

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

**Analýza legislativních omezení vlastníků soukromých lesů
v oblasti Jilemnicka a návrh změn**

Diplomová práce

Autor: Bc. Mgr. Lukáš Strapina
Vedoucí práce: doc. Ing. Jiří Oliva, Ph.D.

2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Mgr. Lukáš Strapina

Lesním inženýrství

Název práce

Analýza legislativních omezení vlastníků soukromých lesů v oblasti Jilemnicka a návrh změn

Název anglicky

Analysis of the legislative restrictions on private forest owners in the area of Jilemnice and a proposal of the changes

Cíle práce

Cílem práce je analýza lesnické legislativy z pohledu soukromého vlastníka, zejména ve vztahu k zákonným omezením a závazným ukazatelům a navrhne úpravy, které neomezí zásady trvale udržitelného hospodaření, ale usnadní správu majetku.

Metodika

Uchazeč provede:

- analýzu současné lesnické legislativy, zejména zák. č. 298/1995 Sb. o lesích
- výběr nejzávažnějších zákonných omezení a závazných ukazatelů
- srovnání podmínek s vybranými sousedními zeměmi EU
- vlastní šetření názorů privátních vlastníků lesů v oblasti Jilemnice
- diskusi
- návrh změn legislativy, které eliminují přílišnou tvrdost zákona

Doporučený rozsah práce

cca 50 stran

Klíčová slova

Privátní vlastník, legislativní omezení, zákon o lesích

Doporučené zdroje informací

1. Analýza legislativní a kompetenční V 2_00. Pro MZe ČR v rámci projektu Efektivní řízení a výkon služeb lesního zpracování Processes a Cortis Consultig a Eurovision. 2012. 87 s., Eagri.cz [on line]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/181647/Legislativni_a_kompetencni_analyza.pdf [citováno dne 25. 7. 2013].
2. ČACKÁ, J. Vlastník lesa pod tíhou legislativních povinností. In: Sborník ze semináře vlastníci lesů a lesní hospodářství ve vazbách k environmentální politice a legislativě ČR, Hradec Králové 15. 10. 2009. Česká lesnická společnost a Lesnická práce. 2009, s. 15-21, ISBN 978-80-02-02187-2
3. PRCHALOVÁ, J. Zákon o ochraně přírody a krajiny a NATURA 2000. Úplné znění s komentářem, judikaturou a prováděcími předpisy. 2. aktualizované a rozšířené vydání k 1. 3. 2010. Praha: Linde, 431 s. ISBN 978-80-7201-806-2.
4. PULKRAB, K. 2007. Ekonomika lesního hospodářství: vybrané kapitoly. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Fakulta lesnická a environmentální, Katedra ekonomiky a řízení lesního hospodářství, 2005. ISBN 80-213-1409-5.
5. SCHMITHÜSEN F., a kol. 2003. Podnikání v lesním hospodářství a dřevařském průmyslu. Česká zemědělská univerzita v Praze, 535 s., ISBN 978-80-213-1945-5.
6. VAŠÍČEK, J., OLIVA, J. Lesnická politika: Česká zemědělská univerzita, Fakulta lesnická a dřevařská Česká zemědělská univerzita v Praze, 2017, 209 str., ISBN: 978-80-213-2741-2.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 ZS – FLD

Vedoucí práce

doc. Ing. Jiří Oliva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 12. 2018

prof. Ing. Luděk Šišák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 8. 2. 2019

prof. Ing. Marek Turčáni, PhD.

Děkan

V Praze dne 23. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Analýza legislativních omezení vlastníků soukromých lesů v oblasti Jilemnicka a návrh změn vypracoval samostatně pod vedením doc. Ing. Jiřího Olivy, Ph.D. a použil zdroje, které uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědom, že zveřejněním diplomové práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Praze dne 15. června 2020

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu práce doc. Ing. Jiřímu Olivovi, Ph.D. za vedení a odborné rady při psaní diplomové práce. Musím poděkovat i všem vlastníkům soukromých lesů z oblasti Jilemnicka za spolupráci při vyplnění dotazníku.

Dále bych chtěl poděkovat své rodině, manželce Denise a svým čtyřem dětem, Dominice Anetě, Anně Kristýně, Davidu Lukášovi a Elizabeth Rose za podporu a trpělivost.

Analýza legislativních omezení vlastníků soukromých lesů v oblasti Jilemnicka a návrh změn

Analysis of legislative restrictions on private forest owners in the area of Jilemnice and a proposal of the changes

Souhrn

Cílem práce je analýza lesnické legislativy z pohledu hospodaření soukromého vlastníka lesa, zejména k zákonným omezením a závazným ukazatelům. Výstupem je návrh na úpravu legislativy, který neomezí zásady trvale udržitelného hospodaření, ale usnadní správu lesního majetku.

Práce obsahuje popis současného lesního zákona č. 289/1995 Sb., zejména práva a povinnosti vlastníka lesa při hospodaření v lesích a výběr nejzávažnějších zákonných omezení a závazných ukazatelů. Dále je obecně popsána lesnická legislativa ve vybraných evropských zemích nebo regionech.

V práci je analyticky vyhodnoceno vlastní šetření názorů soukromých vlastníků lesů z oblasti regionu Jilemnicka, které bylo provedeno z dat získaných formou dotazníkového šetření na vybraném spektru soukromých vlastníků lesů (oslovení majitelů lesů formou emailu). Komparativní analýzou je srovnán lesní zákon ČR a lesnická legislativa vybraných evropských zemích nebo regionů.

Výsledkem práce je návrh na úpravu lesnické legislativy, aby eliminovala přílišnou tvrdost lesního zákona č. 289/1995 Sb. při hospodaření soukromého vlastníka lesa.

Klíčová slova: privátní vlastník, legislativní omezení, zákon o lesích

Summary

The subject of the thesis is to analyse forest law from the perspective of private forest owner, especially to legislative restrictions and binding indicators. The output is proposal of changes that will not limit the principles of sustainable management, but will facilitate the management of forest property

The work involves the description of current Forest law no. 289/1995 Coll., particular the rights and obligations of the private owner in forest management and the selection of the most serious legislative restrictions and binding indicators. Other generally involves the description of forest law in selected European countries.

The work also offers the analysis of own survey of opinions of private forest owners in the area Jilemnice that was obtained from the data from questionnaire survey that adressed private owners (sent by email). Comparative analysis compares forest law of he Czech Republic and selected European countries.

The result of work is proposal of changes to eliminate the excessive hardness of the Forest law no. 289/1995 Coll. in the management of the private forest owner.

Keywords: private owner, legislative restrictions, forest law

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika.....	12
3 Literární rešerše	13
4 Vlastnictví lesa	14
4.1 Vlastnická struktura lesů	14
4.2 Soukromé vlastnictví.....	16
5 Trvale udržitelné hospodaření	21
5.1 Charakteristika.....	21
6 Lesní zákon	23
6.1 Práva a povinnosti vlastníka lesa stanovené lesním zákonem	23
6.2 Práva a povinnosti vlastníka lesa při hospodaření v lesích	26
6.2.1 Lesní hospodářské plány a lesní hospodářské osnovy	26
6.2.2 Obnova a výchova lesních porostů	28
6.2.3 Těžba dříví a lesní doprava	30
6.2.4 Meliorace a hrazení bystřin v lesích	31
6.2.5 Hospodaření v lesích ochranných a v lesích zvláštního určení.....	32
6.2.6 Odborný lesní hospodář	33
6.2.7 Lesní hospodářská evidence.....	36
6.2.8 Podpora hospodaření v lesích	37
6.3 Zákonná omezení a závazné ukazatele – výběr nejzávažnějších omezení.....	40
6.3.1 Stanovení kritérií pro komparaci lesnické legislativy	40
6.3.2 Maximální celková výše těžeb	41
6.3.3 Minimální podíl MZD.....	43
6.3.4 Omezení velikosti holé seče.....	45
6.3.5 Povinnost hospodařit dle LHP / LHO	46
6.3.6 Povinnost zalesnit holinu do 2 let a lesní porost zajistit do 7 let	47
6.3.7 Povinnost obnovit lesní porost vhodnými dřevinami	50
6.3.8 Těžba mytní úmyslná v porostech mladších 80 let věku	51
6.3.9 Hlášení holiny větší než 0,2 ha u nahodilé těžby	52
6.4 Evropská lesnická legislativa v sousedních zemích	53
6.4.1 Slovensko	53

6.4.2	Polsko.....	58
6.4.3	Rakousko.....	62
6.4.4	Bavorsko	67
6.4.5	Sasko	69
7	Výsledky a diskuse	73
7.1	Výsledky dotazníkového šetření	73
7.2	Srovnání legislativy ČR a vybraných zemí EU	90
7.3	Návrh na změnu legislativy	103
8	Závěr.....	107
9	Seznam použitých zkratk.....	110
10	Seznam použitých zdrojů.....	112
10.1	Literatura	112
10.2	Technické normy	112
10.3	Dokumenty	113
10.4	Internetové zdroje.....	113
11	Příloha	117
11.1	Příloha č. 1 – Seznam tabulek	117
11.2	Příloha č. 2 – Seznam grafů.....	117
11.3	Příloha č. 3 – Dotazník (výzkum)	119
11.4	Příloha č. 4 – Seznam map	121

1 Úvod

Lesy se rozkládají přibližně na třetině plochy území České republiky a jsou důležitou součástí životního prostředí. Produkční funkce lesa a mimoprodukční funkce lesa ovlivňují každodenně přímo či nepřímo každého z nás.

Lesní hospodářství je silně ovlivněno právním, politickým, sociálním a ekonomickým prostředím. To platí jak pro soukromé vlastníky lesů, kteří musí při obhospodařování lesa dodržovat celou řadu právních předpisů, tak pro státní a veřejné vlastníky lesů, kteří spravují velkou část plochy lesů, tzn. víc jak polovinu lesních pozemků v zemi.

Tato diplomová práce určitým způsobem volně navazuje na bakalářskou práci *Analýza ekonomického a podnikatelského potenciálu vybraného lesního majetku*, jejíž autorem je Lukáš Strapina. Hlavním tématem obou uvedených prací je pozice soukromých vlastníků v lesním hospodářství, zejména pozice malých vlastníků lesů podnikajících jako fyzické osoby. Zatímco bakalářská práce od autora [Strapina, 2018] popisovala pozici soukromého vlastníka zejména z ekonomického pohledu, kde cílem práce bylo vytvořit podnikatelský subjekt s kladným hospodářským výsledkem. Autor v práci úspěšně navrhl propojit současný lesní majetek s dalšími podnikatelskými činnostmi, protože vlastnická struktura lesních majetků v ČR je rozdrobena a většina soukromých vlastníků lesů není schopna samostatné ekonomické existence. Současná diplomová práce volně navazuje na předchozí práci tím, že autor bude analyzovat právní prostředí, ve kterém soukromý vlastník lesů podniká. Současný lesní zákon č. 289/1995 Sb. je známý svými přísnějšími zákonnými omezeními a povinnostmi ve srovnání s evropskou lesnickou legislativou a omezuje správu na lesním majetku, zejména ve vztahu ke svobodnějšímu rozhodování při hospodaření v lesích a ve vztahu vlastní zodpovědnosti při podnikání.

Na začátku se práce zabývá tématem vlastnické struktury v České republice, která zejména po roce 1989 prošla výraznou společenskou změnou, a způsobila bohužel roztržštěnost vlastnické struktury u nás. Autor dále specifikuje zejména typ vlastnictví soukromého, které je ústředním tématem obou uvedených prací. Ve stručnosti je v práci vysvětlen pojem trvale udržitelného hospodaření, které je nedílnou součástí státní lesnické politiky nejenom v České republice.

Těžiště samotné práce je založeno na analýze lesního zákona č. 289/1995 Sb., kde autor popisuje obecný stav práv a povinností vlastníka lesa při hospodaření v lesích, následně se autor v práci zaměřuje na rozbor vybraných nejzávažnějších zákonných omezení a závazných ukazatelů, které omezují vlastníka lesa na správě majetku. V následující části práce provede autor práce komparativní analýzu lesnické legislativy ve vybraných státech a spolkových zemích sousedících s Českou republikou.

Autor si provedl vlastní šetření názorů soukromých vlastníků lesů z oblasti regionu Jilemnicka, které získal formou dotazníkového šetření na vybraném spektru soukromých vlastníků lesů (vlastníci lesů byli osloveni elektronicky emailem). Získaná data z výzkumu byla jako jeden ze zdrojů použita při tvorbě návrhu na úpravu lesního zákona.

Výsledkem práce bude předložení návrhu autora na úpravu lesnické legislativy tak, aby eliminovala přílišnou tvrdost současného lesního zákona č. 289/1995 Sb. a zároveň neomezovala soukromého vlastníka lesa při hospodaření v lesích.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je analýza lesnické legislativy z pohledu hospodaření soukromého vlastníka lesa, zejména ve vztahu k zákonným omezením a závazným ukazatelům. Výsledkem práce je návrh na úpravu legislativy, který neomezí zásady trvale udržitelného hospodaření, ale usnadní správu lesního majetku.

2.2 Metodika

Práce obsahuje popis současného lesního zákona č. 289/1995 Sb., zejména práva a povinnosti vlastníka lesa při hospodaření v lesích a výběr nejzávažnějších zákonných omezení a závazných ukazatelů. V práci je obecně popsána lesnická legislativa ve vybraných evropských zemích. Autor se zaměřil při výběru mezi evropskými státy zejména na sousední státy a spolkové země SRN.

V práci je analyticky vyhodnoceno vlastní šetření názorů soukromých vlastníků lesů z oblasti regionu Jilemnicka, které bylo provedeno z dat získaných formou dotazníkového šetření na vybraném spektru soukromých vlastníků lesů (oslovení majitelů lesů bylo formou emailu). Komparativní analýzou jsou porovnána legislativní práva a povinnosti vlastníků lesů uvedené v lesním zákoně v ČR a ve vybraných evropských státech a spolkových zemích Německa.

Výsledkem práce je návrh autora na úpravu lesnické legislativy (čerpá z dat získaných dotazníkovým šetřením od soukromých vlastníků lesů a z komparativní analýzy lesního zákona vybraných zemích) tak, aby eliminovala přílišnou tvrdost současného lesního zákona č. 289/1995 Sb. při hospodaření soukromého vlastníka lesa.

3 Literární rešerše

Při psaní diplomové práce autor čerpá informace jak z českých, tak i ze zahraničních zdrojů. Autor používá pro získání informací zejména primární zdroje, výjimečně zdroje sekundární. Nejvýznamnějším českým pramenem, můžeme napsat zásadním zdrojem informací pro psaní diplomové práce je *lesní zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon)* – elektronicky přístupný na webových stránkách „Zákony pro lidi“ nebo v tištěné publikaci doplněné o komentáře lesního zákona od dvojice autorů: DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. *Lesní zákon: komentář*, zejména část práv a povinností vlastníka lesa při hospodaření v lese ve vztahu k zákonným omezením a závazným ukazatelům. Mezi významné prameny, ze kterých autor čerpá informace, patří *Analýza legislativní a kompetenční v 2 00* – elektronicky přístupná. K základním zdrojům o stavu lesa patří i informace elektronicky zveřejňované na webových stránkách eAGRI - Ministerstva zemědělství: *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2018* (každoročně publikované). Z dalších čerpaných zdrojů uvádím tyto vybrané publikace: VAŠÍČEK, J., OLIVA, J. *Lesnická politika*, SCHMITHÜSEN, F., a kol. *Podnikání v lesním hospodářství a dřevařském průmyslu* a PULKRAB, K. *Ekonomika lesního hospodářství: vybrané kapitoly*.

Ze zahraniční zdrojů čerpá autor informace z lesnické legislativy z vybraných evropských států nebo spolkových zemích (Polsko, Slovensko, Rakousko, Bavorsko a Sasko): elektronicky přístupné na webových stránkách: *Zákon o lesoch* (Zákon o lesích č. 326/2005), *Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach* (Zákon o lesích ze dne 28. září 1991), *Bundesgesetz, mit dem das Forstwesen geregelt wird - Forstgesetz 1975* (Spolkový zákon o úpravě lesnictví, lesní zákon z roku 1975 BGBl), *Waldgesetz für den Freistaat Sachsen* (Zemský lesní zákon pro Svobodný stát Sasko ze dne 10. 4. 1992 WGS) a *Waldgesetz für Freistaat Bayern* (Zemský lesní zákon pro Svobodný stát Bavorsko ze dne 25. 8. 1982 WGB).

Autor pro svou práci čerpá informace i z akademického prostředí: STRAPINA, L. *Analýza ekonomického a podnikatelského potenciálu vybraného lesnického majetku*. Bakalářská práce, POLÁČKOVÁ, T. *Práva a povinnosti vlastníka lesa*. Diplomová práce nebo OLIVA, J. *Legislativní podmínky řádného lesnického hospodaření*. Dizertační práce.

4 Vlastnictví lesa

4.1 Vlastnická struktura lesů

Vlastnické právo dle autorů [Vašíček; Oliva, 2018] je nejsilnější věcné právo a jako právo absolutní působí ve vztahu vůči ostatním osobám. *„Vlastnické právo je nezbytnou podmínkou existence a fungování svobodného trhu a tržního hospodářství“* Vašíček; Oliva [2018]. Vlastnické právo je právo přirozené a chráněné mezinárodními smlouvami a Listinou základních práv a svobod.

Vlastnické právo je jedno ze základních práv, které je upraveno v článku 11 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“): *„Každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu“*. Listina dále stanoví všeobecné omezení vlastnictví majetku, které je nezbytné pro zabezpečení potřeb celé společnosti, národního hospodářství a veřejného zájmu. Důležité pravidlo Listiny je, že: *„Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem“*. Listina umožňuje vyvlastnění nebo omezení vlastnického práva ve veřejném zájmu, ale dle zákona a za úhradu.

„Lesy představují jednoznačně definované a prostorově vymezené pozemkové vlastnictví“ Schmithüsen [2009]. Lesní zákon č. 289/1995 Sb. dle autorů [Drobník; Dvořák, 2010] definuje pojem les v § 2 písm. a) jako pozemky určené k plnění funkcí lesa spolu s lesními porosty, které jsou předmětem vlastnického práva. Pozemky určené k plnění funkcí lesa (PUPFL) přesně definuje § 3 lesního zákona č. 289/1995 Sb. takto: *„Pozemky s lesními porosty a plochy, na nichž byly lesní porosty odstraněny za účelem obnovy, lesní průseky a nezpevněné lesní cesty, nejsou-li širší než 4 m, a pozemky, na nichž byly lesní porosty dočasně odstraněny na základě rozhodnutí orgánu státní správy lesů, a zpevněné lesní cesty, drobné vodní plochy, ostatní plochy, pozemky nad horní hranicí dřevinné vegetace (hole), s výjimkou pozemků zastavěných a jejich příjezdních komunikací, a lesní pastviny a políčka pro zvěř, pokud nejsou součástí zemědělského půdního fondu a jestliže s lesem*

souvisejí nebo slouží lesnímu hospodářství (dále jen "jiné pozemky"). U těchto pozemků může orgán státní správy lesů nařídit označení jejich příslušnosti k pozemkům určeným k plnění funkcí lesa"¹.

Vlastníkem lesa dle autorky [Poláčková, 2009] může být jak fyzická osoba, tak právnická osoba, které náleží vlastnické právo k lesu. „Podle ústavně dané záruky vlastnictví a principů tržního hospodářství je právo na využívání lesa a také odpovědnost za jeho udržování a obhospodařování primárně na straně vlastníků pozemků“ Schmithüsen [2009]. Pouze vlastníci lesů rozhodují o způsobu, rozsahu a cílech při hospodaření v lese. Les je specifickým majetkem, který nemá pouze produkční funkce lesů (cílem vlastníků lesů jsou výnosy za prodej dříví), ale i mimoprodukční funkce lesů důležité pro společnost (les nevlastní), jejichž význam vzrostl zejména po roce 1989. Proto je les charakterizován jako národní bohatství.

Tabulka č. 1: Vlastnické vztahy v lesích ČR (ha, %)

Vlastnictví		Porostní plocha	
		(ha)	%
Státní lesy		1 432 224	54,88
z toho	LČR	1 187 955	45,52
	VLS	123 077	4,72
	lesy MŽP (národní parky)	95 406	3,66
	krajské lesy (střední školy aj.)	1 655	0,06
	ostatní	22 454	0,86
	lesy MŽP (AOPK)	1 676	0,06
Právnické osoby		82 511	3,16
Obecní a městské lesy		447 537	17,15
Lesy církevních a náboženských společností		113 806	4,36
Lesní družstva a společnosti		30 953	1,19
Lesy ve vlastnictví fyzických osob		502 457	19,25
Ostatní (nezařazené) lesy		257	0,01
Celkem		2 609 746	100,00

Zdroj: Zelená zpráva MZe²

¹ „Pozemky určenými k plnění funkcí lesa nejsou školky a plantáže lesních dřevin založené na pozemcích, které nejsou určeny k plnění funkcí lesa, pokud orgán státní správy lesů na návrh vlastníka pozemku nerozhodne jinak“.

² ZPRÁVA O STAVU LESA A LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ České republiky v roce 2018. Zelená zpráva Ministerstva zemědělství. PDF.

Současné rozdělení vlastnictví lesa v ČR je dle autora [Schmithüsen, 2009] výsledkem historicky dlouhotrvajícího vývoje, který určovaly sociální, politické a ekonomické faktory. Podle autora [Schmithüsen, 2009] je zajímavý rozdíl mezi soukromým lesem (lesy soukromých vlastníků a obchodních korporací) a veřejným lesem (les ve vlastnictví veřejných korporací a státu). Obě formy vlastnictví mohou mít rozdílný přístup a cíle při hospodaření v lese. Zatímco soukromí vlastníci lesa mají za cíl výnosy z produkce dříví a samozásobování, tak veřejní vlastníci mají kromě výnosů z produkce dříví i jiné cíle lesního hospodářství jako např. ochranu lesa, využití lesa pro rekreaci a volný čas, ochranu přírody, péči o krajinu a další. Stav současné vlastnické struktury v ČR znázorňují uvedené tabulky (**Tabulka č. 1** a **Tabulka č. 2**).

Tabulka č. 2: Počty vlastníků lesů podle velikosti majetku – data k 31. 12. 2014

	Počet vlastníků lesů	Podíl z celkového počtu	Rozloha lesního majetku	Podíl z celkové plochy
ha		%	ha	%
0 - 1	201 366	68,60	61 245	2,35
1 - 2	41 257	14,05	58 438	2,25
2 - 5	33 468	11,4	103 091	3,96
5 - 10	10 106	3,44	68 788	2,64
10 - 20	3 079	1,05	41 459	1,59
20 - 50	1 697	0,58	53 147	2,04
50 - 100	949	0,32	67 794	2,61
100 - 500	1 181	0,40	241 060	9,26
500 – 1 000	151	0,05	104 612	4,02
nad 1 000	291	0,1	1 802 756	69,27
Celkem	293 545	100,00	2 602 391	100,00

Zdroj: Vašíček, J., Oliva, J. (2017)

4.2 Soukromé vlastnictví

V současné době (2020) dle Zelené zprávy MZe zpracované za rok 2018 vlastní 45 % všech lesů v České republice města a obce, lesní družstva obcí, církve a náboženské společnosti a soukromí vlastníci. Více jak polovinu lesů stále obhospodařuje stát. Avšak na webových stránkách

SVOL³ je zdůrazněno, že prakticky do konce 2. světové války na území Československa převažovalo vlastnictví pouze soukromé.

První lesní majetky, které získávaly obce jako dary od panovníků jsou z období 13. – 15. století, jak je uvedeno na webových stránkách SVOL. První pozemkový zápis byl proveden v roce 1278. A první ucelené mapování území se objevuje až za dob Rakouska-Uherska tzv. tereziánským katastrům v období 1747 – 1756 a katastrům Josefa II v letech 1785 - 1790. „*Do té doby nebyly k dispozici údaje o jednotlivých parcelách, ani o celkových výměrách lesů, zemědělské půdy, pastvin, sídelních celků apod. Od poloviny 18. století do dnešních dnů se celková výměra lesních pozemků v českých zemích významně zvětšila. Lesnatost území se během 250 let zvýšila z 15 % na 34 % (2.600 tis. ha lesa)*“⁴.

Významnou změnou ve struktuře vlastnictví byla první pozemková reforma v období 1919 – 1938 za První republiky, která byla zaměřená na velké vlastníky lesů s výměrou nad 10 tisíc ha. „*Nejvíce byly postiženy rody hlubocké větve Schwarzenbergů, Czernínové, Morzinové, Hohenzollernové, Paarové, Colloredo-Mansfeldové, Lichtensteinové, Harrachové, Clam-Gallasové a Řád německých rytířů*“⁵.

Po druhé světové válce došlo na území Československa v únoru 1948 k rozsáhlým politicko-ekonomickým změnám, které vyústily ve vyvlastnění a zestátnění téměř veškerého majetku. Stát postupně převzal většinu lesních majetků na území Československa. „*Státem nepřevzaty zůstaly lesy měst o celkové výměře asi 9 tis. ha. Postátněním lesů družstev a jiných útvarů v roce 1958 dosáhla celková rozloha státních lesů 2 574 tis. ha*“⁶.

Po listopadových událostech v roce 1989 se u nás nastartovala privatizace a restituce zestátněného majetku komunisty po roce 1949. Což byl jeden z impulsů pro vznik Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR (dále jen „SVOL“). Restituce církevního majetku byly

³ SVOL – Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR, viz <http://www.svol.cz>

⁴ SVOL. *Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR* [on line]. [cit. 2020-05-02]. Dostupné z: <https://www.svol.cz/kdo-jsme/historie/>

⁵ SVOL. *Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR* [on line]. [cit. 2020-05-02]. Dostupné z: <https://www.svol.cz/kdo-jsme/historie/>

⁶ Viz poznámka pod čarou č. 5.

zahájeny na základě zákona z roku 2012 a trvají dodnes. **Tabulka č. 3** zobrazuje vývoj vlastnické struktury lesů na našem území od roku 1850 po současnost.

Tabulka č. 3: Vývoj vlastnické struktury lesů v českých zemích

Rok	1850	1920	1945	1950	1990	2010	2018
	% výměry všech lesů v republice						
Státní lesy	2,5	3,6	18,3	70,1	95,8	60,1	54,3
Obecní lesy	9,1	10,0	14,9	16,6	0	16,5	17,1
Družstevní lesy	0	1,9	1,7	3,2*	4,1*	1,2	1,2
Církevní lesy	8,0	7,9	6,1	0	0	0	5,1***
Nadační lesy	1,7	0,8	0,9	0	0	0	0
Šlechtické lesy	21,0**	0	0	0	0	0	0
Soukromé lesy	57,7	75,8	58,1	10,1	0,1	22,2	22,3

* Do kategorie jsou zařazeny i lesy JZD.

** Po zrušení šlechtických titulů v r. 1918 byly lesy šlechtické zařazeny do lesů soukromých.

*** Uzavřené dohody o vydání nebo rozhodnutí SPÚ (zatím nebylo vše fyzicky předáno)

Zdroj: SVOL

Soukromé vlastníky lze rozdělit do 2 kategorií dle právní formy:

- právnické osoby (s.r.o., a.s., v.o.s., k.s.)⁷
- lesy ve vlastnictví fyzických osob (OSVČ nebo fyzické osoby nepodnikající)

Charakteristika sdružení SVOL uvedená na webových stránkách:

- dobrovolná organizace s celorepublikovou působností, která sdružuje vlastníky a správce nestátních lesních majetků
- obce a lesní družstva obcí jsou ve SVOL organizovány přímo (komora obecních lesů)
- soukromí vlastníci se podílejí na činnosti SVOL prostřednictvím komory soukromých lesů - samostatné právnické osoby, které jsou kolektivním členem SVOL.

⁷ Kategorie právních forem vlastnictví je popsána podrobně autorem v kapitole 3.1 Podnikání v práci: STRAPINA, L. 2018. *Analýza ekonomického a podnikatelského potenciálu vybraného lesního majetku*. Česká zemědělská univerzita, Fakulta lesnická a dřevařská, Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky, Praha. Bakalářská práce, 90 s.

- církevní lesní majetky se podílejí na činnosti SVOL prostřednictvím komory církevních lesů - samostatné právnické osoby, které jsou kolektivním členem SVOL.

„Ke dni 31.12.2019 je ve SVOL organizováno 679 přímých členů (1334 vlastníků lesů) s celkovou výměrou 525,7 tis. ha lesa, což je 20 % výměry všech lesů v republice“⁸.

Komora soukromých lesů, jak se uvádí v členství SVOL, sdružuje soukromé vlastníky lesů, sdružení vlastníků lesů a právnické osoby. Roční členský příspěvek je stanoven podle výměry lesa, členové s výměrou nad 100 ha a ročním etátem do 3 m³/ha platí pouze 50 % z členského příspěvku a např. majitelé certifikovaných lesů PEFC mají slevu.

Bohužel vlastníci lesů právní formy fyzické osoby většinou nejsou členy sdružení SVOL. Jedním z důvodů je, že většina vlastníků lesů jako fyzické osoby disponují velmi malým lesním majetkem o výměře do 1 ha. Přitom poměr vlastníků lesů právnických (dále jen „PO“) a fyzických osob (dále jen „FO“) z 22 % z celkové výměry lesů v ČR je dle Zelené zprávy MZe 3 % PO ku 19 % FO. Dle webu www.mezistromy.cz⁹ je největší soukromý lesní majetek v ČR o rozloze 16 500 ha z rodu Colloredo-Mansfeld. Druhý největší lesní majetek s výměrou 10 500 ha lesů je rodinný majetek Schwarzenbergů. Jinak většina lesních majetků v ČR je dle rozlohy malá. Na majetcích o velikosti do 1 ha hospodaří 77 % a na majetcích nad 50 ha pouze 0,3 % vlastníků lesů.

Specifikum vlastnické struktury právní formy fyzických osob je problém, že lesní majetek vlastní **statisíce lidí**. Dle statistiky, *„kterou zpracovala Fakulta lesnická a dřevařská České zemědělské univerzity v Praze. Nadpoloviční většinu českých lesů (53,18 %) podle ní vlastní stát, dalších 28 % právnické osoby, tedy například církev, firmy či zemědělské společnosti. Zbytek (17,8 %) je rozdělen mezi 350 450 fyzických osob, z nichž celé třetině patří les menší než 0,1 hektaru.*

⁸ SVOL. *Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR* [on line]. [cit. 2020-05-02]. Dostupné z: <https://www.svol.cz/kdo-jsme/historie/>

⁹ *Webový portál MeziStromy.cz* [online]. [cit. 2020-5-3]. Dostupné z: <https://www.mezistromy.cz/lesnik-a-jeho-cinnost/lesy-v-cr/odborny>

VLASTNICTVÍ LESŮ. *Změny vlastnictví lesů v Evropě a v ČR*. [on line]. [cit. 2020-5-3]. Dostupné z: <http://vlastnictvilesu.cz/>

*Dalším 105 000 vlastníků pak náleží lesní půda do poloviny hektaru*¹⁰. Obdobné rozdrobení lesní půdy je např. i v sousedním Bavorsku, bohužel díky restitucím a následnému dědictví získaly lesní majetek uvedené statisíce lidí, kteří se buď o svůj majetek nestarají nebo jsou tací, kteří dokonce ani neví, kde se jejich les nachází. Řešení by i dle názoru SVOL mohlo být sdružování malých vlastníků lesů do lesních společenstev, ideálně s finanční podporou státu (příklad Bavorska).

Jako příklad rozdrobenosti vlastnických poměrů ukazují stav v kraji Vysočina, kde je dle webu www.seznamzpravy.cz¹¹ 30 tisíc soukromých vlastníků lesů. Např. ve městě Jihlava, pod které spadá 30 tisíc ha lesů, je 8 tisíc ha lesů obhospodařováno 8 tisíci vlastníky lesů.

¹⁰ INFO.CZ. webový portál. [online]. [cit. 2020-5-3]. Dostupné z: <<https://www.info.cz/cesko/boj-s-kurovcem-ztezuji-mali-vlastnici-lesu-experti-volaji-po-zasahu-statu-hrozi-vazne-nasledky-44411.html>>

VLASTNICTVÍ LESŮ. Změny vlastnictví lesů v Evropě a v ČR. [on line]. [cit. 2020-5-3]. Dostupné z: <<http://vlastnictvilesu.cz/>>

¹¹ SEZNAM ZPRÁVY. [online]. [cit. 2020-5-4]. Dostupné z: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/boj-s-kurovcem-komplikuji-mali-vlastnici-lesu-pokutam-se-casto-vyhnou-77290>>

5 Trvale udržitelné hospodaření

5.1 Charakteristika

Trvalé obhospodařování lesa nabývá v historii poprvé na větším významu v průběhu 17. století ve střední Evropě, a to zvyšující poptávkou po dříví [Schmithüsen, 2009]. S rozvojem průmyslu přichází růst regionálního i mezinárodního obchodu s kulatinou a řezivem, které přináší vyšší poptávku a ceny dříví. *„Trvalé lesní hospodářství, tak jak je známe dnes, se tím v podstatě vrací k významu dřeva jako nosiče energie a suroviny pro rozvoj obchodu a průmyslu“* Schmithüsen, [2009]. Postupem času vznikly vědecké modely pro produkci dříví, které se snaží přizpůsobit intenzitu využití dlouhodobé produkční funkce lesních porostů (celková zásoba porostu, objemové přehledy, obmýtlí, obnovní doba, přírůstky lesních porostů, zjišťování zásob porostů atd.). Zároveň však nabízí sektoru národního hospodářství řešení, jak efektivně a trvale využívat surovinu dřevo jako obnovitelný zdroj, které je nedílnou součástí životního prostředí.

Zásady státní lesnické politiky z roku 2012 definují jako jeden z dlouhodobých cílů pro zachování lesa a lesní půdy pro budoucí generace – trvale udržitelné hospodaření v lesích. Stát podporuje obhospodařování lesa jako významnou součást životního prostředí. *„Stát má zájem na trvalém a vyrovnaném využívání lesa jako obnovitelného přírodního zdroje a využívání veřejně prospěšných funkcí ve veřejném zájmu. Je důležité pro všechny občany zabezpečit zachování vodohospodářské účinnosti lesa, zajištění půdoochranné funkce lesa, uchování jedinečnosti přírody a udržení genetické kvality lesa“* Pulkrab a kol. [2007]. Všechny tyto funkce patří mezi mimoprodukční funkce lesa. K dalším významným funkcím lesa patří krajinnotvorný ráz, rekreační funkce či léčebně-lázeňská funkce lesa [Pulkrab a kol., 2007].

V zákoně č. 298/1995 Sb. se princip trvale udržitelného hospodaření dotýká dvou základních prvků:

- lesních porostů
- pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL)

Dle autorů [Vašíček; Oliva, 2018] se v případě PUPFL musí při vynětí lesních pozemků splnit zákonné požadavky a dále musí žadatel zaplatit stanovený poplatek za vynětí pozemků. V případě

lesních porostů je v lesním zákoně č. 298/1995 Sb. pro zachování a trvalou produkci dříví definovaná hospodářská úprava lesů, která má vyjmenované prostředky popsané v zákoně:

- oblastní plány rozvoje lesů (dále jen „OPRL“)
- lesní hospodářské plány (dále jen „LHP“)
- lesní hospodářské osnovy (dále jen „LHO“)

Oblastní plány rozvoje lesů jsou metodickým nástrojem státní lesnické politiky zpracované pro 41 přírodních lesních oblastí. Popisují přírodní poměry lesních porostů, obsahují rámcové směrnice hospodaření a jsou metodickým zdrojem pro tvorbu LHP a LHO. Omezení vlastníků lesů vychází ze zákonných omezení uvedených v lesním zákoně č. 289/1995 Sb. a závazných ukazatelů ustanovených v LHP nebo LHO, která jsou v zájmu zachování lesa jako soukromého majetku, ale i ve významu celospolečenském. „*Využívání lesních hospodářských plánů vlastníky lesů jako nástroje jejich řádného hospodaření v lesích má v českých zemích, ale i jinde v Evropě, více než stoletou tradici*“ Vašíček; Oliva [2018].

Trvale udržitelné hospodaření je v ČR (ale i ve světě) podporováno certifikací lesů. Ve světě existují dva typy certifikace PEFC (*Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes*)¹² a FSC (*Forest Stewardship Council*)¹³. Historicky certifikace vznikly z důvodu ochrany lesů, kdy měly zabránit těžbě dříví a devastaci v tropických deštných pralesech v 80. letech 20. st. Bohužel dnes jsou členy uvedených organizací PEFC a FSC zejména ekonomicky silné státy severní polokoule, tzn. státy Severní Ameriky, Evropy a Ruska tvoří 90 % členské základny.

FSC:

- vznik: 1993, velikost a počet členů: 196 mil. ha v 82 zemích, přírodě blízké hospodaření
- 2 % plochy v ČR (správa KRNAP, Mendelu, Lesy města Brno, MHMP)

PEFC:

- vznik: 1998, velikost plochy: 300 mil. ha lesa ve světě, trvale udržitelné hospodaření
- 70 % plochy v ČR (Lesy ČR, SVOL, VLS)

¹² FSC. *Certifikace lesů*. [on line]. [cit. 2020-5-6]. Dostupné z: <<http://www.czechfsc.cz/>>

¹³ PEFC. *Certifikace lesů*. [on line]. [cit. 2020-5-6]. Dostupné z: <<http://www.pefc.cz/>>

6 Lesní zákon

6.1 Práva a povinnosti vlastníka lesa stanovené lesním zákonem

Vlastník lesa je při hospodaření v lesích omezován řadou povinností, které jsou definovány velmi podrobně v lesním zákoně č. 289/1995 Sb. nebo z rozhodnutí orgánů státní správy lesů (dále jen „OSSL“). Jako kompenzaci pro omezení vlastníka lesa při hospodaření v lesích přiznává zákon vlastníkovému lesa určitou náhradu ve formě státních finančních příspěvků, tzn. náhrady lesního zákona nebo finanční příspěvky na hospodaření v lesích dle prováděcího právního předpisu¹⁴.

Mezi nejdůležitější činnosti vlastníka lesa patří hospodaření v lesích, které je dle § 2 písm. d) lesního zákona č. 289/1995 Sb. v knize Drobník; Dvořák [2010] definováno jako „*obnova, ochrana, výchova a těžba lesních porostů a ostatních činností zabezpečující plnění funkcí lesa*“. Mezi základní povinnosti vlastníka lesa dle § 11 odst. 2 lesního zákona (dále jen „LZ“) patří, že „*vlastník lesa je povinen usilovat při hospodaření v lese o to, aby nepoškozoval zájmy jiných vlastníků lesů a funkce lesa byly zachovány (plněny rovnoměrně a trvale) a aby byl zachován (chráněn) genofond lesních dřevin*“. V případě, že by byl vlastník lesa omezen při hospodaření v lesích, má dle § 11 odst. 3 LZ „*právo na náhradu újmy vzniklé v důsledku omezení hospodaření v lese vůči orgánu státní správy lesů, který o tomto omezení rozhodl*“.

Hospodaření v lesích je vlastník lesa (pokud nemá sám lesnické vzdělání a požadovanou lesnickou praxi) povinen dle § 37 lesního zákona č. 289/1995 Sb. zajišťovat v součinnosti s odborným lesním hospodářem, se kterým konzultuje rozhodnutí a postupy při hospodaření v lesích. Avšak důležité je zdůraznit, jak uvádí autorka [Poláčková, 2009], že odpovědnost za hospodaření v lesích nese pouze vlastník lesa, nikoliv odborný lesní hospodář (dále jen „OLH“)!

Práva a povinnosti vlastníka lesa stanovené lesním zákonem č. 289/1995 Sb. lze rozdělit dle [Poláčková, 2009] nebo [Vašíček; Oliva, 2009] do 4 základních okruhů:

- práva a povinnosti vlastníka lesa při ochraně pozemků určených k plnění funkcí lesa

¹⁴ Nařízení vlády č. 30/2014 Sb., nařízení vlády o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti. Zákony pro lidi. [online]. Praha. [cit. 2020-3-6]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-30>>

- práva a povinnosti vlastníka lesa při hospodaření v lesích
- práva a povinnosti vlastníka lesa při ochraně lesa před škodlivými činiteli
- práva a povinnosti vlastníka lesa při obecné užívání lesů, zákazů některých činností v lese a další práva a povinnosti vlastníka lesa stanovené lesním zákonem

Dle autorky [Poláčková, 2009] mezi práva a povinnosti vlastníka lesa při ochraně pozemků určených k plnění funkcí lesa patří zejména povinnost oznámit nájem, podnájem nebo výpůjčku lesních pozemků (§ 12 odst. 2 LZ¹⁵), povinnost využívat lesní pozemky pouze k účelu plnění funkcí lesa (§ 13 LZ) a povinnost nechat si odsouhlasit dělení lesních pozemků (§ 12 odst. 3 LZ).

Mezi práva a povinnosti vlastníka lesa při ochraně lesa před škodlivými činiteli patří zejména ochrana lesa před škodlivými činiteli, před abiotickými vlivy a imisemi, před fyzikálními a chemickými faktory a před vznikem lesních požárů (§ 32 LZ).

Mezi další práva a povinnosti vlastníka lesa stanovené lesním zákonem patří zejména povinnost strpět obecné užívání lesů (§ 19 LZ), zákaz některých činností v lese (§ 20 LZ), povinnost vlastníka lesa při inventarizaci lesů (§ 28 LZ), povinnost vlastníka lesa zajistit bezpečnost osob a majetku před ohrožením mající původ v lese a právo na náhradu škody vzniklé v důsledku provádění opatření k zajištění bezpečnosti osob a majetku před ohrožením majícím původ v lese (§ 22 a § 11 odst. 1 LZ) a povinnost strpět provádění preventivních opatření a odstraňování následků živelných pohrom (§ 35 odst. 3 LZ).

Mezi práva a povinnosti vlastníka lesa při hospodaření v lesích patří zejména povinnost hospodařit dle LHP nebo LHO (§ 24 až § 27 LZ), obnova a výchova lesních porostů (§ 31 LZ), těžba a doprava dříví (§ 33 a § 34 LZ), hospodaření v lesích ochranných a lesích zvláštního určení (§ 36 LZ), meliorace a hrazení bystřin (§ 35 LZ), povinnost vést lesního hospodářskou evidenci (§ 40 LZ), institut odborného lesního hospodáře (§ 37 LZ) a podpora hospodaření v lesích (§ 46 LZ). Tato kategorie práv a povinností je jako jediná podrobněji popsána v následující kapitole **6.2 práva a povinnosti vlastníka při hospodaření v lesích**, protože definuje práva a povinnosti vlastníka lesa při hospodaření v lesích.

¹⁵ LZ – zkratka pro lesní zákon č. 289/1995 Sb., o lesích

Jiné rozdělení do několika skupin omezující vlastníky lesů, resp. hospodařících osob v lese definuje Legislativní analýza¹⁶, dělení do 10 skupin:

- speciální omezení u lesů ve vlastnictví státu
- možnost zařazení lesů z podnětů OSSL dle § 7 odst. 2 a § 8 odst. 3 do kategorie lesů ochranných nebo lesů zvláštního určení
- nejrozsáhlejší skupina omezení obsahuje **povinnosti – příkazy**, které musí vlastník vykonat nebo zákazy, které musí vlastník strpět (identifikováno v zákoně více než 35 výslovných povinností a 8 zákazů)

Povinnosti jsou uvedeny zejména v: § 11 odst. 2, § 12 odst. 2, § 13 odst. 1, 2, 3, § 16 odst. 5 b), § 17 odst. 1, § 21 odst. 1, § 22 odst. 1, § 24 odst. 3, 5, § 27 odst. 1, 3, § 28 odst. 4, § 29 odst. 5, § 31 odst. 1, § 32 odst. 1, 3, 6, 7, 9, § 33 odst. 1, 5, § 34 odst. 4, § 35 odst. 1, 2, 3, 4, § 36 odst. 2, 3, 4, § 37 odst. 1, 3, 5, § 40 odst. 1, § 46 odst. 5 a § 59 odst. 11.

Zákazy jsou uvedeny zejména v §: 5 odst. 1, 2, § 13 odst. 1, § 20, § 31 odst. 4, 5, § 32 odst. 8, a § 33 odst. 4.

(povinnosti a zákazy týkající se vlastníka lesa při hospodaření v lesích viz podrobněji popsány v následující kapitole **6.2 práva a povinnosti vlastníka při hospodaření v lesích**)

- stavební omezení vyplývající z územně plánovací dokumentace dle stavebního zákona č. 183/2006 Sb.
- omezení z důvodů vyhrazení pro jiné účely na základě speciálních zákonů, např. horní zákon č. 44/1988 Sb.
- investiční výstavba jiných investorů než vlastník ve veřejném zájmu (liniové stavby)
- odnětí pozemků a jejich užívání dle § 15 a § 16 lesního zákona
- regulace vyplývající z hospodářské úpravy lesů: § 24, § 25, § 29, § 31 až § 37 a § 40 odst. 1
- správní řízení, pokyny, vydaná rozhodnutí, prováděný dozor příslušnými správními orgány, konkrétně řeší ustanovení zákona: § 47, § 48, § 48 a), § 49 a § 50
- represe vlastníků, uživatelů lesa v případě porušování zákona – neplnění povinností, porušování zákazů, provádění zakázané činnosti, řeší zákon v § 53 až § 57

¹⁶ Analýza legislativní a kompetenční V 2 00. Pro MZe ČR v rámci projektu Efektivní řízení a výkon služeb lesního zpracoval Processes a Cortis Consultig a Eurovision. 2012. 87 s., Eagri.cz [on line]. [cit. 2020-2-28]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/file/181647/Legislativni_a_kompetencni_analyza.pdf>

6.2 Práva a povinnosti vlastníka lesa při hospodaření v lesích

6.2.1 Lesní hospodářské plány a lesní hospodářské osnovy

Lesní hospodářské plány (§ 24 LZ¹⁷) a lesní hospodářské osnovy (§ 25 LZ) jsou hlavním nástrojem vlastníků lesů při hospodaření v lesích. Plány se zpracovávají zpravidla na 10 let a jeden plán může být zpracován pro lesy o výměře max. 20 000 ha. LHP a LHO jsou díla hospodářské úpravy lesů, které jsou formálně zakotveny v lesním zákoně z důvodu plánovaného hospodaření v lesích, aby byly dodržovány principy trvale udržitelného hospodaření, viz kapitola 5. *Trvale udržitelné hospodaření.*

Hospodářská úprava lesů je zakotvená v ustanovení § 24 až § 27 lesního zákona č. 289/1995 Sb. a dále v prováděcím právním předpise - ve vyhlášce č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování¹⁸, kde jsou podrobně rozepsána závazná ustanovení LHP, závazná ustanovení podrobněji viz kapitola 6.3.1 *Maximální celková výše těžeb* a kapitola 6.3.2 *Minimální podíl MZD.*

Metodickým nástrojem státní lesnické politiky jsou oblastní plány rozvoje lesů (§ 23 LZ), které jsou zpracované pro 41 přírodních lesních oblastí a popisují přírodní poměry lesních porostů, obsahují rámcové směrnice hospodaření a jsou metodickým zdrojem pro tvorbu LHP a LHO.

Dle § 24 odst. 3 a odst. 5 lesního zákona má vlastníka lesa stanovené tyto povinnosti:

- právnické osoby, kterým jim je svěřeno hospodařit se státními lesy, ostatní právnické a fyzické osoby s výměrou pozemků větší než 50 ha lesa jsou povinni zabezpečit zpracování plánu, podle plánu mohou hospodařit i právnické a fyzické osoby s výměrou pozemků menší než 50 ha lesa
- právnické a fyzické osoby, které hospodaří podle schválených plánů, jsou povinny dodržovat závazná ustanovení

¹⁷ LZ – zkratka pro lesní zákon č. 289/1995 Sb., o lesích

¹⁸ Vyhláška č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování. Zákony pro lidi. [online]. Praha. [cit. 2020-5-11]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-84>>

Dle § 27 odst. 1 a odst. 3 lesního zákona má vlastník lesa stanovené tyto povinnosti:

- vlastník lesa je povinen předložit návrh nového LHP ve dvou vyhotovení k OSSL nejpozději 60 dnů po skončení platnosti předchozího LHP, pokud není LHP v rozporu s lesním zákonem a jinými právními předpisy, tak OSSL plán schválí, jedno vyhotovení plánu zůstává u příslušného OSSL
- pokud OSSL předložený plán neschválí, musí vlastník lesa předložit upravený návrh LHP nebo do 30 dnů od doručení vyrozumění o neschválení LHP předložit námitky u příslušného OSSL, kde o námitkách rozhoduje nadřazený orgán OSSL do 30 dnů

LHP

- právnické a fyzické osoby hospodařící v lesích o výměře větší než 50 ha (dle LHP mohou hospodařit dle plánu i vlastníci lesů s výměrou menší než 50 ha)
- vyhotovení LHP si vlastník hradí ze svých nákladů, avšak dle § 35 nařízení vlády 30/2014 Sb. může vlastník žádat o finanční příspěvek na vyhotovení LHP za podmínky poskytnutí dat LHP v digitální podobě orgánům státní správy lesů, dotace viz kapitola **6.2.8 podpora hospodaření v lesích**
- LHP zpracovávají pouze odborné právnické nebo fyzické osoby, které dle § 26 lesního zákona musí mít udělenou licenci ministerstvem
- LHP se dle § 2 vyhlášky č. 84/1996 Sb. skládá z textové části, hospodářské knihy a lesnických map
- **textová část** obsahuje základní data o vlastníkovi a o jeho lese, definuje přírodní poměry a stav lesa, **hospodářská kniha** obsahuje údaje o stavu lesa, hospodářské opatření (viz závazné ukazatele) a plochovou tabulku a **lesnické mapy** (obrysová, typologická, porostní, těžební a těžebně-technologická)
- dle § 27 odst. 1 je vlastník lesa povinen předložit návrh nového LHP ve dvou vyhotovení k OSSL nejpozději 60 dnů po skončení platnosti předchozího LHP

LHO

- LHO jsou zpracovány pro lesní majetky do výměry 50 ha
- dle § 2 LZ zpracování LHO zadává OSSL
- LHO je vlastníkovi poskytnuta dle § 3 LZ bezplatně a v případě převzetí LHO se pro vlastníka lesa o výměře větší než 3 ha stávají závazná ustanovení o maximální výši

těžeb a minimálním podílu MZD, u vlastníka lesa o výměře menší než 3 ha je závazný ukazatel pouze maximální výše těžeb

- LHO obsahuje všeobecnou část, plochovou tabulku, lesnickou mapu, vlastnické separáty a podrobné údaje pro porosty, porostní skupiny či etáže dle § 15 vyhlášky č. 84/1996 Sb.

6.2.2 Obnova a výchova lesních porostů

Obnovou lesa je dle § 2 písm. h) LZ „soubor opatření vedoucích ke vzniku následného lesního porostu“, a výchovou lesa se dle § 2 písm. k) LZ „rozumí opatření ovlivňující druhovou a prostorovou skladbu, růst, vývoj, zdravotní stav, odolnost a kvalitu lesního porostu s cílem zabezpečit plnění funkcí lesa“, tzn. od stádia mlazin (výška nad 1,3 m a tloušťka 5 cm) až do počátku mýtního věku lesního porostu, výchovou samozřejmě není těžba mýtní. Výsledkem těchto dvou opatření je zajištění lesního porostu, což dle § 2 písm. j) LZ je definováno jako „dosažení takového stavu lesního porostu, který po zalesnění dále nevyžaduje intenzivní ochranu a počet jedinců a jejich rozmístění po zalesněné ploše a druhová skladba lesních dřevin dává předpoklady pro vznik stanovištně vhodného lesního porostu“.

Dle § 31 odst. 1 lesního zákona má vlastník lesa stanovené tyto povinnosti:

- vlastník lesa je povinen obnovovat lesní porosty stanovištně vhodnými dřevinami a provádět výchovu, aby zlepšoval jejich stav, odolnost a plnění funkcí lesa, ve vhodných podmínkách se preferuje využívání přirozené obnovy před umělou obnovou, avšak pouze za podmínky, že v porostu lze využít geneticky vhodných dřevin

V § 31 odst. 4 a odst. 5 lesního zákona jsou uvedeny tyto zákazy:

- vlastník lesa má zakázané snižovat zakmenění porostní skupiny pod sedm desetin plného zakmenění, výjimka platí pouze v případech provedení prosvětlení ve prospěch budoucího porostu nebo za účelem zpevnění porostu
- při obnově lesa je zakázáno bez ohledu na vlastnickou hranici přiřazovat holou seč k nezajištěným porostům, pokud by celková výměra nezajištěných porostů překročila velikost a šíři povolenou dle § 31 odst. 2 LZ, min. vzdálenost mezi holou sečí a nezajištěným porostem je stanovená na min. průměrnou výšku obnovovaného porostu

Vlastník lesa je povinen obnovovat lesní porosty stanovištně vhodnými dřevinami, avšak LZ ani prováděcí právní předpisy nedefinují přesně pojem stanovištně vhodná dřevina. Nicméně z § 29 odst. 1 a odst. 2 LZ lze odvodit, že stanovištně vhodnými dřevinami je sadební materiál (semena a sazenice) ze stejné nebo odpovídající přírodní lesní oblasti a nadmořské výšky. Přírodní lesní oblasti jsou vymezeny ve vyhlášce č. 298/2018 Sb.¹⁹, o zpracování OPRL a vymezení hospodářských souborů.

Autoři [Drobník; Dvořák, 2010] uvádí, že přirozená obnova není v lesním zákoně definována. Přirozená obnova jako nová generace lesního porostu v důsledku přirozené reprodukce mateřského porostu je chápána jako nálet (generativní reprodukce) nebo výmladky (vegetativní reprodukce).

Lesní zákon dle § 31 odst. 2 LZ stanovuje pro mýtní úmyslnou těžbu velikost holé seče na max. 1 ha a její šíři na exponovaných hospodářských souborech jednonásobek a na ostatních stanovištích dvojnásobek průměrné výšky obnovovaného porostu. Podrobně o velikosti holé seče viz kapitola **6.3.3 Omezení velikosti holé seče**. Kritéria, podle nichž se posuzuje zalesnění a zajištění lesa, stanovuje tzv. zalesňovací vyhláška č. 139/2004 Sb.²⁰

V lesích ochranných je na mimořádně nepříznivých stanovištích dle § 31 odst. 3 LZ při obnově lesa preferován hospodářský způsob clonnou sečí nebo výběrným způsobem.

Holina vzniklá na lesních pozemcích musí být dle lesního zákona zalesněna do dvou let a zajištěná do sedmi let (§ 31 odst. 6 LZ). Podrobněji viz kapitola **6.3.5 Povinnost zalesni holinu do 2 let a lesní porost zajistit do 7 let**.

Výchova lesa pro vlastníka lesa dle § 31 odst. 1 LZ znamená, že se musí starat o les tak, aby ho vychovával způsobem zajišťujícím zlepšení jeho stavu, odolnosti a plnění funkcí lesa. Mezi výchovná opatření patří např. prořezávky, probírky a vyvětvování. Výchovy lesa se týká i

¹⁹ Vyhláška č. 298/2018 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů. Zákony pro lidi. [online]. Praha. [cit. 2020-5-25]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-298>>

²⁰ Vyhláška č. 139/2004 Sb., vyhláška, kterou se stanoví podrobnosti o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnosti o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa. Zákony pro lidi. [online]. Praha. [cit. 2020-5-26]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-139>>

ustanovení § 32 odst. 6, kde je vlastník lesa povinen zvyšovat odolnost lesa a jeho stabilitu vhodnou druhovou skladbou dřevin, rozmístěním v porostu, výchovou v mladých porostech, zakládáním zpevňovacích pásů uvnitř a na okraji lesa, použitím vhodných způsobů obnovy a řazením sečí.

6.2.3 Těžba dříví a lesní doprava

Těžba dříví v lesních porostech je důležitý faktor, kterým může vlastník lesa ovlivnit stabilitu a odolnost svého lesa a zejména jediným a **klíčovým finančním zdrojem při hospodaření v lesích**. Vlastník lesa má lesním zákonem stanovenou řadu povinností.

Dle § 33 odst. 1 a odst. 5 lesního zákona má vlastník lesa stanovené tyto povinnosti:

- vlastník lesa je povinen přednostně provádět těžbu nahodilou z důvodu, aby zabránil případnému šíření a přemnožení škodlivých organismů, pokud by v případě nahodilé těžby vznikla holina větší jak 0,2 ha, je vlastník lesa povinen takovou těžbu oznámit 14 dní předem na OSSL, tato lhůta neplatí v případě provádění opatření dle § 32 odst. 1 písm. a) a odst. 2
- právnické a fyzické osoby zajišťující těžební práce jsou povinny provádět je způsobem, aby minimalizovaly negativní dopady na lesní ekosystém v daném prostředí

Dle § 34 odst. 4 lesního zákona má vlastník lesa stanovené tyto povinnosti:

- dobu, rozsah a délku užívání cizích pozemků k lesní dopravě a výši náhrady je vlastník lesa (nájemce) povinen předem dohodnout s vlastníkem (nájemcem) dotčených pozemků, v případě, že se obě strany nedohodnou rozhoduje o podmínkách lesní dopravy a výši náhrady příslušný OSSL

V § 33 odst. 4 lesního zákona jsou uvedeny tyto zákazy:

- *„provádět těžbu mytní úmyslnou v lesních porostech lesa vysokého mladších než 80 let nebo lesa nízkého a středního mladších než 20 let je zakázáno, v odůvodněných případech, jako jsou zejména ohrožené lesní porosty, lesní porosty přípravných nebo rychle rostoucích dřevin, může orgán státní správy lesů při schvalování plánu nebo při zpracování osnovy nebo na žádost vlastníka lesa povolit výjimku z tohoto zákazu“*

Lesní zákon vedle nahodilé těžby rozlišuje dle § 2 LZ těžbu předmýtní úmyslnou za účelem výchovy porostu, těžbu mýtní úmyslnou za účelem obnovy porostu a těžbu mimořádnou. Těžba nahodilá se započítává do celkové výše těžeb (§ 24 odst. 2 a § 25 odst. 3 LZ). V případě, že by vlastník lesa překročil celkovou výši těžeb stanovenou v LHP nebo LHO musí u OSSL požádat o změnu plánu nebo osnovy, tzn. o navýšení maximální celkové výše těžeb.

V případě těžby bez schváleného LHP nebo LHO je vlastník lesa povinen mít pro každou těžbu souhlas odborného lesního hospodáře (§ 33 odst. 3 LZ). Dalším omezením je, že v případě těžby 3 m³ na 1 ha lesa za kalendářní rok musí vlastník lesa, ale i osoba provádějící těžbu písemně informovat OSSL a doložit souhlas OLH. Provádět těžbu mýtní úmyslnou v porostech mladších 80 let věku je v lesním zákoně výslovně zakázáno (§ 33 odst. 4 LZ). V odůvodněných případech může být na žádost vlastníka lesa nebo při schvalování LHP nebo LHO udělena výjimka.

Lesní doprava má určité zásady, které musí být dodržovány. Přibližování, uskladnění a odvoz dříví musí být dle § 34 odst. 1 prováděno s ohledem na přiměřené poškozování lesa a ostatních pozemků. Vlastník lesa má právo za určitých podmínek, ve vhodnou dobu, v daném rozsahu a za finanční náhradu využít k lesní dopravě cizích pozemků za předpokladu, že má souhlas vlastníků cizích pozemků nebo souhlas od OSSL. Pokud by nedošlo k dohodě mezi vlastníkem lesa a vlastníkem využívaných pozemků při lesní dopravě, rozhoduje o způsobu lesní dopravy a finanční náhradě příslušný OSSL (§ 34 odst. 3 a odst. 4 LZ).

6.2.4 Meliorace a hrazení bystřin v lesích

Meliorace a hrazení bystřin v lesích jsou nedílnou součástí hospodaření v lesích. Dle autorky [Poláčková, 2009] patří meliorace a hrazení bystřin mezi základní povinnosti vlastníka lesa, pokud orgán OSSL neurčí, že jde o opatření ve veřejném zájmu.

Dle § 35 odst. 1 až odst. 4 lesního zákona má vlastník lesa stanovené tyto povinnosti:

- provádění meliorací a hrazení bystřin v lesích je povinností vlastníka lesa, meliorace a hrazení bystřin jsou biologická, technická a vodohospodářská opatření s cílem ochrany půdy a vodních poměrů, v případě rozhodnutí OSSL ve veřejném zájmu, jsou náklady na realizaci meliorací a hrazení bystřin v lesích hrazeny ze strany státu, bohužel vlastník lesa je povinen taková opatření strpět

- OSSL může vlastníkovi lesa provedení potřebných opatření meliorací a hrazení bystřin v lesích přikázat na náklady vlastníka lesa, v případě, že došlo k takovým opatřením hospodařením v lese ze strany vlastníka lesa, bohužel vlastník lesa je povinen taková opatření strpět
- na základě rozhodnutí OSSL může stát hradit preventivní činnost k přecházení nebezpečí vzniku lavin, svahových sesuvů, povodňových vln či odstraňování následků živelných pohrom
- vlastník lesa musí strpět případně budování a údržbu zařízení meliorací a hrazení bystřin v lesích, případně se může finančně nebo na práci při realizaci stavby nebo údržby spolupodílet, vlastník lesa má právo na náhradu majetkové újmy z důsledku omezeného výnosu při hospodaření v lesích

Za omezení vlastníka lesa při hospodaření v lesích z důsledku stavby nebo údržby zařízení meliorací a hrazení bystřin v lesích má vlastník právo na finanční úhradu. Určení výše náhrady dle autorů [Drobník; Dvořák, 2010] za opatření prováděná ve veřejné zájmu má být stanoveno prováděcím právním předpisem, který dodnes nebyl vydán. Dotace viz kapitola **6.2.8 podpora hospodaření v lesích**.

6.2.5 Hospodaření v lesích ochranných a v lesích zvláštního určení

Kategorie lesů a jejich způsob o zařazení popisuje podrobně § 6 – kategorie lesů, § 7 – lesy ochranné, § 8 – lesy zvláštního určení a § 9 – lesy hospodářské lesního zákona č. 289/1995 Sb. Vlastníci těchto lesů jsou podle autorky [Poláčková, 2009] při hospodaření v lesích velmi omezováni, protože je potřeba zachovat mimoprodukční funkce těchto lesů, pro které byly tyto lesy zařazeny do příslušné kategorie. Omezení jsou stanovená v LHP / LHO nebo v rozhodnutí OSSL a mohou se značně odchýlit od lesního zákona. Omezení se nejčastěji týkají velikosti holých sečí. Z toho vyplývají uvedené povinnosti vlastníka lesa při hospodaření v těchto lesích.

Dle § 36 odst. 2 až odst. 4 lesního zákona má vlastník lesa stanovené tyto povinnosti:

- vlastníci ochranných lesů jsou povinni hospodařit, tak, aby byly uchovány jejich ochranné funkce
- vlastníci lesů zvláštního určení jsou povinni strpět omezení při hospodaření v lesích, vlastníci mají právo na náhradu zvýšených nákladů, pokud byli omezení při hospodaření

v lesích, vlastníci lesů nemají právo na náhradu zvýšených nákladů v případě zvláštních předpisů nebo v případě, že lesy byly prohlášeny za lesy zvláštního určení podle § 8 odst. 2 písm. g) LZ

- „*Vlastník lesa uvedeného v odstavcích 2 a 3 je povinen zajistit opatření uložená orgánem státní správy lesů ke splnění účelu sledovaného jejich vyhlášením. Za provedená opatření přísluší vlastníku lesa náhrada zvýšených nákladů*“

Podrobnosti o náhradě zvýšených nákladů popisuje vyhláška č. 80/1996 Sb.²¹ Tato vyhláška rozlišuje mezi poskytováním náhrad zvýšených nákladů vzniklých z omezeného způsobu hospodaření v lesích zvláštního určení a poskytování náhrad zvýšených nákladů vzniklých z plnění opatření uložených orgány státní správy lesů ve prospěch účelového hospodaření v lesích ochranných nebo v lesích zvláštního určení dle § 3 a § 4 uvedené vyhlášky. Pod zvýšenými náklady se obecně rozumí dle autorky [Poláčková, 2009] rozdíl mezi hospodárně vynaloženými náklady při existenci omezení a náklady, který by vznikly při obvyklém hospodaření v lesích hospodářských. Zákon v tomto omezení bere v úvahu na zřetel článek 11 odst. 4 Listiny, že nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu [Drobník; Dvořák, 2010].

6.2.6 Odborný lesní hospodář

Institut odborného lesního hospodáře (dále jen „OLH“) je v lesním zákoně ukotven z důvodu zajištění kvalifikované hospodářské činnosti v lesích, protože drtivá většina vlastníků lesů nemá lesnické vzdělání. OLH může být fyzická nebo právnická osoba s udělenou licencí od OSSL podle hlavy 6 tohoto zákona. Předpoklady pro udělení licence (§ 41 a § 42 LZ) jsou dovršení věku min. 18 let, lesnické vzdělání, délka lesnické praxe dle typu lesnického vzdělání, státní občanství ČR nebo EU, způsobilost k právním úkonům. Pro výkon OLH jako fyzická osoba OSVČ je důležité, aby měl OLH vystavený platný živnostenský list. Náležitosti žádosti o udělení licence v lesním hospodářství stanoví vyhláška MZe č. 100/1996 Sb.²² Náklady na činnost OLH si vlastník lesa hradí

²¹ Vyhláška č. 80/1996 Sb., vyhláška Ministerstva zemědělství o pravidlech poskytování podpory na výsadbu minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin a o poskytování náhrad zvýšených nákladů. Zákony pro lidi. [online]. Praha. [cit. 2020-5-15]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-80>>

²² Vyhláška č. 100/1996 Sb., vyhláška Ministerstva zemědělství, kterou se stanoví náležitosti žádosti o udělení licence v lesním hospodářství a podrobnosti o udělování licencí v lesním hospodářství. Zákony pro lidi. [online]. Praha. [cit. 2020-5-16]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-100>>

sám, v případě, že byl OLH ustanoven ze strany OSSL a jedná se o lesy zařízené LHO, tak činnost OLH platí stát. Způsob výpočtu nákladů na činnost OLH, kdy ho hradí stát, se stanoví vyhláškou MZe č. 423/2011 Sb.²³

Mezi hlavní činnosti OLH obecně patří dozor nad stavem lesa, nad aktivitami probíhajícími v lese, dále poradenská činnost vlastníkovému lesa při hospodaření v lesích a ochraně lesa. Avšak odpovědnost za případné porušení lesního zákona nese vlastník lesa sám. Bohužel institut OLH je v lesním zákoně nedostatečně definován v určitých směrech, viz níže v textu kapitoly.

Pokud si vlastník lesa nevybere dle odst. 6 daného § sám OLH, tak výkon OLH v lesích, pro které jsou zpracovány osnovy (LHO) dle § 25 odst. 1 LZ uskutečňuje právnická osoba, která v určeném území vykonává právo hospodaření ve státních lesích, nejčastěji se jedná o právnické osoby od podniku Lesy ČR, s. p. Na výkon OLH lze v tomto případě žádat dotace, viz kapitola **6.2.8 podpora hospodaření v lesích.**

Dle § 37 odst. 1, odst. 3 a odst. 5 lesního zákona má vlastník lesa stanovené tyto povinnosti:

- vlastník lesa je povinen hospodařit v lesích v součinnosti s OLH, který zajišťuje vlastníkovému lesa odbornou úroveň hospodaření v lesích dle lesního zákona a dalších právních předpisů
- vlastník lesa má právo si vybrat sám OLH a je povinen k OSSL nahlásit jeho jméno, pokud vlastník lesa hospodaří dle LHP (§ 24 odst. 3 LZ) je povinen s OLH uzavřít smlouvu o výkonu činnosti podle odst. 1 daného §, pokud vlastník lesa splňuje odborné lesnické vzdělání a odbornou lesnickou praxi (§ 42 LZ), může vlastník lesa ve svém lese vykonávat činnost OLH bez udělené licence
- každou změnu OLH je povinen vlastník lesa oznámit k OSSL do 30 dnů

²³ Vyhláška č. 423/2011 Sb., vyhláška o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát. *Zákony pro lidi*. [online]. Praha. [cit. 2020-5-16]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-423>>

Základní povinnosti OLH jsou činnosti uvedené v § 37 odst. 8 LZ:

- *„sledovat stav lesa, upozorňovat vlastníka lesa na výskyt škodlivých činitelů a na škody jimi způsobené, navrhnout nezbytná kontrolní a ochranná opatření a při zvýšeném výskytu škodlivých organismů prokazatelně informovat orgán státní správy lesů*
- *upozorňovat vlastníka lesa na nutnost provedení těžby nahodilé, vyznačovat těžbu nahodilou, kterou je nutno provést, a doporučit termíny a způsoby jejího zpracování a způsoby asanace vytěženého dříví*
- *navrhovat vlastníku lesa vhodný způsob a postup obnovy lesa a doporučovat vhodný reprodukční materiál a vhodnou dřevinnou skladbu k obnově lesa*
- *doporučovat vlastníku lesa provedení výchovných zásahů a na žádost vlastníka lesa zabezpečovat instruktáž k provedení výchovných zásahů v porostech do 40 let věku*
- *na žádost vlastníka lesa vyznačovat těžbu mýtní úmyslnou a vyjadřovat se k návrhu těžby oznamované vlastníkem lesa orgánu státní správy lesů (§ 33 odst. 4)*
- *potvrzovat, zda činnosti, na jejichž provedení žádá vlastník lesa finanční prostředky podle zvláštních právních předpisů, jsou co do rozsahu a kvality provedeny v souladu s tímto zákonem a právními předpisy vydanými k jeho provedení*
- *na žádost vlastníka lesa spolupracovat s vlastníkem lesa při vedení lesní hospodářské evidence*
- *na žádost vlastníka lesa poskytovat vlastníkovi lesa odborné informace a doporučení při ochraně lesů, pěstebních a těžebních činnostech, v oblasti finančních podpor na hospodaření v lesích, při zpracování návrhů lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov a dalších činnostech souvisejících s hospodařením v lesích*
- *vést evidenci o prováděných odborných úkonech a činnostech, uchovávat doklady vztahující se k těmto úkonům a činnostem po dobu nejméně 5 let a tuto evidenci včetně dokladů na vyžádání předložit orgánu státní správy lesů*
- *oznamovat orgánu státní správy lesů ukončení výkonu činnosti odborného lesního hospodáře, a to nejméně 30 dnů předem, pokud je mu tato skutečnost známa, jinak neprodleně po tom, co se o této skutečnosti dozví*
- *prokazatelně upozorňovat vlastníka lesa na porušení povinností stanovených tímto zákonem; pokud povaha porušené povinnosti umožňuje nápravu a vlastník lesa ji*

nesjedná v rozsahu a v termínu uvedeném v upozornění odborného lesního hospodáře, je odborný lesní hospodář povinen oznámit tuto skutečnost orgánu státní správy lesů“

Nedostatky lesního zákona v institutu OLH:

- postavení OLH při udělování souhlasu k těžbě (§ 33 odst. 3 LZ) může mít postavení veřejnoprávní povahy, protože OLH je v nadřazené situaci vůči vlastníku lesa (vlastník lesa je závislý na souhlasu OLH), zároveň mohou vznikat paradoxní situace, kdy je vlastník lesa sám OLH
- nedostatkem lesního zákona je, že pokud vlastník lesa s výměrou menší než 50 ha nehospodáří dle LHO (nepřevzal si stanovy nebo nebyly stanovy zpracovány) nevztahuje se na něj povinnost ustanovit dle § 37 LZ odborného lesního hospodáře
- diskutabilní je i záležitost zvýhodňující vlastníky lesů s výměrou do 50 ha se zpracovanými LHO, kdy náklady na činnost OLH hradí dle ustanovení § 37 odst. 7 LZ stát, přičemž u vlastníků lesů s výměrou nad 50 ha si náklady na činnost OLH hradí vlastník lesa sám, za úvahu zde stojí návrh na úpravu legislativy, která by problematiku řešila spravedlivěji vůči všem vlastníkům lesů

6.2.7 Lesní hospodářská evidence

Lesní hospodářská evidence slouží k přehledu o plnění vykonaných hospodářských činnostech ustanovených dle LHP a poskytuje přehled o plnění úkolů v těžební činnosti a pěstební činnosti. Povinnost vést lesní hospodářskou evidenci (dále jen „LHE“) má každý vlastník lesa hospodařící dle LHP. Souhrnné údaje LHE předává vlastník lesa k OSSL nejpozději na konci března za uplynulý kalendářní rok. Obsah, způsob vedení a předávání LHE orgánu státní správy lesů stanoví dle § 40 odst. 3 LZ prováděcí právní předpis.

Vyhláška o LHE, která se na MZe teprve připravuje, by měla nově definovat povinnost vést LHE i pro vlastníky lesů hospodařící dle osnovy (LHO), protože současná legislativa uvádí povinnost vést LHE pouze vlastníkům hospodařícím v lesích podle LHP. Připravovaná vyhláška LHE by měla vyřešit i přesnější náležitosti vedení LHE, protože v současnosti jsou data poskytovaná vlastníky lesů odlišná. Stanovit náležitosti LHE nemá v současnosti ani OSSL. Současná legislativa uvádí vedení evidence LHE v jednotlivých porostech, ve vyhlášce o LHE by měla být evidence

LHE vedená pro nejnižší jednotky prostorového rozdělení lesa vylišené v LHP (pro porostní skupinu nebo etáž).

Dle § 40 odst. 1 lesního zákona má vlastník lesa stanovené tyto povinnosti:

- vlastník lesa je povinen vést lesní hospodářskou evidenci o plnění závazných ustanovení a evidenci o provedené obnově lesa v jednotlivých porostech

V praxi LHE zpracovává pro vlastníka lesa většinou odborný lesní hospodář, který může zároveň na základě dohody s vlastníkem lesa doručit souhrnný výstup LHE na OSSL sám.

Zajímavostí, kterou uvádí autoři [Drobník; Dvořák, 2010] je, že lesní zákon neobsahuje ustanovení, které by postihovalo vlastníka lesa, který neplní povinnost vedení LHE a předání souhrnných údajů LHE orgánu státní správy lesů. Dle statistik autoři uvádí, že pouze 10 % vlastníků lesů hospodařících dle LHP poskytuje OSSL souhrnné údaje LHE (stav k roku 2010).

6.2.8 Podpora hospodaření v lesích

Vlastník lesa je ve vybraných případech omezován lesním zákonem při hospodaření v lesích. Jako kompenzaci újmy vlastnického práva, která mu může vzniknout, definuje lesní zákon náhrady za újmy a poskytování služeb formou finanční podpory. Podpora hospodaření v lesích se rozděluje na náhrady újmy (náhrady dle lesního zákona) a na finanční příspěvky. Základním rozdílem je, že zatímco na náhrady dle lesního zákona má vlastník lesa právní nárok, na finanční příspěvek nikoliv.

Dle § 46 odst. 5 lesního zákona má vlastník lesa stanovené tyto povinnosti:

- *„na poskytnutí služeb nebo finančního příspěvku není právní nárok. Získá-li vlastník lesa finanční příspěvek na základě uvedení nesprávných údajů nebo použije-li ho na jiný účel, než na který byl finanční příspěvek poskytnut, je povinen celý finanční příspěvek vrátit“*

Náhrady lesního zákona

V souvislosti s hospodařením v lesích patří mezi nejvýznamnější ustanovení lesního zákona poskytující vlastníkově lesa vzniklou újmu dle Dotačních programů MZe²⁴ tyto paragrafy:

- § 24 odst. 2 lesního zákona – vlastník lesa má právo na částečnou úhradu nákladů na výsadbu minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin, žadatel podává žádost na kompenzaci 1x za pololetí k příslušnému obecnímu úřadu s rozšířenou působností (dále jen „ORP“)
- § 26 odst. 2 lesního zákona – úhrada nákladů na zpracování lesních hospodářských osnov
- § 35 odst. 1 lesního zákona – vlastník lesa má právo na úhradu nákladů na opatření meliorací a hrazení bystřin v lesích prováděné z rozhodnutí OSSL ve veřejném zájmu, žádost se podává k příslušnému krajskému úřadu
- § 37 odst. 7 lesního zákona – úhrada nákladů na činnost OLH v případech, kdy jeho činnost hradí stát (viz vybrané kapitoly 6.2 a 6.3)

Finanční příspěvky

Stát podporuje vlastníky lesů při hospodaření v lesích poskytováním finančních příspěvků uvedených v § 46 odst. 1 lesního zákona a v nařízení vlády 30/2014 Sb.²⁵ formou dotačních programů („DP“). K datu 1. 7. 2020 se připravuje novela nařízení vlády 30/2014 Sb.

Tabulka č. 4: Přehled dotačních programů MZe

Zkratka příspěvku	Název příspěvku	Předmět příspěvku	Legislativa
A./2018	Finanční příspěvek na opatření k obnově lesů poškozených imisemi a lesů chřadnoucích	<ul style="list-style-type: none">• Přírozená obnova• Umělá obnova sítě• Umělá obnova sadbou první• Umělá obnova sadbou opakovanou	NV 30/2014 Sb.

²⁴ DOTAČNÍ PROGRAMY MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ PRO LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ A MYSLIVOST (stav k 1. březnu 2020). Ministerstvo zemědělství. PDF

²⁵ Nařízení vlády č. 30/2014 Sb. Nařízení vlády o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti. Zákony pro lidi. [online]. Praha. [cit. 2020-5-26]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-30>>

	vinou antropogenních vlivů	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrana lesních porostů do stádia jejich zajištění • Zřizování nových oplocenek • Zlepšování kvality lesní půdy hnojením k jednotlivým sazenicím při výsadbě • Výchova lesních porostů do 40 let věku 	
B./2018	Finanční příspěvek na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů do 40 let věku	<ul style="list-style-type: none"> • Přirozená obnova • Umělá obnova sítí • Umělá obnova sadbou první • Umělá obnova sadbou opakovanou • Zajištění lesních porostů v zákonné lhůtě • Přeměna porostů s nevhodnou nebo náhradní dřevinnou skladbou nebo rekonstrukce porostů po škodách • Výchova lesních porostů do 40 let věku 	NV 30/2014 Sb.
D./2018	Finanční příspěvek na ekologické a přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese	<ul style="list-style-type: none"> • Vyklizování nebo přibližování dříví lanovkou v lesním porostu • Vyklizování nebo přibližování dříví koněm v lesním porostu • Soustředování dříví v lesním porostu vyvážením (největší technicky přípustná hmotnost na každou nápravu vyvážecího stroje nesmí přesáhnout 6 000 kg) • Likvidace klestu štěpkováním nebo drcením při obnově lesa s rozptýlením hmoty v obnovovaném porostu • Vyklizování nebo přibližování dříví železným koněm v lesním porostu 	NV 30/2014 Sb.
I./2018	Finanční příspěvek na ochranu lesa	<ul style="list-style-type: none"> • Včasná a účinná asanace vytěženého jehličnatého dříví pomocí insekticidní sítě 	NV 30/2014 Sb.

		<ul style="list-style-type: none"> • Včasná a účinná asanace vytěženého jehličnatého dříví pomocí insekticidního postřiku s přimíchaným barvivem • Včasná a účinná asanace vytěženého jehličnatého dříví odkorněním • Odstranění jehličnatých dřevin z lesního porostu do 40 let věku poškozených lýkožrouty nebo václavkou smrkovou za podmínky seštěpkování vytěženého jehličnatého dříví a ponechání části štěpky rovnoměrně rozmístěné na ploše odstraněného lesního porostu 	
H./2018	Finanční příspěvek na vyhotovení lesních hospodářských plánů	<ul style="list-style-type: none"> • zpracovaný a schválený LHP s pravomocně povolenými výjimkami LZ předaný v digitální formě do datového skladu UHUL 	NV 30/2014 Sb.
L./2019	Zmírnění dopadů kůrovcové kalamity v lesích	<ul style="list-style-type: none"> • zvládnutí následků mimořádných okolností a nepředvídaných škod v lesích 	§ 46 odst. 1 LZ

Zdroj: web MZe, upraveno autorem

Žadatelem je vlastník lesa, na kterého se podle lesního zákona vztahují práva a povinnosti vlastníka lesa. Žádost se podává k příslušnému krajskému úřadu do 3 měsíců po splnění předmětu finančního příspěvku (od ukončení prací), nejpozději však do 30. června. Před zahájením prací žadatel podává k příslušnému krajskému úřadu tzv. Ohlášení ABDI.

6.3 Zákonná omezení a závazné ukazatele – výběr nejzávažnějších omezení

6.3.1 Stanovení kritérií pro komparaci lesnické legislativy

Pro komparaci lesnické legislativy v ČR a vybraných evropských států / spolkových zemích sousedících s ČR jsem si zvolil kritéria, podle kterých budou nejzávažnější omezení vlastníků lesů při hospodaření v lesích posuzovány. Stanovení kritérií vychází z kombinace a) dotazníkového šetření, kde byly soukromým vlastníkům lesů v oblasti Jilemnicka položeny otázky obsahující závažnost zákonných omezení vlastníků lesů při hospodaření v lesích a za b) z kritérií použitých

v dizertační práci doc. Olivy [2003]. Dotazující měly při výzkumu možnost výběru z pěti možných odpovědí: ANO, SPÍŠ ANO, NEVÍM, SPÍŠ NE, NE. A proto byla zvolena pětibodová stupnice. Autor diplomové práce si samozřejmě uvědomuje použití subjektivního hodnocení a subjektivního stanovení kritérií pro srovnání lesnické legislativy v ČR a vybraných zemí EU v kombinaci s názory vlastníků soukromých lesů.

Profil pětibodové stupnice:

0 bodů: legislativa kritérium neobsahuje / odpověď vlastníka NE

1 bod: legislativa kritérium částečně obsahuje / odpověď vlastníka SPÍŠ NE

2 body: legislativa kritérium obsahuje obecně / odpověď vlastníka NEVÍM

3 body: legislativa kritérium obsahuje podrobně / odpověď vlastníka SPÍŠ ANO

4 body: legislativa kritérium obsahuje velmi podrobně a závazně / odpověď vlastníka ANO

Výstupem hodnocení je zpracování srovnávacích tabulek a grafů v kapitole **7.1 Výsledky dotazníkového šetření** a v kapitole **7.2 Srovnání legislativy v ČR a vybraných zemí EU**.

6.3.2 Maximální celková výše těžeb

Zákon o lesích č. 289/1995 Sb. uvádí v § 24, že LHP jsou nástrojem vlastníka lesa a zpracovávají se na 10 let, což je obvyklá délka platnosti LHP. Plány musí na vlastní náklady zpracovávat vlastníci lesů s výměrou větší než 50 ha, jak již bylo uvedeno výše v textu práce. LHP obsahují ustanovení závazná a doporučující. Dle § 24 odst. 2 jsou „závaznými ustanoveními plánu maximální celková výše těžeb a minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu“. Maximální celková výše těžeb se dle délky platnosti LHP někdy nazývá decenální výše těžeb, jak doplňují autoři [Drobník; Dvořák, 2010]. Pouze pro lesy státní a lesy obecní je navíc „závazným ustanovením minimální plošný zásah rozsah výchovných zásahů v porostech do 40 let věku“. Text Legislativní analýzy²⁶ upozorňuje v podstatě na diskriminační úpravu ve vztahu k obcím a doporučuje tento nevyhovující právní stav odstranit legislativní změnou.

²⁶ *Analýza legislativní a kompetenční V 2 00*. Pro MZe ČR v rámci projektu Efektivní řízení a výkon služeb lesního zpracování Processes a Cortis Consultig a Eurovision. 2012. 87 s., Eagri.cz [on line]. [cit. 2020-5-21]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/file/181647/Legislativni_a_kompetencni_analyza.pdf>

Pro lesy zařízené dle LHO s výměrou do 50 ha se pro vlastníka lesa hospodařícího v lesích dle § 25 odst. 3 LZ o výměře větší než 3 ha stává v případě protokolárního převzetí LHO závazná celková výše těžeb, která je nepřekročitelná a minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin. Pro vlastníka lesa s výměrou do 3 ha se po převzetí LHO stává závazná pouze celková výše těžeb, která je nepřekročitelná.

Maximální celková výše těžeb patří mezi **nejvýznamnější legislativní povinnost vlastníka lesa hospodařícího v lesích** (závazná ustanovení) uvedená v lesním zákoně, která může zejména menší soukromé vlastníky lesů omezovat při plánování decenálních úmyslných těžeb a jejich výnosů (tržby z prodeje dříví) pro ekonomickou stabilitu vlastníka lesa, tzn. vytvoření finančních rezerv na horší časy při podnikání.

Odvození závazného ustanovení maximální celkové výše těžeb je definováno v § 8 vyhlášky č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování²⁷. Maximální celková výše těžeb se stanoví jako součet výše mýtní těžby a výše předmýtní těžby. V § 8 odst. 1 vyhlášky č. 84/1996 Sb. je uvedeno, že „výše mýtní těžby pro kategorii lesů hospodářských a lesů zvláštního určení obhospodařovaných hospodářským způsobem podrostním, násečným a holosečným stanoví na základě těchto ukazatelů: a) těžební procento, b) normální paseka. Hodnota obou ukazatelů se vyjadřuje v m³ hroubí bez kůry“. Výše předmýtní těžby se stanoví jako součet předmýtních těžeb v jednotlivých porostech.

Těžební procento se stanoví pro hospodářské soubory pomocí obmýtí, obnovní doby a počátku obnovy podle rámcových směrnic hospodaření v hospodářských souborech, viz příloha č. 5 této vyhlášky. Normální paseka se určí z celkové výměry porostní půdy, doby obmýtí a průměrné zásoby mýtních porostů, viz příloha č. 5 této vyhlášky. U hospodářských lesů a lesů zvláštního určení do výměry menší než 50 ha se mýtní těžba stanoví dle rámcových směrnic hospodaření. V § 8 odst. 7 a odst. 8 vyhlášky č. 84/1996 Sb. se dále uvádí, že výše mýtní těžby navržená plánem nesmí překročit limitované rozmezí plus minus 10 % od ukazatele těžení procento. Při výměře nad 500 ha lesa nesmí výše mýtní těžby navržená plánem překročit limitované rozmezí plus minus 20 % od ukazatele normální paseka.

²⁷ Vyhláška č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování. Zákony pro lidi. [online]. Praha. [cit. 2020-5-12]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-84>>

Pro lesy obhospodařované hospodářským způsobem výběrným se dle § 8 odst. 13 uvedené vyhlášky stanoví ukazatel celkové výše těžeb (mýtní a předmýtní těžba se nerozlišuje) pomocí celkového běžného přírůstu, na základě výpočtu dvou uvedených ukazatelů výše v textu. Celkový běžný přírůst je celková objemová produkce hroubí v části sledovaného lesa za určité období.

Lesnická legislativa charakterizuje podrobně pojem maximální celková výše těžeb, která je závazným ustanovením schváleného plánu nebo osnovy. Velmi podrobně popisuje problematiku prováděcí právní předpis, kde je detailně popsán výpočet a mezivýpočty maximální celkové výše těžeb pro decénium platnosti LHP dle velikosti výměry lesního majetku a dle zvoleného hospodářského způsobu.

Hodnocení: 4 body

6.3.3 Minimální podíl MZD

Zákon o lesích č. 289/1995 Sb. uvádí v § 24 odst. 2, že „*závaznými ustanoveními plánu jsou maximální celková výše těžeb a minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu*“. Dále je uvedeno, že vlastník lesa má právo na částečnou úhradu zvýšených nákladů na výsadbu minimálního podílu MZD vůči státu. Pravidla podpory tzv. náhrady lesního zákona dle MZe vychází z § 46 LZ, které upravuje prováděcí právní předpis – vyhláška č. 80/1996 Sb. Nárok na částečnou úhradu zvýšených nákladů vzniká v okamžiku, kdy je podíl dřevin vysazen. Z pohledu praxe dle autorů [Drobník; Dvořák, 2010] se uplatnění požadavku na dodržení MZD vztahuje pouze k době obnovy porostů, což není vhodné. Protože pokud má MZD plnit svou funkci v lese po celou dobu existence lesního porostu až do jeho vytěžení, měla by být úhrada zvýšených nákladů na delší dobu než pouze po dobu obnovy porostu. Text Legislativní analýzy nabízí přímo návrh legislativní úpravy, kdy nárok na částečnou úhradu by zohlednil i další fáze péče o MZD, např. „*zakotvením požadavku na udržení dostatečného podílu těchto dřevin v daném území po delší dobu*“.

Nárok na podporu na výsadbu MZD při obnově porostu provedené v kalendářním pololetí, a maximálně do výše stanoveného závazného ustanovení má dle § 2 vyhlášky č. 80/1996 Sb.²⁸ nejenom vlastník lesa hospodařící dle LHP dle §24 odst. 2 LZ, ale i vlastník lesa hospodařící dle LHO dle § 25 odst. 3 LZ s výměrou nad 3 ha. Autoři [Drobník; Dvořák, 2010] doplňují, že právo na podporu na výsadbu MZD při obnově porostu dle vyhlášky č. 80/1996 Sb. má i vlastník lesa hospodařící dle LHO s výměrou menší než 3 ha, pokud minimální podíl dodrží. Dotace viz kapitola **6.2.8 podpora hospodaření v lesích.**

Minimální podíl MZD při obnově porostu definuje § 10 vyhlášky č. 84/1996 Sb. Dle § 10 odst. 1 uvedené vyhlášky se MZD jako závazné ustanovení plánu stanoví pro všechny porosty (porostní skupiny, etáže) starší 80 let a mladší, v případě, že plán počítá s obnovu porostu. Stanovení podílu MZD vychází z ustanovení zvláštních předpisů, s přihlédnutím k porostnímu typu, aktuálnímu stavu porostní skupiny (etáže) a fáze obnovy. U holin vzniklých z nahodilých těžeb menší než 0,08 ha se o podílu MZD ani neuvažuje. Podíl MZD při obnově porostu je dle rámcového vymezení cílových hospodářských souborů stanoven v příloze č. 2 vyhlášky 298/2018 Sb.²⁹, o zpracování OPRL a vymezení hospodářských souborů. Rozmezí podílu MZD při obnově porostu dle cílových hospodářských souborů se pohybuje od 5 % do 90 %, avšak nejčastější zastoupení podílu MZD při obnově porostu je v rozmezí 35 % - 50 %.

Lesnická legislativa definuje povinnost použít minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu. Minimální podíl MZD je stanoven jako závazné ustanovení plánu. Zákon se kritériem zabývá závazně u všech vlastníků, kteří hospodaří dle LHP nebo u vlastníků hospodařící dle LHO s výměrou větší než 3 ha. Problematikou se zabývá i prováděcí právní předpis.

Hodnocení: 4 body

²⁸ Vyhláška č. 80/1996 Sb., vyhláška Ministerstva zemědělství o pravidlech poskytování podpory na výsadbu minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin a o poskytování náhrad zvýšených nákladů. Zákon pro lidi. [online]. Praha. [cit. 2020-5-28]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-80>>

²⁹ Vyhláška č. 298/2018 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů. Zákon pro lidi. [online]. Praha. [cit. 2020-5-13]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-298>>

6.3.4 Omezení velikosti holé seče

Omezení velikosti holé seče stanovuje § 31 odst. 2 LZ, kde je uvedeno: „*Při mýtní těžbě úmyslně nesmí velikost holé seče překročit 1 ha a její šíře na exponovaných hospodářských souborech jednonásobek a na ostatních stanovištích dvojnásobek průměrné výšky těženého porostu. Šířka holé seče není omezena při domýcení porostních zbytků a porostů o výměře menší než 1 ha*“.

OSSL může povolit výjimku ze stanovené velikosti a šíře holé seče při schvalování LHP / LHO nebo na žádost vlastníka lesa ve dvou případech:

- na hospodářském souboru přirozených borových stanovišť na písčitých půdách a na hospodářském souboru přirozených lužních stanovišť do velikosti 2 ha holé seče bez omezení šíře
- na dopravně nepřístupných horských svazích delších než 250 m, nejedná-li se o exponované hospodářské soubory, do velikosti 2 ha holé seče

Při obnově lesa je zakázáno bez ohledu na vlastnickou hranici přiřazovat holou seč k nezajištěným porostům, pokud by celková výměra nezajištěných porostů překročila velikost a šíři povolenou dle § 31 odst. 2 LZ, min. vzdálenost mezi holou sečí a nezajištěným porostem je stanovená na min. průměrnou výšku obnovovaného porostu. Autoři [Drobník; Dvořák, 2010] doplňují, že přiřazování holé seče k mladým nezajištěným porostům platí i v případě, že holou seč od nezajištěného porostu odděluje lesní cesta nebo drobný vodní tok, které nejsou určeny k PUPFL.

Dále je zdůrazněna problematika použité terminologie porost ve vztahu k holé seči. Protože porost může být složen z několika porostních skupin, kdy jejich věk se může lišit. Pak může nastat paradoxní situace, kdy může být „*zablokováno přiřazení holé seče k celému porostu, ačkoliv porostní skupina, která sousedí s plochou, na které má být holosečná těžba, je již zajištěna*“ Drobník; Dvořák [2010]. Určitě je zde zamyšlení nad legislativní úpravou, protože malé vlastníky lesa může velmi omezit plánování holé seče s cílem zisku z prodeje dříví k nezajištěným porostům!, nikoliv porostním skupinám.

Další paradoxem tohoto ustanovení je, že termín holá seč není v lesním zákoně a v prováděcích právních předpisech definována. Obecně se tím myslí druh seče prováděné za účelem obnovy porostu, při kterém se vytěží v porostu část nebo všechny stromy a vznikne holina.

V lesním zákoně č. 289/1995 Sb. a v prováděcích právních předpisech je často používán termín porost místo porostní skupiny, avšak ideální řešením v legislativní úpravě by bylo použití termínu JPRL – jednotka prostorového rozdělní lesa, protože kromě porostní skupiny jako nejnížší jednotky JPRL se dnes často objevuje i termín etáže.

Lesnická legislativa stanoví, za jakých podmínek lze provádět holou seč. Stanovuje povolené velikosti a šířky seče s využitím výšky obnovovaného porostu, včetně výjimek v závislosti na stanovištích. Nedostatkem ustanovení je definice pojmů holá seč a upřednostnění pojmu porost místo nejnížší JPRL (porostní skupiny nebo etáže).

Hodnocení: 3 body

6.3.5 Povinnost hospodařit dle LHP / LHO

Povinnost hospodařit dle LHP je uvedena v § 24 odst. 3 lesního zákona, a to pro právnické osoby hospodařící se státními lesy, ostatní právnické osoby a fyzické osoby vlastníci les o výměře větší než 50 ha. Zákon jim ukládá povinnost zpracovat LHP a hospodařit dle schváleného LHP (§ 27 LZ), protože dle § 24 odst. 5 je vlastník lesa povinen u schváleného LHP dodržovat závazná ustanovení (hospodařit dle uvedených závazných ustanovení). Hospodařit podle plánu mohou i právnické a fyzické osoby vlastníci les o výměře menší než 50 ha. Soubor lesních pozemků, pro které se schvaluje LHP se dle § 1 odst. 2 vyhlášky č. 84/1996 Sb. označuje jako lesní hospodářský celek (dále jen „LHC“).

Povinnost hospodařit dle LHO je uvedena v § 25 odst. 3 pro vlastníky lesů do výměry 50 ha, pouze v případě, že si protokolárně převezmou na OSSL osnovy pro hospodaření. Po převzetí LHO se pro vlastníka lesa stávají závazná ustanovení celkové výše těžby a minimálního podílu MZD s výměrou větší než 3 ha, u vlastníka lesa s výměrou menší než 3 ha se stává závazným ustanovením pouze celková výše těžby v případě převzetí LHO. Povinnost hospodařit dle LHP /

LHO je uvedena v kapitolách **6.2.1 Lesní hospodářské plány a lesní hospodářské osnovy** a kapitola **6.3.1 Maximální celková výše těžeb**.

Lesnická legislativa stanovuje jednoznačně povinnost hospodařit dle LHP pro vlastníky nad 50 ha výměry lesa. Při výměrách menších než 50 ha výměry lesa se povinnost vztahuje pouze na vlastníky lesů, kteří osnovu protokolárně převzali od OSSL. Dále se požaduje licence pro zpracovatele LHP a LHO.

Hodnocení: 4 body

6.3.6 Povinnost zalesnit holinu do 2 let a lesní porost zajistit do 7 let

Povinnost zalesnit holinu a zajistit lesní porost popisuje § 31 odst. 6. LZ, který stanovuje, že holina na lesních pozemcích musí být zalesněná do 2 let a lesní porost musí být zajištěn do 7 let od svého vzniku, ve výjimečných případech může OSSL při schvalování LHP nebo LHO udělit výjimku nebo na základě žádosti vlastníka lesa. Pojem holina³⁰ sice není v lesním zákoně definován, ale lze ji považovat za plochu bez lesního porostu vzniklou provedenou těžbou.

Autoři [Drobník; Dvořák, 2010] zdůrazňují, že **povinnost zalesnit holou seč** patří mezi **základní povinnosti vlastníka lesa**. Zalesnění vytěžených ploch je základním předpokladem pro zachování lesa. Obecné doporučení při zalesňování plochy je, že 2/3 plochy by měly být zalesněny umělou obnovou a 1/3 přirozenou obnovou, ale zdůrazňují, že je to pouze obecné doporučení z praxe, které není závazné!

Podrobnosti o obnově lesa a zalesňování stanovuje vyhláška č. 139/2004 Sb.³¹ Obnova lesa a zalesňování musí být „*prováděny tak, aby bylo dosaženo takového stavu lesních porostů a lesního prostředí zachovávajícího jejich biodiverzitu, odolnost, stabilitu, produkční schopnost a*

³⁰ Dle autorů [Drobník; Dvořák, 2010] může nastat problém v situaci, kdy má být holina změřená pro účely kontroly dozoru a vyměření případné sankce. Způsob měření holiny není v právních předpisech stanoven, a jediný způsob, jak řešit změření holiny ve sporných situacích pro účely správního řízení, je změření holiny formou vypracování znaleckého posudku.

³¹ Vyhláška č. 139/2004 Sb., vyhláška, kterou se stanoví podrobnosti o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnosti o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa. Zákony pro lidi. [online]. Praha. [cit. 2020-5-29]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-139>>

regenerační kapacitu, vitalitu a schopnost plnit v současnosti i v budoucnosti odpovídající ekonomické, ekologické i sociální funkce“ Oliva, [2003].

Dle § 2 vyhlášky č. 139/2004 Sb. lze použít k obnově lesa a zalesňování pouze reprodukční materiál jednotlivých druhů lesních dřevin, který splňuje podmínky přenosu pro konkrétní místo výsadby. Počet a kvalitu sazenic, popřípadě stromků z přirozené obnovy jednotlivých druhů lesních dřevin musí být voleny tak, aby bylo dosaženo zajištěné kultury a cílové skladby dřevin. Minimální počty jedinců jednotlivých druhů lesních dřevin na jeden hektar pozemku jsou rovněž uvedeny v této vyhlášce - v § 3.

V § 4 této vyhlášky je definován obnovený neboli zalesněný pozemek do 2 let takto: *„roste-li na něm nejméně 90 % minimálního počtu životaschopných jedinců rovnoměrně rozmístěných po ploše. V tomto množství může být maximálně 15 % pomocných dřevin, kterými se rozumí ty druhy lesních dřevin, které nejsou pro daný cílový hospodářský soubor uvedeny mezi dřevinami základními nebo melioračními a zpevňujícími“*. Obnovený nebo zalesněný pozemek je rovněž vymezen dřevinnou skladbou odpovídající cílovému hospodářskému složení podle vyhlášky MZe č. 298/2018 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů.

Kritéria pro posuzování zajištěnosti lesního porostu jsou uvedena v § 2 odst. 6 této vyhlášky:

- a) *„stromky vykazují trvalý výškový přírůst,*
- b) *stromky jsou po ploše rovnoměrně jednotlivě nebo skupinovitě rozmístěny a jejich počet neklesl pod 80 % minimálního počtu pro obnovu a zalesnění,*
- c) *stromky jsou odrostlé působení buřeně a nejsou výrazně poškozeny“*

Z ustanovení vyhlášky jednoznačně plyne, že porost musí splňovat všechny uvedené podmínky zajištěnosti současně, aby byl posouzen za zajištěný, a to do 7 let od vzniku holiny.

Vzhledem k současné situaci v celém lesním hospodářství postiženém kůrovcovou kalamitou v České republice (kůrovcová kalamita je v celé střední Evropě – ČR, Slovensko, Německo,

Rakousko a Polsko) vydalo Ministerstvo zemědělství opatření obecné povahy³², které prodlužuje povinnost zalesnit holinu ze 2 let na 5 let a zajistit lesní porost ze 7 let na 10 let ve vybraných katastrálních území v ČR, vyjma národních parků a ochranných pásem. Aktuální opatření obecné povahy je ze 2. 4. 2020.

Mezi nejdůležitější změny při obnově lesa a ochraně lesa ve vztahu k lesnímu zákonu č. 289/1995 Sb. patří tyto kritéria:

- vlastník lesa nemusí do 31. 12. 2022 zpracovávat kůrovcové souše
- holina vzniklá v důsledku těžby nahodilé musí být zalesněná do 5 let a zajištěná do 10 let od jejího vzniku
- se stanovuje, že při ochraně lesa nemusí vlastník lesa používat jako obranné opatření kladení lapáků a používání lapačů
- ustanovení § 29 odst. 1 LZ se nemusí dodržet, tzn., že pro zalesňování lze použít reprodukční materiál lesních dřevin z kterékoliv přírodní lesní oblasti a nadmořské výšky, výjimka neplatí pro smrk ztepilý

Důležitou povinností vlastníka lesa je dle § 29 odst. 5 LZ vést *„evidenci o původu identifikovaného, selektovaného, kvalifikovaného a testovaného reprodukčního materiálu použitého při umělé obnově lesa a zalesňování a tuto evidenci uchovávat po dobu 10 let. Součástí této evidence je i evidence průvodních listů k jednotlivým oddílům použitého reprodukčního materiálu“*. Před poslední novelou LZ byla stanovena doba pro uchování evidence až 20 let!

Evidence o původu reprodukčního materiálu použitého k obnově lesa a zalesňování je dle § 3 vyhlášky č. 139/2004 Sb. *„vedena podle druhu dřeviny, evidenčního čísla uznané jednotky, způsobu pěstování, množství a místa (porostu) a času, kdy byl reprodukční materiál použit“*.

Dle § 29 odst. 1 se pro umělou obnovu lesa a při zalesňování pozemků určených k PUPFL používá *„reprodukční materiál lesních dřevin ze stejné nebo odpovídající přírodní lesní oblasti a z odpovídajícího výškového pásma určeného lesním vegetačním stupněm“*.

³² VEŘEJNÁ VYHLÁŠKA: OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY ze dne 2.4.2020 na základě § 51a lesního zákona č. 289/1995 Sb. Ministerstvo zemědělství. Odbor hospodářské úpravy a ochrany lesů. PDF.

Lesnická legislativa stanoví povinnost zalesnit holinu do 2 let a zajistit kulturu do 7 let od jejího vzniku, výjimku povoluje OSSL (ORP nebo KU). Problematikou se zabývají i prováděcí právní předpisy. Z důvodu kůrovcové kalamity se doba pro zalesnění zvýšila na 5 let a pro zajištění lesního porostu na 10 let. Popis pojmů zalesnění a zajištění kultury je podrobný, až na výjimky chybějících popisů související se zalesněním jako např. pojem holina.

Hodnocení: 4 body

(varianta **3 body** z důvodu uvolnění doby pro zalesnění a zajištění v době kůrovcové kalamity s výhledem na stále ukotvení v legislativě)

6.3.7 Povinnost obnovit lesní porost vhodnými dřevinami

Dle § 32 odst. 6 lesního zákona č. 289/1995 Sb. je vlastníka lesa „*povinen zvyšovat odolnost lesa a jeho stabilitu, zejména vhodnou druhovou skladbou dřevin a jejich rozmístěním v porostu, výchovou v mladých porostech, zakládáním zpevňovacích pásů na okraji i uvnitř lesních porostů, používáním vhodných způsobů a postupů obnovy a řazením sečí*“. Autoři [Drobník; Dvořák, 2010] doplňují, že obecně je v lese potřeba udržovat stabilitu porostu po celou dobu existence až do doby vytěžení. Povinnosti vlastníků lesů zvyšovat odolnost lesa a jeho stabilitu se týká zejména činností při pěstování lesa a realizaci těžby.

Použití vhodných dřevin při zalesňování popisuje vyhláška č. 298/2018 Sb.³³, o zpracování OPRL a vymezení hospodářských souborů. Při vymezení hospodářských souborů³⁴ se vychází z rámcového vymezení cílových hospodářských souborů (dále jen „CHS“), případně podsouborů, které jsou popsány v příloze č. 2 uvedené vyhlášky. CHS jsou stanoviště s podobnými klimatickými a půdními charakteristikami s předpokladem pro stanovení vhodného lesnického hospodaření. Pro CHS jsou definována základní hospodářská doporučení a rámcové vymezení druhové skladby

³³ Vyhláška č. 298/2018 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů. Zákony pro lidi. [online]. Praha. [cit. 2020-5-14]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-298>>

³⁴ „V číselném označení hospodářského souboru je prvním dvojčíslím označen cílový hospodářský soubor a dalším číslem je označen porostní typ. Případně další určující charakteristiky hospodářského souboru se uvádějí prostřednictvím indexů uvedených v přílohách č. 3 a 5 k této vyhlášce. U lesů zvláštního určení se v označení cílového hospodářského souboru druhá lichá číslice dvojčíslí mění na nejbližší nižší číslici sudou“, § 7, odst. 3 dané vyhlášky.

porostů. Dřeviny základní cílové (dále jen „DZC“) jsou stanovištně vhodné dřeviny v lesním porostu, které mají plnit optimálně stanovenou funkci lesa. Dle OPRL tvoří základ doporučené cílové druhové skladby dřevin. Dřeviny základní přípravné (dále jen „DZP“) jsou dřeviny s vhodnými ekologickými vlastnostmi pro přípravu stanoviště, zejména na plochách po kalamitních těžbách v lesích pro zalesnění s cílem připravit stanoviště pro obnovu dřevinami základními cílovými.

Lesnická legislativa stanovuje povinnost obnovit lesní porost vhodnými dřevinami. Problematikou se velmi podrobně zabývá i prováděcí právní předpis. Popis pojmů hospodářský soubor, cílový hospodářský soubor, dřevina základní cílová nebo dřevina základní přípravná je velmi podrobný.

Hodnocení: 4 body

6.3.8 Těžba mýtní úmyslná v porostech mladších 80 let věku

Lesní zákon č. 289/1995 Sb. uvádí v § 33 odst. 4, že těžba mýtní úmyslná v lesních porostech mladších 80 let věku je zakázána. Je to jeden z několika zákazů³⁵, který je přímo definován v lesním zákoně. Existuje však výjimka z tohoto zákazu, a to v odůvodněných případech OSSL při schvalování LHP nebo LHO nebo na žádost vlastníka lesa. V případě žádosti vlastníka lesa rozhoduje ve správním řízení o výjimce příslušná ORP. Při schvalování LHP nebo LHO rozhoduje o výjimce krajský úřad dnem schválení LHP nebo LHO.

Autoři [Drobník; Dvořák, 2010] upozorňují na to, že lesní zákon nebere v úvahu některé dřeviny, které dosahují mýtního věku dříve než v 80 letech věku, např. břízy nebo topoly. V určitých případech může jít o žádoucí výchovný zásah nebo o vykácení dřevin, které již dosáhly mýtního věku, případně o rekonstrukci nevhodných lesních porostů. Za úvahu zde stojí návrh na úpravu legislativy, která by problematiku zákazu mýtní úmyslné těžby rozdělila do kategorií dle věku dřevin.

³⁵ Další zákazy v lesním zákoně jsou uvedeny v § 5 odst. 1, 2, v § 13 odst. 1, v § 20, v § 31 odst. 4, 5, v § 32 odst. 8.

Lesnická legislativa zakazuje těžbu mýtní úmyslnou v porostech mladších 80 let věku. Popis zákazu je velmi obecný, zákon neřeší rozdílný věk dřevin pro mýtní těžbu mladší 80 let věku a problematiku věcně neřeší vůbec.

Hodnocení: 2 body

6.3.9 Hlášení holiny větší než 0,2 ha u nahodilé těžby

Lesní zákon č. 289/1995 Sb. uvádí v § 33 odst. 1, že vlastník lesa je povinen přednostně provádět těžbu nahodilou z důvodu, aby zabránil případnému přemnožení škodlivých organismů. Pokud by v případě nahodilé těžby vznikla holina větší jak 0,2 ha, je vlastník lesa povinen takovou těžbu oznámit 14 dní předem na OSSL.

Tato povinnost neplatí v případě, že vlastník lesa provádí opatření dle § 32 odst. 1 písm. a) a odst. 2 LZ, tzn., že vlastník lesa je povinen provádět opatření, aby zabránil působení škodlivých činitelů na lesním porostu, zejména evidovat výskyt a rozsah škodlivých činitelů, konat nezbytná opatření a informovat příslušný OSSL. V případě mimořádných okolností v lese (větrné, sněhové kalamity, požáru či sucha nebo přemnožení škůdců) konat bezodkladná opatření. Jedná se o zpracování stromů suchých, vyvrácených, nemocných či poškozených s cílem zabránit šíření a přemnožení škodlivých organismů.

Oznamovací povinnost 14 dní před zahájením nahodilé těžby k OSSL o případném vzniku holiny větší než 0,2 ha se nevztahuje na případy, kdy nastaly mimořádné okolnosti v lese (kalamity větrné, sněhové, sucho, požár či přemnožení hmyzích škůdců nebo hub) a v případě, kdy vlastník lesa je povinen dle § 31 odst. 1 a § 32 odst. 3 LZ konat bezodkladná opatření k jejich odstranění a zmírnění jejich následků.

Lesní zákon stanoví ohlašovací povinnost v případě vzniku holiny větší než 0,2 ha při nahodilé těžbě a definuje, za jakých podmínek musí vlastník lesa ohlásit holiny vzniklé nahodilou těžbou k OSSL. Ustanovení přednostně popisuje ohlašovací podmínky než vznik holiny samotné.

Hodnocení: 3 body

6.4 Evropská lesnická legislativa v sousedních zemích

6.4.1 Slovensko

Základním zákonem na Slovensku je zákon č. 326/2005 Z. z., Zákon o lesoch³⁶, který byl od vzniku samostatné Slovenské republiky v roce 1993 k dnešnímu dni celkem 22x novelizován. Ve srovnání s ČR se jedná o 4 novelizace méně. Poslední novelizace lesního zákona je platná od 1. 1. 2020. Vývoj lesnické legislativy byl do roku 1993 na Slovensku společný v jednom státě s ČR, tedy v Československu. Zákon č. 100/1977 Zb., o hospodarení v lesoch a štátnej správy lesného hospodárstva byl poprvé změněn až v roce 2005 zákonem č. 326/2005 Z. z. Zatímco v ČR došlo ke změně předlistopadového lesního zákona již v roce 1995 zákonem č. 289/1995 Sb., z. o lesích.

Analýza vybraných nejzávažnějších omezení vlastníků lesů při hospodaření v lesích:

A. Maximální celková výše těžeb

Slovenský zákon o lesoch nemá ustanovení týkající maximální celkové výše těžeb. Pouze v § 40 zákona o lesoch je obecný popis programu starostlivosti o lesy, jehož součástí je i *plán hospodárskych opatrení*. Podrobněji je *rámcové plánovanie* definováno v prováděcím právním předpise – ve vyhlášce č. 453/2006 Z. z.³⁷, o hospodárskéj úprave lesov a ochrane.

§ 32 odst. 3 dané vyhlášky *rámcové plánovanie* určuje dle *modelu hospodárenia*, který obsahuje:

- cíl hospodaření, kterým je cílové složení dřevin, cílová produkce dříví a cílová struktura lesního porostu
- zásady hospodaření, kterými jsou zásady výchovy lesa, obnovy lesa, ochrany lesa a rekonstrukce lesa
- základní rámec hospodaření, kterým je hospodárský způsob a jeho formy: *obnovná doba, rubná doba, doba zabezpečenia* a *doba návratu*

§ 33 dané vyhlášky definuje zjištění stavu lesa na základě matematicko-statistických metod vycházející z hospodárské úpravy lesů. Těžební úpravou lesa se zabývá § 29 dané vyhlášky, který

³⁶ Zákon č. 326/2005 Z. z., Zákon o lesoch. Zákony pre ľudí. [online]. Bratislava. [cit. 2020-5-31]. Dostupné z: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-326>>

³⁷ Vyhláška č. 453/2006 Z. z., o hospodárskéj úprave lesov a ochrane. Ve znění 15/2015 Z. Zákony pre ľudí. [online]. Bratislava. [cit. 2020-5-6]. Dostupné z: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2006-453>>

pouze definuje objem vytěženého dříví podle kategorie lesa, tvaru lesa a hospodářského způsobu a popisuje způsob výpočtu objemu dříví pro obnovu lesa dle těžebního ukazatele.

Hodnocení: 1 bod

B. Minimální podíl MZD

Slovenský zákon o lesoch nemá ustanovení týkající se minimálního podílu MZD.

Hodnocení: 0 bodů

C. Omezení velikosti holé seče

Slovenský zákon o lesoch definuje ustanovení týkající se omezení velikosti holé seče podle typu hospodářského způsobu dle § 18 odst. 1 zákona o lesoch:

- *podrastový* – uskutečňuje se *postupným rubom* zaměřený na dosažení přirozeného zmlazení pod clonou obnovovaného porostu
- *výberkový* – těžba jednotlivých stromů nebo skupina stromů s cílem zabezpečit trvalé zásoby dříví a nepřetržitou přirozenou obnovu lesního porostu
- *účelový* – stromová forma nebo skupinová forma v ochranných lesích a *lesoch osobitného určenia* s cílem dosáhnou struktury lesních porostů, na které byly vyhlášeny
- *holorubný* – těžba s jednorázovým vytěžením obnovovaného lesního porostu nebo jeho části, kde se přirozená obnova ukázala jako nevhodná

Holorubný hospodársky spôsob lze dle § 18 odst. 2 daného zákona uplatnit na základě programu starostlivosti o lesy nebo projektu starostlivosti o lesy o lesní pozemek, v případě, že nelze použít jiný hospodářský způsob: v borových lesních porostech, v topolových, vrbových a agátových lesních porostech, v energetických porostech a při rekonstrukci lesa.

Dle § 18 odst. 3 zákona o lesoch nesmí při použití maloplošné formy hospodářského způsobu pro *holorubný* a *podrastový spôsob* plocha obnovovaného porostu být větší než 3 ha a jeho šířka nesmí přesáhnout dvojnásobek průměrné výšky obnovovaného porostu. Při použití velkoplošné formy hospodářského způsobu nesmí plocha obnovovaného porostu být větší než 5 ha, v případě obnovy jednoho dílce s výměrou větší než 5 ha nesmí přesáhnout výměru větší než 7,5 ha.

Pro přírodě blízké hospodaření v lesích dle § 18 odst. 4 daného zákona při použití maloplošné formy nesmí plocha obnovovaného porostu přesáhnout výměru 0,2 ha, při terénu se sklonem nad 40 % a v neúnosných terénech nesmí přesáhnout výměru 1,5 ha a při šířce obnovovaného prvku nesmí přesáhnout průměrnou výšku obnovovaného lesního porostu. Podrobněji popisuje hospodářské způsoby vyhláška č. 453/2006 Z. z. v § 20 až § 25.

Hodnocení: 3 body

D. Povinnost hospodařit dle LHP / LHO

Odborné hospodaření v lesích je dle § 36 odst. 1 zákona o lesích povinen vlastník lesa, správce nebo *obhospodarovateľ lesa* zabezpečit hospodaření v součinnosti s tímto zákonem, podle programu starostlivosti o lesy nebo podle výpisu nebo podle projektu o starostlivosti o lesní pozemek prostřednictvím hospodáře.

Pozemek, který byl vyhlášený za lesní pozemek dle § 37 odst. 2 zákona o lesích a má lesní porost a plní funkce lesa musí vlastník lesa nebo *obhospodarovateľ lesa* do 15 dnů od jeho vyhlášení zabezpečit hospodářem a do 1 roku předložit projekt o starostlivosti o lesy k příslušnému OSSL. Povinnost vlastníka lesa předložit projekt o starostlivosti o lesy zaniká v případě, že bude nově vyhlášený lesní pozemek zařazený do lesního celku, na kterém je program starostlivosti o lesy nejpozději do 3 let od jeho vzniku, ustanovení se nevztahuje na lesní pozemky s výměrou do 0,5 ha.

Hospodářská úprava lesů je dle § 38 odst. 1 „*činnosť zameraná najmä na zisťovanie stavu a vývoja lesa, jeho produkčných a ťažbových možností, sledovanie, hodnotenie, určovanie cieľov a plánovanie hospodárenia v lesoch*“.

Lesní pozemky se dle účelu hospodářské úpravy lesů člení na tyto jednotky prostorového rozdělení dle § 39 odst. 1:

- *lesné oblasti a podoblasti*
- *lesné celky*
- *vlastnícke celky*
- *dielce, čiastkové plochy, porastové skupiny a etáže*
- *ostatné lesné pozemky*

Pro *lesné celky*, ve kterých se pro lesní pozemky vyhotovuje program starostlivosti o lesy na návrh vlastníka lesa, řeší jen OSSL dle § 39 odst. 3 zákona o lesoch. Vyhotovení nového programu starostlivosti o lesy musí být předloženo 18 měsíců před skončením platnosti program starostlivosti o lesy. *Vlastnícky celok* dle § 39 odst. 4 daného zákona tvoří lesy ve vlastnictví jednoho vlastníka nebo lesy více vlastníků. Vytváří se v rámci *lesného celku* jako prostorová jednotka na vyhotovení výpisu z programu starostlivosti o lesy.

Program starostlivosti o lesy vyhotovený pro *lesný celok* dle § 40 odst. 2 uvedeného zákona obsahuje: všeobecnou část, opis porostů, plán hospodářských opatření, plochovou tabulku, přehledové tabulky, obrysovou a porostní mapu. Výpis z programu starostlivosti o lesy obsahuje pouze opis porostů, plán hospodářských opatření a obrysovou a porostní mapu. Program starostlivosti o lesy se vyhotovuje zpravidla na 10 let. Vyhotovitel programu starostlivosti o lesy musí splňovat zákonem stanovené podmínky, včetně odborné způsobilosti (§ 41 a § 42 daného zákona). Činnost, povinnosti a oprávnění hospodáře velmi podrobně popisuje § 47 a § 48 zákona o lesoch.

Hodnocení: 3 body

E. Povinnost zalesnit holinu do 2 let a lesní porost zajistit do 7 let

Slovenský zákon o lesoch definuje v § 20 odst. 4, že vlastník lesa je povinen zalesnit holinu do 2 let a v ochranných lesích do 3 let od skončení kalendářního roku, ve kterém holina vznikla, vyjma chráněných území. OSSL může na základě vlastníka lesa prodloužit lhůtu o 2 roky. Zajistit lesní porost na obnovené ploše je vlastník lesa povinen dle § 20 odst. 6 daného zákona v širokém rozmezí od 2 až do 10 let dle diferenciacie programu starostlivosti o lesy. V případě, že nebyl lesní porost ve stanovené lhůtě zajištěný, může vlastník lesa u OSSL požádat o prodloužení doby zajištění až o 2 roky.

Zajištěním lesního porostu se podrobně zabývá prováděcí právní předpis – vyhláška 453/2006 Z. z.³⁸, o hospodářské úpravě lesov a ochrane.

³⁸ Vyhláška č. 453/2006 Z. z., o hospodářské úpravě lesov a ochrane. Ve znění 15/2015 Z. Zákony pre ľudí. [online]. Bratislava. [cit. 2020-5-31]. Dostupné z: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2006-453>>

V § 26 dané vyhlášky jsou stanovené tyto podmínky pro zajištění lesního porostu:

- nejméně 50 % plochy je obnoveno porostem hlavními dřevinami cílového složení dřevin podle modelu hospodářského způsobu
- porost se přizpůsobil stanovištním podmínkám a má znatelný výškový přírůst a dosáhl min. výšky 2/3 buřeně nebo malinovníku
- na ploše je rovnoměrně rozmístěný dostatečný počet jedinců a nevyžaduje se další opakované zalesnění
- min. 60 % jedinců je na ploše dobře vyvinutých, s nepoškozenými vrcholovými výhony a bočními výhony bez výrazného poškození

Hodnocení: 3 body

F. Povinnost obnovit lesní porost vhodnými dřevinami

Zákon o lesoch se obecně v § 20 odst. 2 zmiňuje o obnově lesa vhodnými lesními dřevinami s upřednostňováním přirozené obnovy, aby lesní porost splnil podmínky zajištěného lesního porostu. Na umělou obnovu se používá reprodukční materiál podle jiného právního předpisu, samostatný zákon č. 217/2004 Z. z.³⁹, o lesnom reprodukčnom materiáli a o zmene niektorých zákonov. Zákon veľmi podrobne popisuje požadavky na uznaní zdrojů reprodukčního materiálu s kategorií identifikovaný a selektovaný, dále kategorií kvalifikovaný a kategorií testovaný

Lesnická legislativa stanovuje povinnost obnovit lesní porost vhodnými dřevinami. Navíc zalesnění umělou obnovou se řídí dle samotného zákona.

Hodnocení: 3 body

G. Těžba mýtní úmyslná v porostech mladších 80 let věku

Slovenský zákon o lesoch nemá ustanovení týkající se zákazu těžby mýtní úmyslné v porostech mladších 80 let věku.

Hodnocení: 0 bodů

³⁹ Zákon č. 217/2004 Z. z., zákon o lesnom reprodukčnom materiáli a o zmene niektorých zákonov. Zákony pre ľudí. [online]. Bratislava. [cit. 2020-5-31]. Dostupné z: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-217>>

H. Hlášení holiny větší než 0,2 ha u nahodilé těžby

Slovenský zákon o lesoch nemá ustanovení týkající se hlášení holiny větší než 0,2 ha u nahodilé těžby.

Hodnocení: 0 bodů

6.4.2 Polsko

První právní listinou obecného významu na území Polska bylo po obnovení samostatnosti na konci první světové války v roce 1918 ustanovení ve věci ochrany a užívání lesů [Oliva, 2003]. V průběhu 1. pol. 20. st. byly vytvořeny různé dekrety a předpisy upravující zejména vznik státních lesů a organizací. První zákonem upravující lesní hospodářství byl dle autora [Oliva, 2003] v Polsku až zákon ze dne 20. 12. 1949 o státním lesním hospodářství, který byl po politicko-ekonomických změnách v Evropě nahrazen zákonem o lesích ze dne 28. 9. 1991 – Ustawa o lasach. Tento zákon platí dodnes.

Polský lesní zákon se v originále nazývá *Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach*⁴⁰. Daný zákon definuje pojem les jako pozemek o ploše 0,10 ha pokrytý rostlinami: dřevinami a keři určený k lesní produkci⁴¹. Ustawa o lasach obecně definuje standardní pojmy v lesnictví jako lesní hospodářství, vlastník lesa, meliorace, lesní školky, lesní cesty, skládky dříví, prostorové rozdělení lesa, trvale udržitelné hospodaření atd. Oproti českému lesnímu zákonu navíc obsahuje Ustawa o lasach např. myslivecké hospodaření nebo prodej nezpracovaných lesních produktů.

Analýza vybraných nejzávažnějších omezení vlastníků lesů při hospodaření v lese:

A. Maximální celková výše těžeb

Polská Ustawa o lasach nemá jednoznačně definovanou maximální celkovou výši těžeb, ale v § 18 v odst. 4 se v sekci lesní hospodářský plán uvádí, že roční povolený etát těžby je součástí schváleného lesního hospodářského plánu.

⁴⁰ *Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach*. ISAP. Sejm [online]. [cit. 2020-5-30]. Dostupné z: <<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19911010444>>

⁴¹ *Základní principy lesního práva v sousedních zemích I*. Archív časopisu Lesnická práce. Ročník 78 (1999). [on line]. [cit. 2020-5-30]. Dostupné z: <<http://www.lesprace.cz/casopis-lesnicka-prace-archiv/rocnik-78-1999/lesnicka-prace-c-1-99/zakladni-principy-lesniho-prava-v-sousednich-zemich-i>>

V prováděcím právním předpisu je dle autora [Oliva, 2003] stanoveno maximální množství dříví určeného k těžbě v organizační jednotce takto:

- „plánovaná mýtní těžba stanovená v m^3 z plochy a z objemu porostu pro mýtní těžbu
- plánovaná předmýtní těžba stanovená z plochy a odhadovaná v m^3 ,
- objem mýtní těžby určený ve vztahu k věku porostu:
 - 120 let pro dub, jasan a jilm
 - 100 let pro buk a jedli
 - 80 let pro borovici, smrk, modřín, douglasku tisolistou a javor
 - 60 let pro břízu, habr a olši
 - 40 let pro osiku
 - 30 let pro topol
 - pro ostatní druhy dřevin bez věkového omezení
- požadavky na obnovu lesních porostů, ochraně lesů a odpovídající formy ochrany životního prostředí a krajiny
- maximální možná velikost těžební plochy mýtní těžby, která není větší než 6 ha
- opakovaná těžba vykonaná minimálně po 4 letech, za podmínek odpovídajících kultivaci lesa a území přilehlého k místům těžby“

Hodnocení: 3 body

B. Minimální podíl MZD

Polská Ustawa o lasach nemá ustanovení týkající se minimálního podílu MZD.

Hodnocení: 0 bodů

C. Omezení velikosti holé seče

Polská Ustawa o lasach nemá ustanovení týkající se omezení velikosti holé seče.

Hodnocení: 0 bodů

D. Povinnost hospodařit dle LHP / LHO

Polská Ustawa o lasach se zabývá lesním hospodářským plánem v § 18 až v § 25. Dle § 18 se lesní hospodářský plán vytváří na desetileté období, s přihlédnutím:

- přírodních a ekonomických podmínek obhospodařování lesů
- cílů a zásad obhospodařování lesů a metod jejich provádění, stanovených pro každý porost a obhospodařované zařízení, včetně ochranných lesů

V odůvodněných případech dle stavu lesa, a zejména v případech výskytu škod nebo přírodních katastrof, může být lesní hospodářský plán vypracován na období kratší než 10 let, pouze za souhlasu schvalovacího orgánu LHP.

LHP (*Plany urzqdzenia lasu*) dle § 18 odst. 4 obsahuje:

- výměru lesa, pozemky určené k zalesňování a ochranné lesy, včetně výměry lesa s lesními porosty podle druhů dřevin v porostech, podle věkové třídy a bonity porostu
- analýzu hospodaření v lesích za minulé období
- stanovení úkolů týkající se:
 - množství dříví, které lze vytěžit – roční povolený etát těžby
 - zalesňování a obnova
 - péče a ochrana lesa, včetně požární ochrany
 - myslivecké hospodaření
 - potřeby v oblasti technické infrastruktury

Dle § 19 daného zákona je pro lesy, které nejsou v majetku státu vytvořena lesní hospodářská osnova (*Uproszczoneplany urzqdzenia lasu*). V § 6 odst. 7 Ustawa o lasach je LHO definována pro lesy o výměře min. 10 ha a představují lesní komplex, který obsahuje obecný popis lesa, pozemky určené k zalesňování a základní úkoly související s hospodařením v lese.

Dle § 21 se LHP vyhotovuje pro:

- pro státní lesy, za jejich vlastní náklady a na žádost ředitele státních lesů
- pro lesy vlastněné fyzickými osobami nebo obcemi, na žádost vojvody a na náklady státního rozpočtu
- pro ostatní lesy, na žádost vlastníků lesů, na jejich náklady

Hodnocení: 3 body

E. Povinnost zalesnit holinu do 2 let a lesní porost zajistit do 7 let

Polská Ustawa o lasach v § 13 zavazuje vlastníky lesů trvale udržovat lesy a zajistit jejich nepřetržité využívání.

Mezi základní povinnosti patří:

- povinnost zachovávat lesní porost, přírodní rašeliniště a bažiny
- povinnost obnovit plochu lesním porostem do 5 let po těžbě
- péče a ochrana lesa, včetně požární ochrany
- povinnost provést rekonstrukci porostů, které nezajistí dosažení stanovených cílů při obhospodařování lesů obsažených v plánu obhospodařování lesů (*planie urzadzenia lasu* - lesní hospodářské plány), rekonstrukce porostů musí být splněna do 10 let od těžby

Pro trvale udržitelné hospodaření je důležité racionální využívání lesů, aby byly dodržovány a uchovávány funkce lesů:

- těžba dříví v mezích nepřesahující produkční kapacitu lesu
- získávání dřevin a vedlejších lesních produktů způsobem zajišťující obnovu lesa, včetně ochrany přirozeného zmlazení

Za účelem dodržování trvale udržitelné hospodaření jsou dle § 13a daného zákona státní lesy povinny provádět periodické hodnocení stavu lesů, regulovat změny v lesních ekosystémech, připravovat inventarizaci lesů a provozovat databázi o stavu lesů.

Jak doplňuje autor [Oliva, 2003] polská legislativa pomáhá vlastníků lesů tím, že za úhradu zajišťuje výsadbu stromků a keřů, vlastník lesa je pouze povinen svůj záměr ohlásit příslušnému správci min. 1 měsíc dopředu, aby byla poptávka po zalesnění uskutečněna.

Hodnocení: 3 body

F. Povinnost obnovit lesní porost vhodnými dřevinami

Polská Ustawa o lasach nemá ustanovení týkající se povinnosti obnovit lesní porost vhodnými dřevinami.

Hodnocení: 0 bodů

G. Těžba mýtní úmyslná v porostech mladších 80 let věku

Polská Ustawa o lasach nemá ustanovení týkající se těžby mýtní úmyslné v porostech mladších 80 let věku.

Hodnocení: 0 bodů

H. Hlášení holiny větší než 0,2 ha u nahodilé těžby

Polská Ustawa o lasach nemá ustanovení týkající se hlášení holiny větší než 0,2 ha u nahodilé těžby.

Hodnocení: 0 bodů

6.4.3 Rakousko

Nejstarší právní dokumenty – lesní řády – pochází na území dnešního Rakouska z 16. století. Jejich cílem bylo zajišťování zásob dříví [Oliva, 2003]. V 19. st. získávala na významu ochrana lesa a byly položeny základy pro institut lesního hospodáře. V roce 1925 novela spolkového správního zákona zařadila lesní hospodářství do spolkových kompetencí a zrušila lesní hospodářství na úrovni spolkových zemí. V roce 1975 byl schválen lesní zákon - *Bundesgesetz, mit dem das Forstwesen geregelt wird - Forstgesetz 1975*⁴², který i přes novelizaci zákona platí až dodnes. Poslední novelizace proběhla v roce 2002.

Rakouský zákon Forstgesetz velmi vágně definuje běžné pojmy z lesního hospodářství. Definuje pojem les, a to pozitivně jako pozemek porostlý lesními dřevinami, s plochou nejméně 1 000 m² a průměrnou šířkou min. 10 m⁴³.

⁴² *Bundesgesetz, mit dem das Forstwesen geregelt wird - Forstgesetz 1975* (Spolkový zákon o úpravě lesnictví, lesní zákon z roku 1975 BGBl). [online]. [cit. 2020-5-31]. Dostupné z: <<https://www.jusline.at/gesetz/forstg>>

⁴³ *Základní principy lesního práva v sousedních zemích I*. Archív časopisu Lesnická práce. Ročník 78 (1999). [on line]. [cit. 2020-5-31]. Dostupné z: <<http://www.lesprace.cz/casopis-lesnicka-prace-archiv/rocnik-78-1999/lesnicka-prace-c-1-99/zakladni-principy-lesniho-prava-v-sousednich-zemich-i>>

Analýza vybraných nejzávažnějších omezení vlastníků lesů při hospodaření v lese:

A. Maximální celková výše těžeb

Rakouský zákon Forstgesetz nemá ustanovení týkající se maximální celkové výše těžeb. V § 80 daného zákona je zmínka o tom, že porosty vysokého lesa se považují za mýtně zralé od věku 60 let. Forstgesetz doslova zakazuje holou seč nebo výběrný způsob v případě překročení pěstebního měřítka. Překročení měřítka je stav, kdy plný zápoj klesl pod 6/10. V § 85 daného zákona je uvedeno, že holé seče a výběrný způsob musí mít povolení úřadu státní správy pro holiny o velikosti od 0,5 ha.

Hodnocení: 0 bodů

B. Minimální podíl MZD

Rakouský zákon Forstgesetz nemá ustanovení týkající se minimálního podílu MZD.

Hodnocení: 0 bodů

C. Omezení velikosti holé seče

Rakouský lesní zákon Forstgesetz v § 80 doslova zakazuje holou seč nebo výběrný způsob v mýtních nezralých lesních porostech v případě překročení pěstebního měřítka. Zákaz se však nevztahuje na výjimky ze zákona:

- pro zřízení dopravního zařízení
- při pěstování plantáže vánočních stromků
- pro výtěže jako odluky, rozluky nebo seče k uvolnění hranice, pokud jejich šíře nepřekračuje víc jak 10 metrů
- pro přípravná opatření k zalesňování

V § 82 Forstgesetz jsou vyjmenovány zakázané holé seče, které:

- trvale snižují produktivitu lesních pozemků
- výrazně nebo trvale ovlivňují vodní režim v lesní půdě
- způsobují silné vyplavování a driftování lesní půdy
- ohrožují účinnost ochranných lesů
- jsou ve vysokém lese nebo velkoplošné

Velkoplošná holá seč dle § 82 odst. 2 vzniká, když při šířce do 50 metrů přesahuje délku 600 metrů, nebo při šířce do 50 metrů překračuje výměru 2 ha. Přitom se do rozhraní započítávají sousední holé seče nebo nezajištěné kultury bez ohledu na vlastnickou hranici.

V § 85 zákona Forstgesetz je uvedeno, že povolení úřadu státní správy vyžadují:

- holé seče nebo výběrný způsob stromů na souvislé ploše o velikosti od 0,5 ha výše
- holé seče nebo výběrný způsob stromů, v případě, že by vzniklá holina bez ohledu na vlastnickou hranici s holými sečemi a nezajištěnými kulturami byla větší jak 0,5 ha
- těžba v lese, která v případě přestupků vlastníka lesa proti ustanovení tohoto zákona, vyžaduje zvláštní rozhodnutí kontrolního úřadu

Hodnocení: 3 body

D. Povinnost hospodařit dle LHP / LHO

Rakouský zákon Forstgesetz řeší lesnického plánování v § 6 až v § 11. Úkolem lesnického plánování je zejména předvídací plánování lesních poměrů spolkového území nebo části.

Lesnické plánování (*Die Raumplanung für den Lebensraum Wald*) se dle § 7 zákona vztahuje na:

- na zastoupení a plánování oblastí lesů s převažující produkční funkcí, s převažující ochrannou a rekreační funkcí a na rekreační oblasti, které vyžadují zvláštní opatření k ochraně proti imisím
- na vytváření povodí bystřin a sběrných oblastí lavin, pásem ohrožení lavinami a bystřinami
- na plánování nového zalesnění a vymezení hranic mezi lesním hospodářstvím, zemědělstvím a horskými pastvinami

Lesnické oblastní plány (Forstliche Raumpläne) dle § 8 zákona jsou:

- plán rozvoje lesa (*der Waldentwicklungsplan*) § 9
- lesní odborný plán (*der Waldfachplan*) § 10
- plán zón ohrožení (*der Gefahrenzonenplan*) § 11

Plán rozvoje lesa dle § 9 se vztahuje na celé spolkové území (celkový plán) a je tvořen dílčími plány. Dílčí plán musí vypracovat zemský hejtman a týká se oblasti spolkové země nebo jeho části. V dílčím plánu jsou definovány funkce lesa. Plán je rozdělen na část textovou (popis) a část mapovou (zobrazení).

Lesní odborný plán dle § 10 zákona je lesnický plán vyhotovený vlastníkem nebo pozicemi, které jsou pro tento účel uvažovány, a které obsahují představy a plány pro oblast zájmu územního rozhodnutí. K vypracování lesních odborných plánů jsou oprávněni lesní hospodáři a lesní inženýři pro lesní hospodářství.

Pro vyhotovování plánů zón ohrožení dle § 11 zákona a jejich uzpůsobení současnému stavu vývoje je příslušný spolkový ministr zemědělství a lesního hospodářství. „V plánu zón ohrožení jsou zachyceny oblasti ohrožené bystřinami a lavinami a jejich stupně ohrožení, ale i ty oblasti, pro které je potřebný zvláštní způsob obhospodařování nebo jejich volné ponechání pro pozdější ochranná opatření“ Oliva, [2003]. Návrh plánu zón ohrožení musí přezkoumat komise zejména po odborné stránce. Přezkoušený návrh plánu zón ohrožení schvaluje spolkový ministr.

Povinnost hospodařit v lese podle lesnického oblastního plánu však spolkový lesní zákon Forstgesetz nestanoví!

Hodnocení: 1 bod

E. Povinnost zalesnit holinu do 2 let a lesní porost zajistit do 7 let

Rakouský zákon Forstgesetz stanoví dle § 13, že:

- vlastník lesa musí v ochranném lese zalesnit holiny včas vhodným sadebním materiálem
- zalesňování se považuje za včasné, pokud byla opatření nezbytná k tomuto účelu (síje nebo sadba) řádně provedena do konce pátého kalendářního roku po vzniku holiny
- zalesňování by mělo probíhat přirozenou obnovou, pokud během deseti let dojde k přirozenému zmlazení semeny, pařezovými nebo kořenovými výmladky, což naznačuje, že zalesněná plocha bude zcela vysázena, v opačném případě se provede umělá obnova
- pokud přirozená obnova přináší výhody zalesňování, může úřad prodloužit lhůtu stanovenou ze 3 nejvýše na 5 let

- obnovu (přírozenou nebo umělou) lze vylepšovat tak dlouho, dokud není zajištěna
- při velkoplošném poškození lesa, jako je velkoplošný větrný polom, začíná lhůta pro obnovu na dotčené lesní části s ukončením zpracování kalamitního dříví. Tato lhůta může být prodloužena nejvýše o pět let za podmínky, že vlastník předložil plán opětovného zalesnění
- obnova se počítá za zajištěnou, pokud existují minimálně tři růstová období, vykazuje podle požadavků lesního hospodářství dostatečný počet sazenic a neexistuje žádné rezeznatelné ohrožení jejího vývoje

Hodnocení: 1 bod

F. Povinnost obnovit lesní porost vhodnými dřevinami

Rakouský zákon Forstgesetz měl původně v § 148 až v § 169 ustanovení týkající se použití vhodných dřevin při zalesňování. Bohužel předpisy byly zrušeny v roce 1996. Avšak problematikou se zabývá prováděcí právní předpis o lesním reprodukčním materiálu – vyhláška č. 512/1996 BGBl a zákon o lesním reprodukčním materiálu – spolkový zákon č. 419/1996 BGBl [Oliva, 2003]

Hodnocení: 1 bod

G. Těžba mýtní úmyslná v porostech mladších 80 let věku

Rakouský zákon Forstgesetz nemá ustanovení týkající se těžby mýtní úmyslné v porostech mladších 80 let věku.

Hodnocení: 0 bodů

H. Hlášení holiny větší než 0,2 ha u nahodilé těžby

Rakouský zákon Forstgesetz nemá ustanovení týkající se hlášení holiny větší než 0,2 ha u nahodilé těžby.

Hodnocení: 0 bodů

6.4.4 Bavorsko

První právní předpisy zabývající se tématem lesnictví jsou z dob 400 let nazpět [Oliva, 2003]. Avšak základy lesního zákona byly položeny v roce 1852 a platily až do roku 1975, kdy vstoupil v platnost lesní zákon. V srpnu 1982 bylo vydáno nové znění lesního zákona, zkráceně WGB – zemský lesní zákon pro Svobodný stát Bavorsko - *Waldgesetz für Freistaat Bayern*⁴⁴, který platí dodnes.

Analýza vybraných nejzávažnějších omezení vlastníků lesů při hospodaření v lese:

A. Maximální celková výše těžeb

Bavorský lesní zákon WGB nemá ustanovení týkající se maximální celkové výše těžeb.

Hodnocení: 0 bodů

B. Minimální podíl MZD

Bavorský lesní zákon WGB nemá ustanovení týkající se minimálního podílu MZD.

Hodnocení: 0 bodů

C. Omezení velikosti holé seče

Bavorský lesní zákon WGB nemá ustanovení týkající se omezení velikosti holé seče. Avšak § 14 zákona WGB uvádí, že pro holou seč v ochranných lesích se vyžaduje povolení orgánu státní správy. Za holoseč se považuje i těžební opatření, které může ohrozit ochrannou funkci lesního porostu. V § 18 se uvádí, že ve státním lese, který je ve vlastnictví Svobodného státu Bavorsko neplatí ustanovení o povolení holoseče v ochranných lesích.

Hodnocení: 0 bodů

⁴⁴ *Waldgesetz für Freistaat Bayern* (Zemský lesní zákon pro Svobodný stát Bavorsko ze dne 25. 8. 1982 WGB). [online]. [cit. 2020-3-8]. Dostupné z: <<http://www.gesetze-bayern.de>>

D. Povinnost hospodařit dle LHP / LHO

Bavorský lesní zákon WGB se zabývá v § 5 až § 8 odborným lesnickým plánováním. Plány funkcí lesa jsou sestaveny jako lesnické rámcové plány. Plány funkcí lesa jsou odborné plány o územním plánování ve Svobodném státě Bavorsko.

Pro splnění úkolů tohoto zákona je dle autora [Oliva, 2003]:

- vytvořen soupis všech lesů, který se musí adaptovat na každodenní změny
- provedena inventarizace lesa, která slouží k monitoringu stavu lesa, nesmí se vztahovat na jednotlivé podniky

Za vypracování, obsah a vedení lesního soupisu prostřednictvím prováděcího právního předpisu je zodpovědná zemská vláda, za provedení inventarizace nese odpovědnost ministerstvo výživy, zemědělství a lesnictví.

Pro obhospodařování lesů ve spolkovém státě Bavorsko státními lesy nebo soukromými lesy není dle autora [Oliva, 2003] zákonem stanovená povinnost hospodařit v lese podle lesního hospodářského plánu. Dle § 19 zákona velcí vlastníci lesů hospodaří dle lesních hospodářských plánů, zatímco malí vlastníci hospodaří dle lesních hospodářských osnov. Dodržování LHP je kontrolováno prostřednictvím ročního hospodářského plánu a ročního předkládání změn pro hospodaření v lese. Za vytvoření LHP se platí 50 % nákladů vznikajících státu, za vytvoření LHO se neplatí.

Hodnocení: 1 bod

E. Povinnost zalesnit holinu do 2 let a lesní porost zajistit do 7 let

Bavorský lesní zákon WGB v § 15 stanoví, že vzniklé holiny po těžbě mají být zalesněny do 3 let. Na lesních plochách, kde obnova částečně zůstává, je povinnost vlastníka lesa zalesnit plochu do 5 let. Uvedené lhůty mohou být na základě žádosti ve výjimečných případech prodlouženy. To může platit např. pro pozemky, které se vůbec nezačaly obnovovat po těžbě.

Hodnocení: 2 body

F. Povinnost obnovit lesní porost vhodnými dřevinami

Bavorský lesní zákon WGB nemá ustanovení týkající se povinnosti obnovit lesní porost vhodnými dřevinami.

Hodnocení: 0 bodů

G. Těžba mýtní úmyslná v porostech mladších 80 let věku

Bavorský lesní zákon WGB nemá ustanovení týkající se těžby mýtní úmyslné v porostech mladších 80 let věku.

Hodnocení: 0 bodů

H. Hlášení holiny větší než 0,2 ha u nahodilé těžby

Bavorský lesní zákon WGB nemá ustanovení týkající se hlášení holiny větší než 0,2 ha u nahodilé těžby.

Hodnocení: 0 bodů

6.4.5 Sasko

První zmínky o právních předpisech zabývajících se lesnictvím jsou staré cca 300 let [Oliva, 2003]. Velký význam pro přístup k nakládání s lesy byl zakotven v nařízení z roku 1813. Současný lesní zákon je ze dne 10. 4. 1992, zkráceně WGS – zemský lesní zákon pro Svobodný stát Sasko - *Waldgesetz für den Freistaat Sachsen*⁴⁵ a platí dodnes.

Analýza vybraných nejzávažnějších omezení vlastníků lesů při hospodaření v lese:

A. Maximální celková výše těžeb

Saský lesní zákon WGS nemá ustanovení týkající se maximální celkové výše těžeb.

Hodnocení: 0 bodů

⁴⁵ *Waldgesetz für den Freistaat Sachsen* (Zemský lesní zákon pro Svobodný stát Sasko ze dne 10. 4. 1992 WGS). [online]. [cit. 2020-5-31]. Dostupné z: <http://www.lexsoft.de/cgi-bin/lexsoft/justizportal_nrw.cgi?xid=171347,1>

B. Minimální podíl MZD

Saský lesní zákon WGS řeší nemá ustanovení týkající se minimálního podílu MZD.

Hodnocení: 0 bodů

C. Omezení velikosti holé seče

Saský lesní zákon WGS řeší otázku holých sečí v § 19, kde holoseč je definována jako plošně prováděná těžba. Za holoseč se považuje těžba výběrným způsobem v případě, že zásoba porostu klesne pod 40 % zásoby. Za holoseč se nepovažuje opatření k přípravě a podpoře přirozené obnovy, v porostech za účelem podsadby a na plantážích vánočních stromků.

Dle § 19 odst. 3 daného zákona se pro holoseč o šířce přes 25 metrů nebo s plochou větší než 2 ha vyžaduje povolení lesního úřadu. Při počítání šířky seče a velikosti plochy se musí připočítat přilehlá holoseč a nezajištěné kultury. Povolení platí max. 3 roky. Lesní úřad musí povolení vydat neodkladně.

Dle § 19 odst. 6 není pro holoseč potřeba žádné povolení:

- v případě plánované seče uvedené v lesním hospodářském plánu nebo na základě znaleckého posudku od lesního úřadu
- na plochách, na kterých byla povolena dočasná nebo trvalá přeměna dle ustanovení zákona
- na plochách, které byly rozvráceny přírodními událostmi na základě zjištění lesního úřadu

Podle § 29 uvedeného zákona se u holoseče v ochranných lesích vyžaduje povolení lesního úřadu. Autor [Oliva, 2003] doplňuje, že v případech holosečí větších než povoluje zákon, je třeba získat souhlas držitelů sousedních lesních pozemků. V případě námitek řeší spor lesní úřad.

Hodnocení: 2 body

D. Povinnost hospodařit dle LHP / LHO

Saský lesní zákon WGS má v § 6 ustanovení o lesnickém rámcovém plánování. Lesní úřad

může vypracovat rámcové lesnické plány. Rámcové plánování lesního hospodářství by mělo sloužit k vytvoření základu a pokynů pro zajištění podmínek nezbytných pro rozvoj životních a ekonomických podmínek a pro pořádek a zlepšení struktury lesa, je-li to nutné, aby les mohl plnit své funkce ve smyslu tohoto zákona. V rámci lesního plánování musí být dodrženy cíle územního plánování, musí být zohledněny zásady a další požadavky územního plánování, jakož i cíle ochrany životního prostředí, zejména ochrana přírody a krajiny. Územní plány lesů lze vypracovat zejména jako státní lesní program a jako územní a faktické dílčí plány přizpůsobené požadavkům.

Lesnické rámcové plány jsou:

- zemský lesnický program
- prostorové nebo věcné dílčí plány uzpůsobené požadavkům

Ministerstvo upravuje právním předpisem postup vyhotovování lesnických rámcových plánů. Podle znění § 36 tohoto předpisu hospodářskou úpravu lesů provádí saský zemský ústav pro lesy, který vykonává z pověření ministerstva průzkum stanovišť, mapování funkcí lesa, lesnické rámcové plánování, revize, analýzy, oceňování lesů, ohodnocování škod a zpracovává ostatní lesnická rozhodnutí.

V § 22 a v § 23 zákona je uvedeno, že pro státní a podnikový les je nutno vyhotovit zpravidla desetileté podnikové plány a roční hospodářské plány. Korporace jsou povinny dát k dispozici na své náklady potřebné pracovní síly pro zaměřování a zjišťování zásob.

Hodnocení: 2 body

E. Povinnost zalesnit holinu do 2 let a lesní porost zajistit do 7 let

Saský lesní zákon WGS popisuje v § 20, že lesní plocha, která je vykácená na holo nebo silně prosvětlená musí být řádně zalesněná do 3 let. Tato povinnost zahrnuje dále povinnost kultury a přirozená zmlazení včas a odborně vylepšovat, chránit a ošetřovat. Lesní úřad může na žádost vlastníka lhůtu pro zalesnění prodloužit. Pro plochy, který jsou již delší dobu nezalesněné, stanoví lesní úřad přiměřenou lhůtu k opětovnému zalesnění.

Hodnocení: 2 body

F. Povinnost obnovit lesní porost vhodnými dřevinami

Saský lesní zákon WGS definuje v § 18, že k šetrnému hospodaření v lesích je nutné udržovat, podporovat a vytvářet stanoviště odpovídající lesnímu porostu. Dle § 24 daného zákona se musí při správě lesa udržovat a vytvářet ekologicky stabilní lesy ze stanovištně vhodných dřevin, místních dřevin a přírodních biotopů.

Hodnocení: 1 bod

G. Těžba mýtní úmyslná v porostech mladších 80 let věku

Saský lesní zákon WGS nemá ustanovení týkající se těžby mýtní úmyslné v porostech mladších 80 let věku.

Hodnocení: 0 bodů

H. Hlášení holiny větší než 0,2 ha u nahodilé těžby

Saský lesní zákon WGS nemá ustanovení týkající se hlášení holiny větší než 0,2 ha u nahodilé těžby.

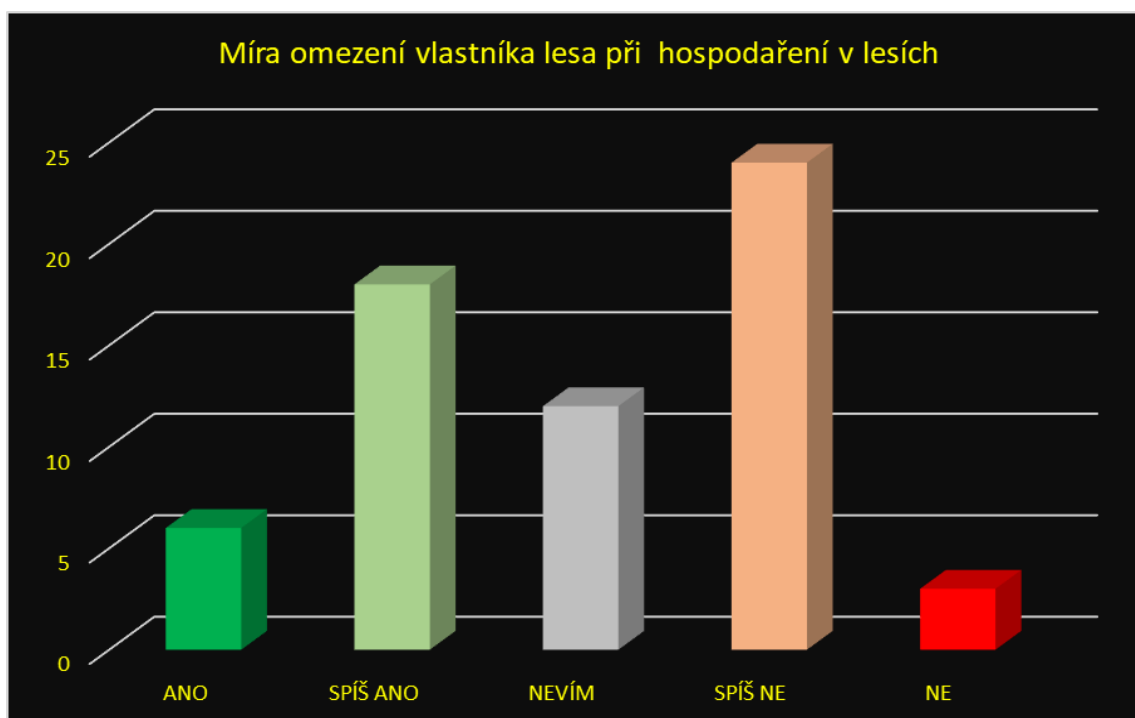
Hodnocení: 0 bodů

7 Výsledky a diskuse

7.1 Výsledky dotazníkového šetření

Vlastní výzkum zaměřený na názory soukromých vlastníků lesů při hospodaření v lesích probíhal formou dotazníkové šetření (předloha dotazníku viz příloha práce) v období od 15. února až do 25. dubna 2020. Celkem bylo emailem osloveno cca 105 soukromých vlastníků lesů z okolí obce Studenec u Horek v okruhu cca do 50 km. Osloveni byli soukromí vlastníci lesů na trojmezí bývalých okresů Semily, Jičín a Trutnov. Celkem se vrátilo emailem 63 vyplněných dotazníků. Dotazník obsahuje 11 uzavřených otázek s možností výběru z 5 odpovědí formou checkboxů: ANO, SPÍŠ ANO, NEVÍM, SPÍŠ NE a NE. Dotazovaný – oslovený soukromý vlastník lesa měl vždy vybrat pouze jednu odpověď z pěti nabízených možností. Dále dotazník obsahuje celkem 3 otevřené podotázky, kde měl dotazovaný (soukromý vlastník lesa) prostor pro vyjádření vlastního názoru formou vypsání námětů či názorů k dotazovanému tématu. Z výzkumu jsou k dispozici sesbírány odpovědi od 63 soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka. Ve vybraných otevřených podotázkách se počet odpovědí liší dle počtu vypsání podnětů od soukromých vlastníků lesů.

Graf č. 1: Míra omezení vlastníka lesa při hospodaření v lesích (tvrdość lesního zákona)

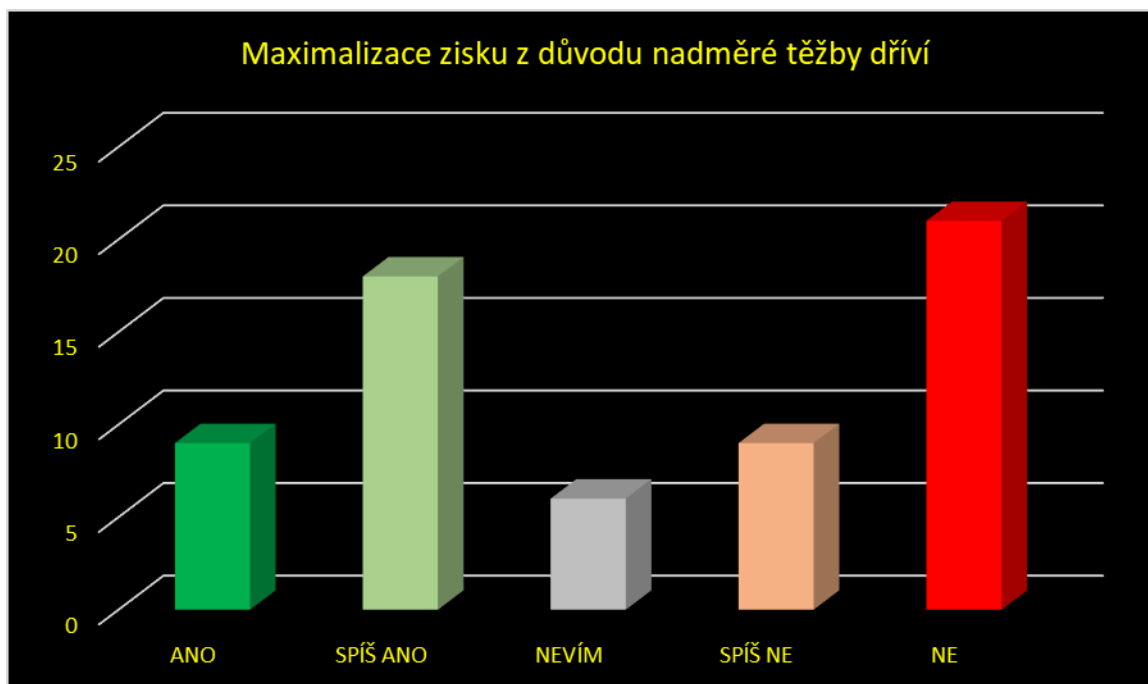

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 1 je patrné, že soukromí vlastníci lesů z regionu Jilemnicka se necítí jednoznačně lesním zákonem omezováni při hospodaření v lesích. Více jak třetina oslovených vlastníků lesů odpověděla na otázku, zda je současný lesní zákon přísný vůči vlastníkům lesů při hospodaření v lesích, odpověď: SPÍŠ NE. Jedná se však o mírnou převahu jedné názorové skupiny, protože druhá názorová skupina soukromých vlastníků lesů (cca čtvrtina oslovených) odpověděla na uvedenou otázku, odpověď: SPÍŠ ANO. Třetí výraznou skupinou byla neutrální odpověď: NEVÍM. Nižší míra omezení vlastníků lesů při hospodaření v lesích podle soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka se projevuje i v dalších odpovědích dotazníku, které jsou zaměřené na vybrané zákonné omezení a ukazatele při hospodaření v lesích.

Závěr: Z analýzy grafu konstatuji, že převažuje názor soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka o tom, že nejsou při hospodaření v lesích omezováni lesním zákonem.

Graf č. 2: Maximalizace zisku z důvodu nadměrné těžby dříví (podle názoru veřejnosti)

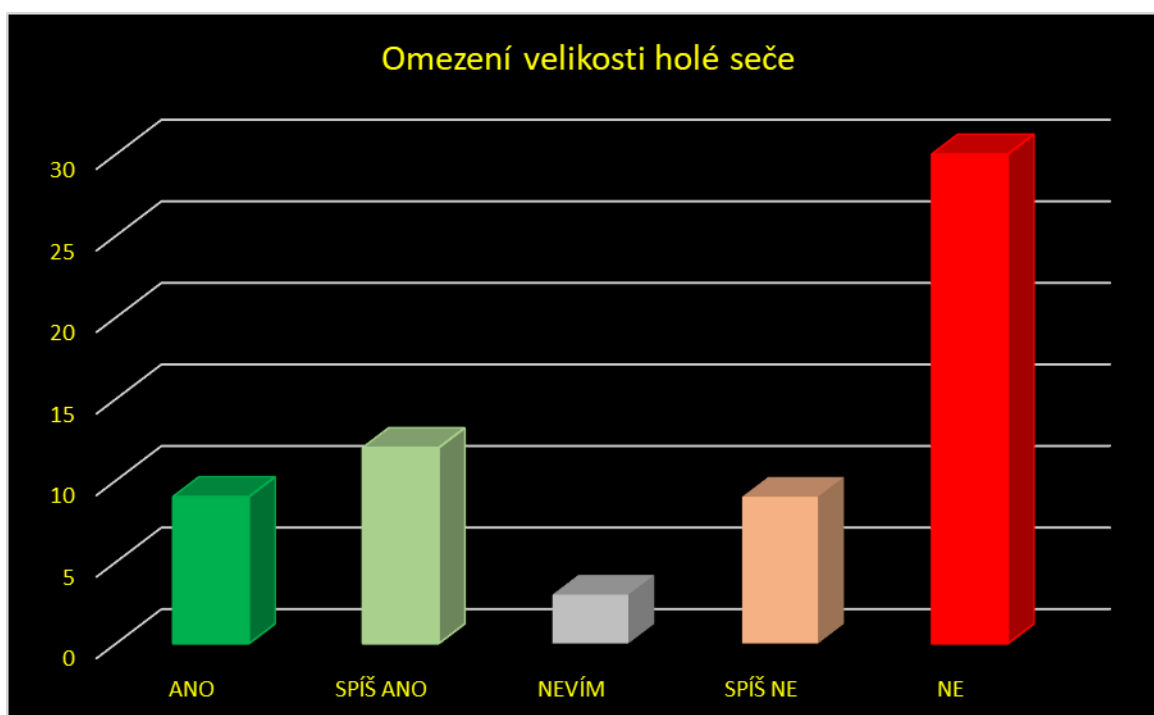
Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 2 lze vyzorovat, že na otázku, zda se soukromí vlastníci lesů setkávají s názorem, kdy jsou veřejností obviňováni z nadměrné těžby dříví z důvodu maximalizace zisku byla nejčastější odpověď: NE, následovaná odpovědi: SPÍŠ ANO. Opět lze z grafu pozorovat

rozdělení soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka na dvě skupiny názorově rozdílné s mírnou převahou skupiny, která nemá pocit, že by byla veřejností obviňována z nadměrné těžby dříví z důvodu maximalizace zisku.

Závěr: Z analýzy grafu konstatuji, že převažuje názor soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka o tom, že nejsou při hospodaření v lesích obviňováni veřejností z nadměrné těžby dříví z důvodu maximalizace zisku.

Graf č. 3: Omezení velikosti holé seče

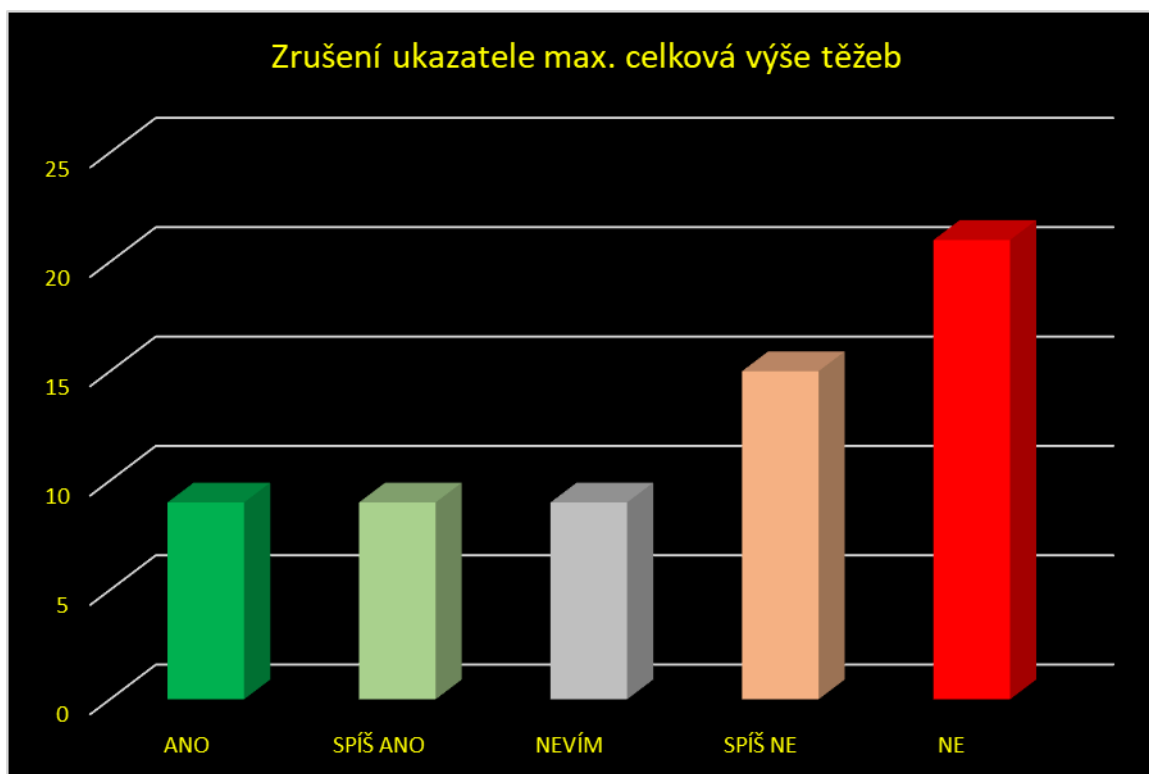
Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 3 je zobrazen první z vybraných zákonných omezení vlastníků lesů při hospodaření v lesích. Omezení velikosti holé seče bylo v analýze lesního zákona hodnoceno bodově 3 – legislativa kritérium obsahuje podrobně, tzn. bodově stupněm druhého nejvyššího omezení vlastníka lesa při hospodaření v lesích. Lesní zákon definuje podrobně povinnosti vlastníka lesa při hospodaření v lesích, za jakých podmínek může vzniknout holá seč, která má pevně stanovenou max. velikost a definovanou šíři. Proto je velmi překvapivý výsledek názorů soukromých vlastníků lesů na tuto problematiku uvedený v grafu, kde nejčastější odpověď byla: NE, cca téměř polovina oslovených soukromých vlastníků lesů. Ostatní odpovědi byly názorově přibližně rovnoměrně

zastoupeny. Tento výsledek by mohl být částečně ovlivněn i dobou výzkumu, kdy je ČR (ale i celá střední Evropa) zasažená kůrovcovou kalamitou. Na lesních pozemcích vznikají z nahodilé těžby velké holiny, které by mohly zkreslovat názor soukromých vlastníků lesů na omezení velikosti holé seče při mýtní úmyslné těžbě, protože díky kůrovcové kalamitě vznikla zvýšená kvantita těžby dříví, aniž by se na první pohled rozlišoval druh těžby. Na druhou stranu velikost seče při nahodilé těžbě není zákonem definována a skupina soukromých vlastníků lesů se vyjádřila dost jasně.

Závěr: Z analýzy grafu konstatuji, že převažuje většinový názor soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka, že ukazatel velikost holé seče při mýtní úmyslné těžbě je moc neomezuje.

Graf č. 4: Zrušení ukazatele max. celková výše těžeb

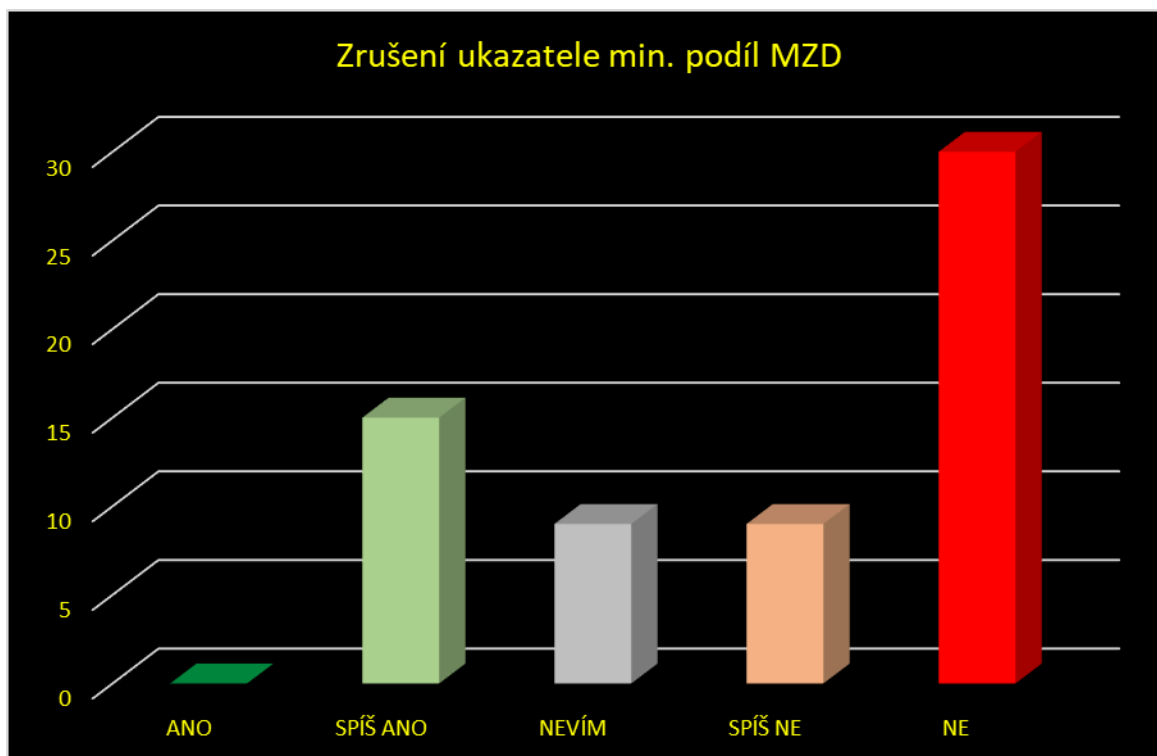
Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 4 je uveden nejvýznamnější ukazatel omezující vlastníka lesa při hospodaření v lesích, který musí vlastník lesa dle LHP dodržovat. Ukazatel maximální celková výše těžeb byl v analýze lesního zákona hodnocen bodově 4 – legislativa kritérium obsahuje velmi podrobně a závazně, tzn. bodově stupněm nejvyššího omezení vlastníka lesa při hospodaření v lese. Stejně tak jako u omezení velikosti holé seče je i zde překvapivý výsledek názorů soukromých vlastníků lesů

na tuto problematiku uvedený v grafu, kde nejčastější odpověď byla: NE, následovaná odpovědí: SPÍŠ NE. Výsledek skupiny, která se necítí být omezována tímto ukazatelem je ještě silnější než u omezení holé seče. Dovolím si i zde vyslovit myšlenku, že tento výsledek by mohl být ovlivněn i dobou výzkumu, kdy je ČR (ale i celá střední Evropa) zasažená kůrovcovou kalamitou. Na lesních pozemcích z důvodu zpracování napadeného dříví kůrovcem probíhají těžby dříví nahodilou těžbou, které mnohonásobně překračují limity těžeb plánu. Častým výsledkem jsou opakující se žádosti vlastníků lesů na navýšení ukazatele maximální celkové výše těžeb uvedené v platném LHP, protože povolené limity pro těžbu dříví jsou nedostačující. Navíc ukazatel maximální celková výše těžeb je v LHP uveden z důvodu regulovat cíl vlastníka lesa při hospodaření v lesích při těžbě mýtní úmyslné – tržby z prodeje dříví, i proto může být názor soukromých vlastníků lesů zkreslený.

Závěr: Z analýzy grafu konstatuji, že převažuje většinový názor soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka, že ukazatel maximální celková výše těžeb je při hospodaření v lesích moc neomezuje.

Graf č. 5: Zrušení ukazatele min. podíl MZD

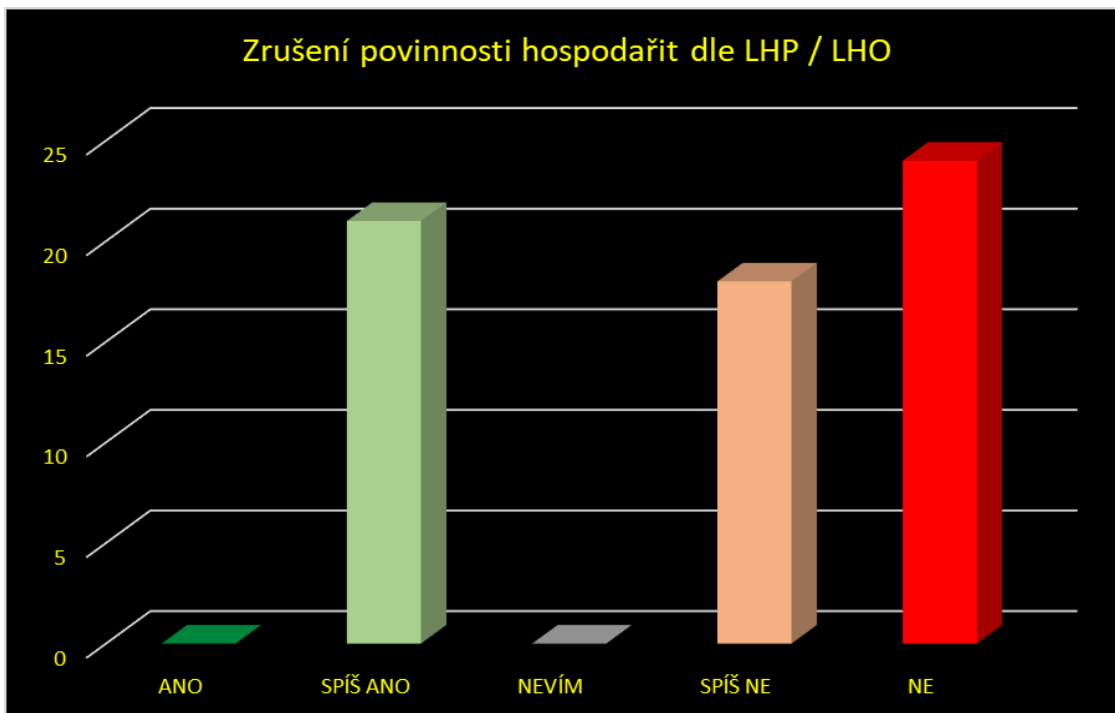

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 5 vyobrazuje další zákonné omezení, které se týká minimálního podílu MZD při zalesňování, zároveň patří mezi druhý povinný ukazatel, který musí vlastník lesa dle LHP striktně dodržovat. Ukazatel min. podíl MZD byl v analýze lesního zákona hodnocen bodově 4 – legislativa kritérium obsahuje velmi podrobně a závazně, tzn. bodově stupněm nejvyššího omezení vlastníka lesa při hospodaření v lese. I v tomto grafu se projevuje trend názorů soukromých vlastníků lesů z výzkumu, kde nejčastější odpověď byla: NE, cca téměř polovina oslovených vlastníků lesů. U povinnosti min. podílu MZD při zalesňování se ALE znovu objevuje druhá názorová skupina soukromých vlastníků lesů, která by podpořila zrušení povinného ukazatele. I tento výsledek mohl být ovlivněn problematikou kůrovcové kalamity, ne však tolik jako u předchozích ukazatelů. Protože na lesních pozemcích vznikají velké holiny, které bude nutné zalesnit dostupnými dřevinami, navíc se bude velmi podporovat na vybraných lokalitách přirozená obnova. Proto nemusí být kladen důraz na význam min. podílu MZD při zalesňování. Navíc lesní školky vždy nabízely pestrý výběr mezi jehličnatými a listnatými dřevinami – sadbou.

Závěr: Z analýzy grafu konstatuji, že převažuje téměř většinový názor soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka, že ukazatel min. podíl MZD je při hospodaření v lesích moc neomezuje.

Graf č. 6: Zrušení povinnosti hospodařit dle LHP / LHO

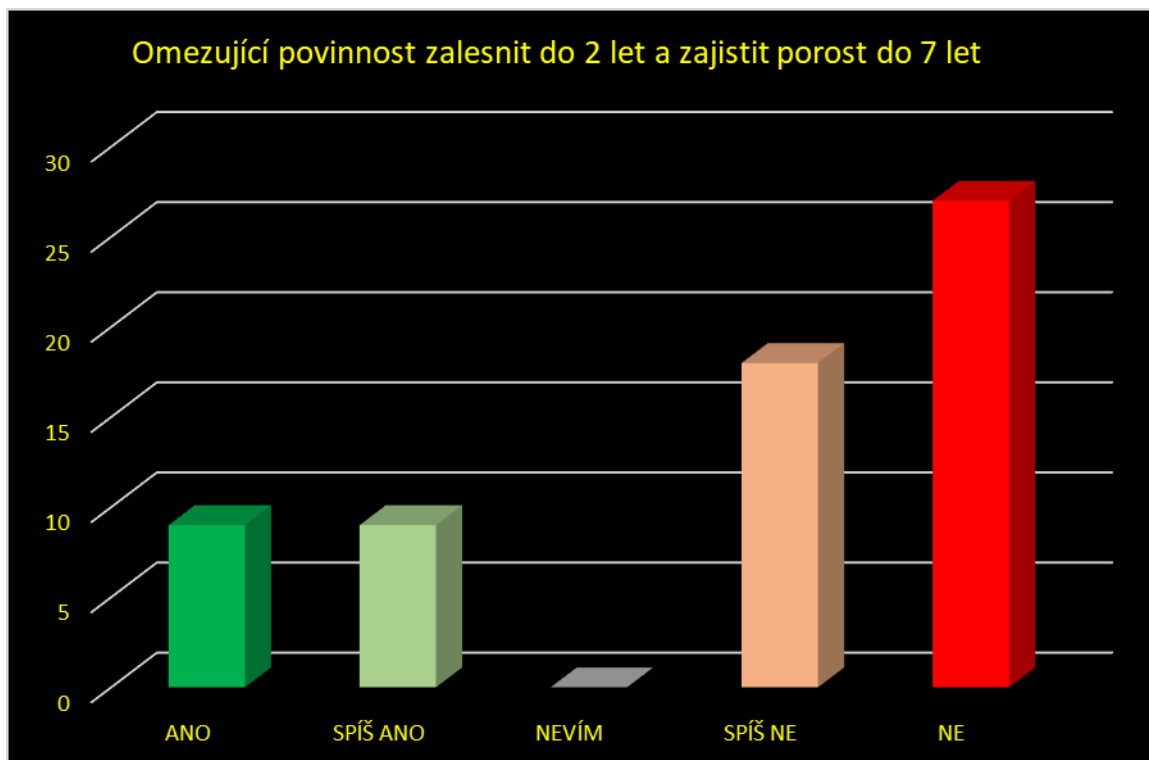

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 6 je uveden další velmi významný ukazatel, a to hospodaření dle LHP nebo LHO, které patří mezi základní povinnosti vlastníka lesa hospodařícího v lese. Povinnost hospodařit dle LHP / LHO byla v analýze lesního zákona hodnocena bodově 4 – legislativa kritérium obsahuje velmi podrobně a závazně, tzn. bodově stupněm nejvyššího omezení vlastníka lesa při hospodaření v lese. Výsledek výzkumu nabízí pouze 3 rovnoměrně zastoupené odpovědi s převahou odpovědi skupiny, která nepovažuje povinnost hospodařit dle LHP / LHO za omezující, spíš naopak a zrušení ukazatele by nepodpořila. Dovolím si konstatovat, že kůrovcová kalamita nemá vliv na ukazatel hospodaření dle schváleného plánu, protože LHP / LHO jsou schvalovány na mnohem delší dobu (standard 10 let), než se projevují následky kůrovcové kalamity. Výsledek pro mě samotného není vůbec překvapující. Výsledek výzkumu totiž potvrzuje tradici využívání LHP při hospodaření v lesích, jak uvádí i autoři Vašíček; Oliva [2018]: *Využívání lesních hospodářských plánů vlastníky lesů jako nástroje jejich řádného hospodaření v lesích má v českých zemích, ale i jinde v Evropě, více než stoletou tradici*“.

Závěr: Z analýzy grafu konstatuji, že převažuje dvoutřetinový většinový názor soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka, že povinnost hospodařit dle schváleného plánu vlastníky lesů při hospodaření v lesích vůbec neomezuje.

Graf č. 7: Omezující povinnost zalesnit do 2 let a zajistit porost do 7 let

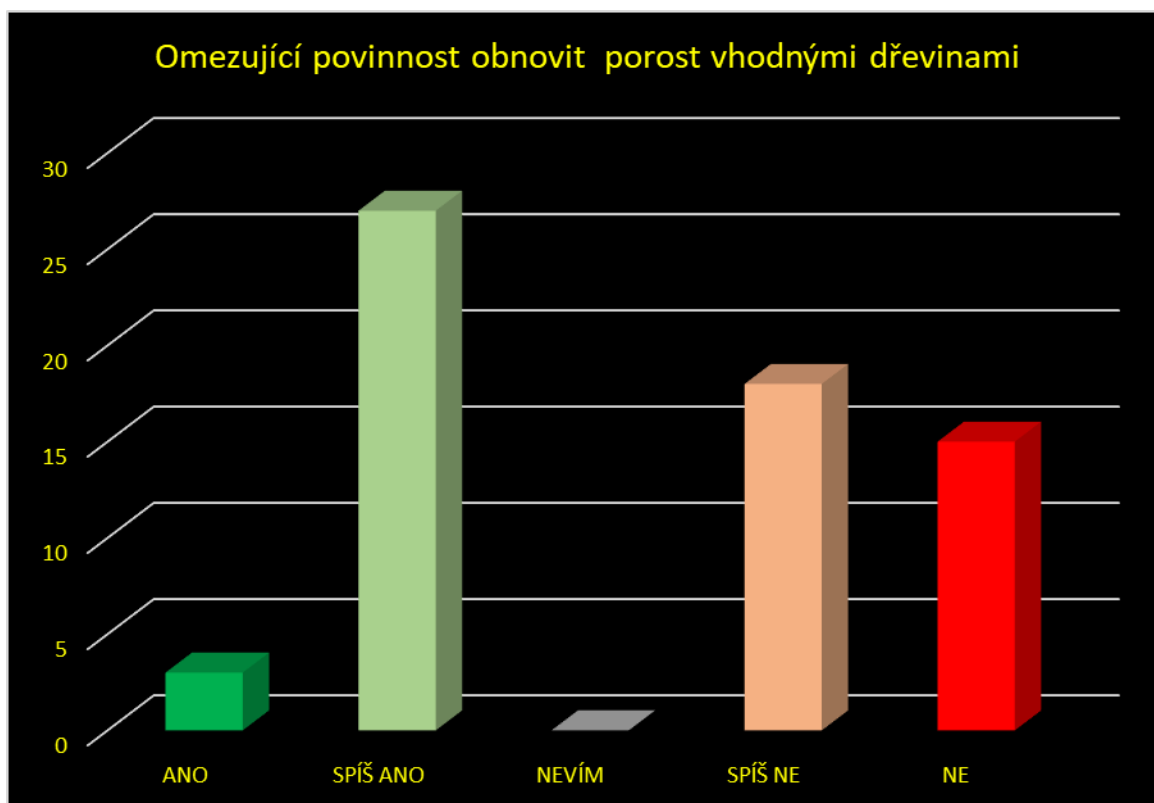

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 7 je uvedeno další omezení při hospodaření v lesích, a to povinnost zalesnit do 2 let a zajistit lesní porost do 7 let. Povinnost zalesnit do 2 let byla v analýze lesního zákona hodnocena bodově 3 až 4 – legislativa kritérium obsahuje podrobně až velmi podrobně a závazně, tzn. bodově stupněm druhého nejvyššího až nejvyššího omezení vlastníka lesa při hospodaření v lesích. Výsledek výzkumu nabízí názor soukromých vlastníků lesů pouze ve dvou rozdílných skupinách s jednoznačnou převahou skupiny, která povinnost zalesnit do 2 let a zajistit porost do 7 let zřetelně podporuje. Domnívám se, že vliv kůrovcové kalamity se v této otázce neprojevil, protože pokud ano, očekával bych z výzkumu spíše výrazně opačný výsledek. Pro vlastníky lesů po kůrovcové kalamitě bude velmi omezující nastavená doba pro zalesnění a zajištění porostu, proto i stát v rámci ministerstva vydává právní předpisy, které povinnost zalesnit do 2 let a zajistit porost do 7 let uvolňuje, tím že dobu pro zalesnění a zajištění oddaluje na delší dobu plnění. Výsledek výzkumu ze všech otázek obsažených v dotazníku uvedený v grafu je pro mě nejvíce překvapující, navíc s odkazem na další povinnost obnovit porost vhodnými dřevinami, která je naopak pro soukromé vlastníky lesů z regionu Jilemnicka velmi omezující.

Závěr: Z analýzy grafu konstatuji, že převažuje dvoutřetinový většinový názor soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka, že povinnost zalesnit do 2 let a porost zajistit do 7 let vlastníky lesů při hospodaření v lese omezuje minimálně.

Graf č. 8: Omezující povinnost obnovit porost vhodnými dřevinami

Zdroj: vlastní zpracování

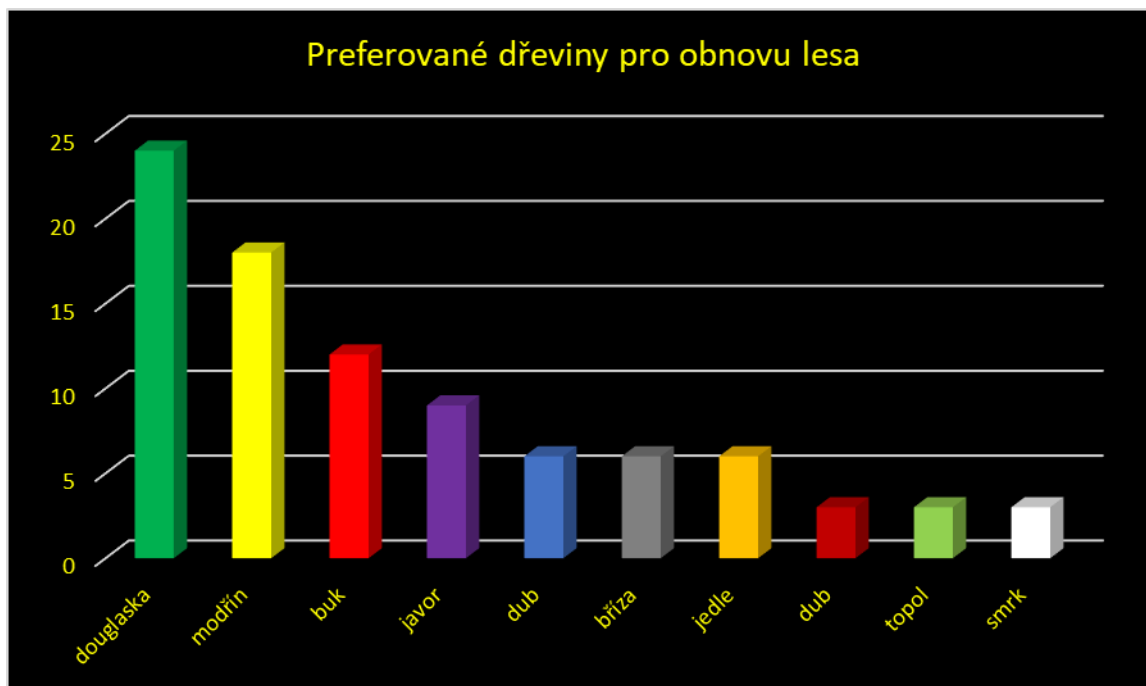
V grafu č. 8 se zobrazuje překvapivý výsledek ve vztahu k předchozímu omezení, kde většina vlastníků lesů povinnost zalesnit do 2 let a zajistit porost do 7 let považuje za minimálně omezující. Ukazatel povinnost obnovit porost vhodnými dřevinami byl v analýze lesního zákona hodnocen bodově 4 – legislativa kritérium obsahuje velmi podrobně a závazně, tzn. bodově stupněm nejvyššího omezení vlastníka lesa při hospodaření v lese. Právě názor soukromých vlastníků lesů na omezující povinnost obnovit porost vhodnými dřevinami je velmi překvapující, kde téměř polovina soukromých vlastníků lesů odpověděla: SPÍŠ ANO, následovaná skupinou s odpovědí: SPÍŠ NE a NE. Jedná se o první zákonné omezení z výzkumu, kde převažuje názor skupiny soukromých vlastníků lesů považující uvedený ukazatel za omezující. Ukazatel by mohl být předložen jako jeden z mála mezi navrhované úpravy legislativy viz kapitola 7. 3 *Návrh na změnu legislativy*.

Zároveň se jedná o jednu ze tří otázek, kde se mohl vlastník lesa vyjádřit k danému tématu, a to vypsáním doporučené druhové skladby dřevin pro obnovu lesa. Domnívám se, že částečně i tento výsledek mohl být ovlivněn problematikou kůrovcové kalamity, ne však tolik jako u předchozích ukazatelů, protože trh s reprodukčním materiálem dřevin nenabízí v současnosti dostatek dřevin pro zalesňování, vyjma sazenic smrku. Poptávka vlastníků lesů po sazenicích na obnovu lesa převyšuje nabídku sadebního materiálu v lesních školkách.

Závěr: Z analýzy grafu konstatuji, že téměř polovina soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka považuje povinnost obnovit porost vhodnými dřevinami při hospodaření v lese za **velmi omezující**.

V dalším grafu jsou zobrazeny preferované dřeviny uvedené v dotazníku jednotlivých soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka.

Graf č. 8a: Preferované dřeviny pro obnovu lesa (90 odpovědí)

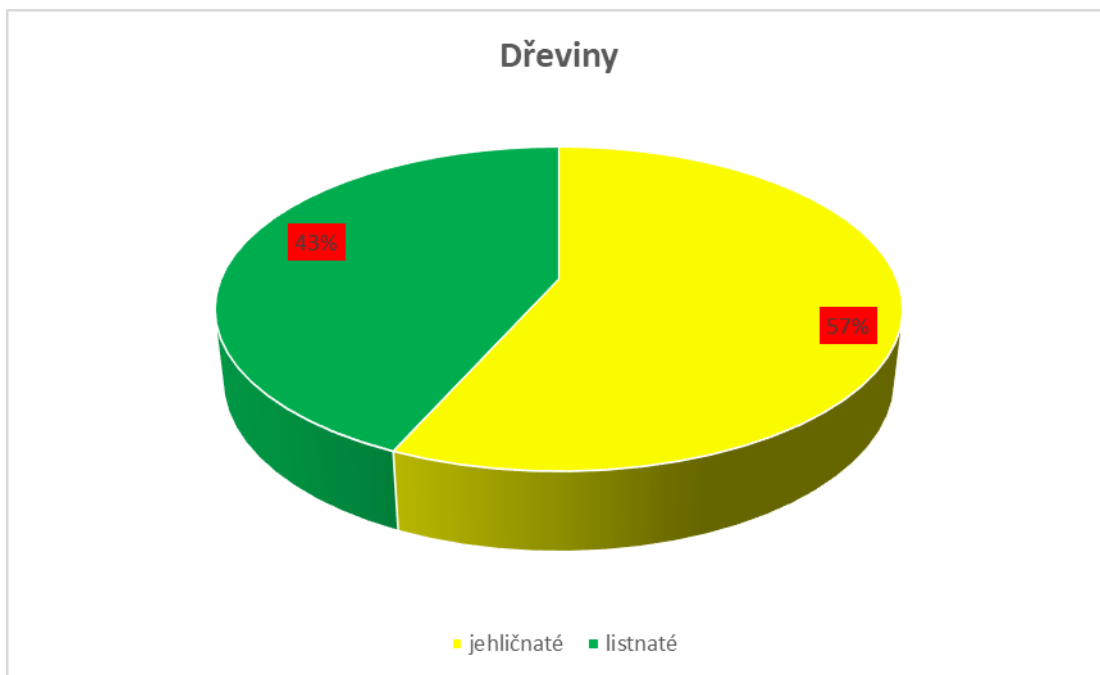

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 8a je zobrazen seznam doporučených dřevin dle odpovědí soukromých vlastníků lesů. Na prvních dvou místech jsou jehličnaté dřeviny, které tvoří téměř polovinu všech odpovědí.

Mezi nejvíce preferovanou dřevinu ze strany soukromých vlastníků lesů patří douglaska, která patří mezi nejvýznamnější severoamerické dřeviny. Douglaska *Pseudotsuga menziesii* (DG) je velmi rozšířená jako introdukovaná dřevina v západní a střední Evropě. V Česku se vyskytují zejména starší porosty. Jedná se o dřevinu rychle rostoucí a dosahující až výšky 70 metrů.

Doplňující graf ke grafu č. 8a:

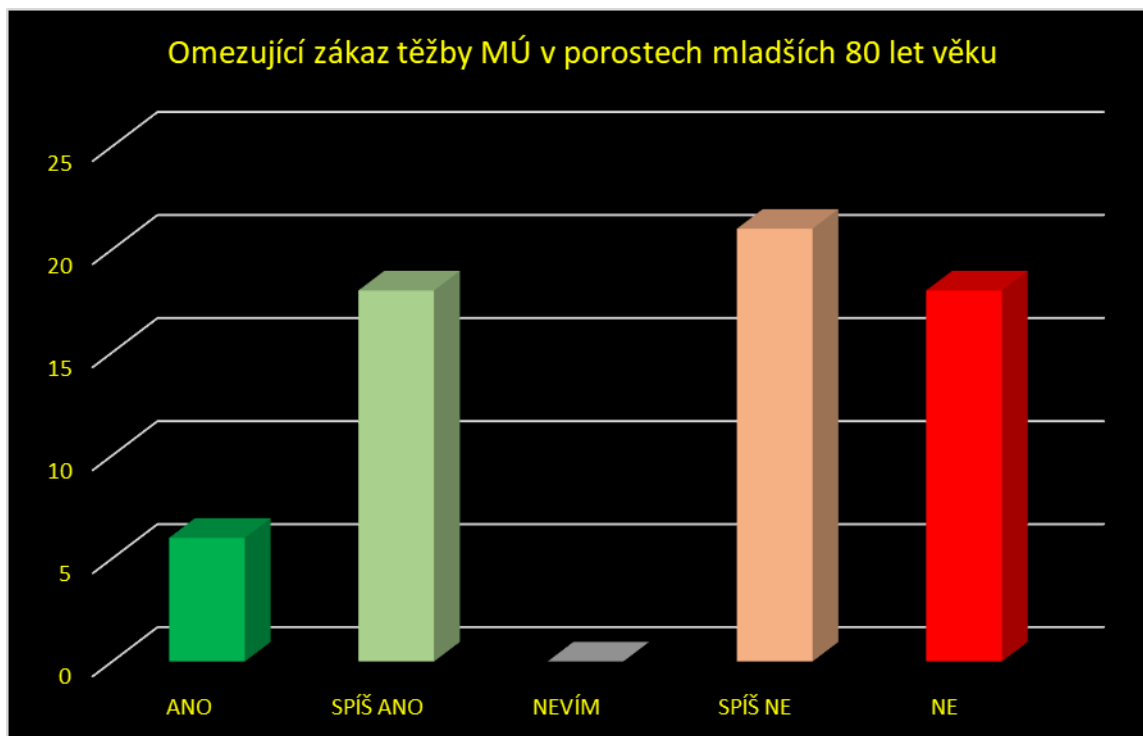

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu je vidět jednoznačná převaha podpory jehličnatých dřevin před listnatými dřevinami při zalesňování.

Závěr: Z analýzy grafů konstatuji, že soukromí vlastníci lesů z regionu Jilemnicka upřednostňují pro obnovu lesa jehličnaté dřeviny, zejména nejvíce douglasku a modřín, teprve na dalších pozicích se objevily listnaté stromy, zejména buk a javor.

Graf č. 9: Omezující zákaz těžby MÚ v porostech mladších 80 let věku

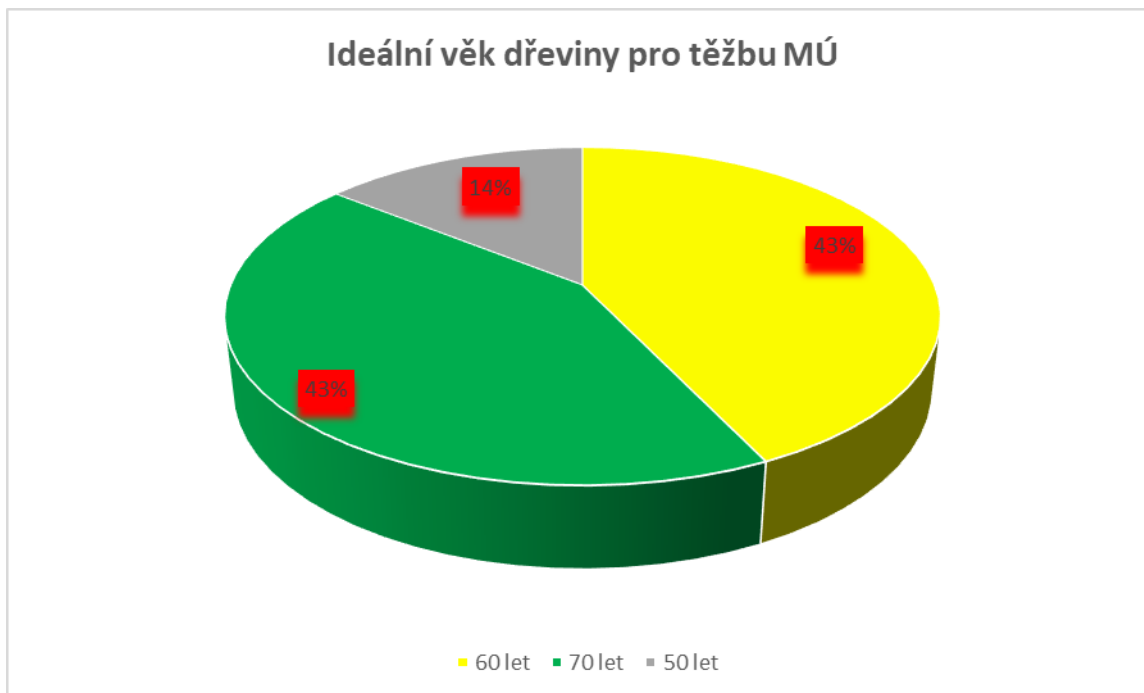
Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 9 je zobrazen zákaz těžby MÚ v porostech mladších 80 let věku při hospodaření v lesích. Ukazatel zákaz těžby MÚ v porostech mladších 80 let věku byl v analýze lesního zákona hodnocen bodově 2 – legislativa kritérium obsahuje obecně, tzn. bodově stupněm třetího nejvyššího omezení vlastníka lesa při hospodaření v lese. Výsledek výzkumu nabízí názor soukromých vlastníků lesů ve dvou rozdílných skupinách s jednoznačnou převahou skupiny, kterou zákaz těžby MÚ v porostech mladších 80 let věku příliš neomezuje. Zároveň se jedná o jednu ze tří otázek, kde se mohl soukromý vlastník lesa vyjádřit k danému tématu, a to vypsáním doporučeného věku dřevin pro těžbu MÚ.

Závěr: Z analýzy grafu konstatuji, že téměř polovina soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka považuje zákaz těžby MÚ v porostech mladších 80 let věku při hospodaření v lesích za minimálně omezující.

V dalším grafu je zobrazen doporučený věk dřeviny pro těžbu MÚ uvedený v dotazníku jednotlivých soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka.

Graf č. 9a: Ideální věk dřeviny pro těžbu MÚ (28 odpovědí)

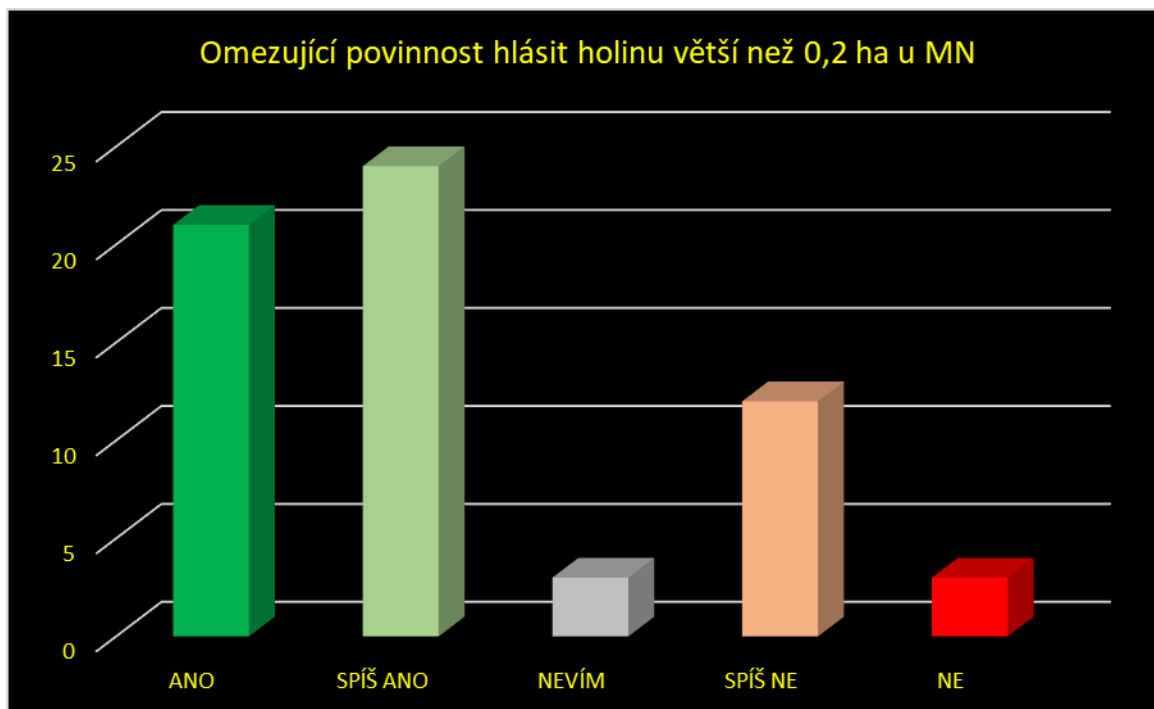

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu je vidět jednoznačná převaha věku 60 let a 70 let oproti věku 50 let dřeviny pro těžbu MÚ. Bohužel vzorek odpovědí u této otázky je dost nízký, proto výsledek je velmi zkreslující.

Závěr: Z analýzy grafu konstatuji, že soukromí vlastníci lesů z regionu Jilemnicka doporučují věk pro těžbu MÚ snížit z 80 let věku na věk 60 let až 70 let.

Graf č. 10: Omezující povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u MN

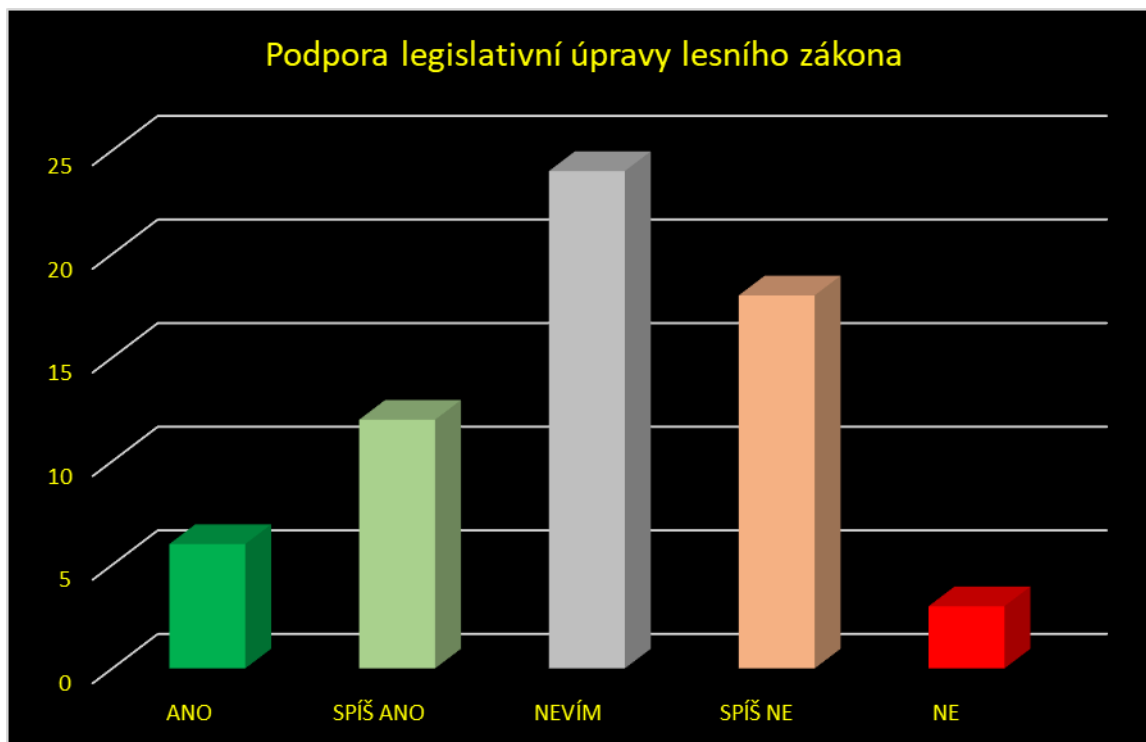

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 10 je zobrazená povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u MN při hospodaření v lesích. Ukazatel povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u MN byl v analýze lesního zákona hodnocen bodově 3 – legislativa kritérium obsahuje podrobně, tzn. bodově stupněm druhého nejvyššího omezení vlastníka lesa při hospodaření v lese. Srovnání odpovědí v grafu nabízí velmi překvapivý výsledek výzkumu, protože se jedná teprve o druhý ukazatel, kde má názorovou převahu skupina soukromých vlastníků lesů, která uvedený ukazatel považuje za omezující. Více jak dvě třetiny soukromých vlastníků lesů odpovědělo v dotazníku na otázku odpovědí: SPÍŠ ANO a ANO. Ukazatel bude předložen jako jeden ze dvou uvažovaných kritérií mezi navrhované úpravy legislativy viz kapitola 7.3 *Návrh na změnu legislativy*.

Závěr: Z analýzy grafu konstatuji, že více jak dvě třetiny soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka považuje povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u MN při hospodaření v lese za **maximálně omezující**.

Graf č. 11: Podpora legislativní úpravy lesního zákona

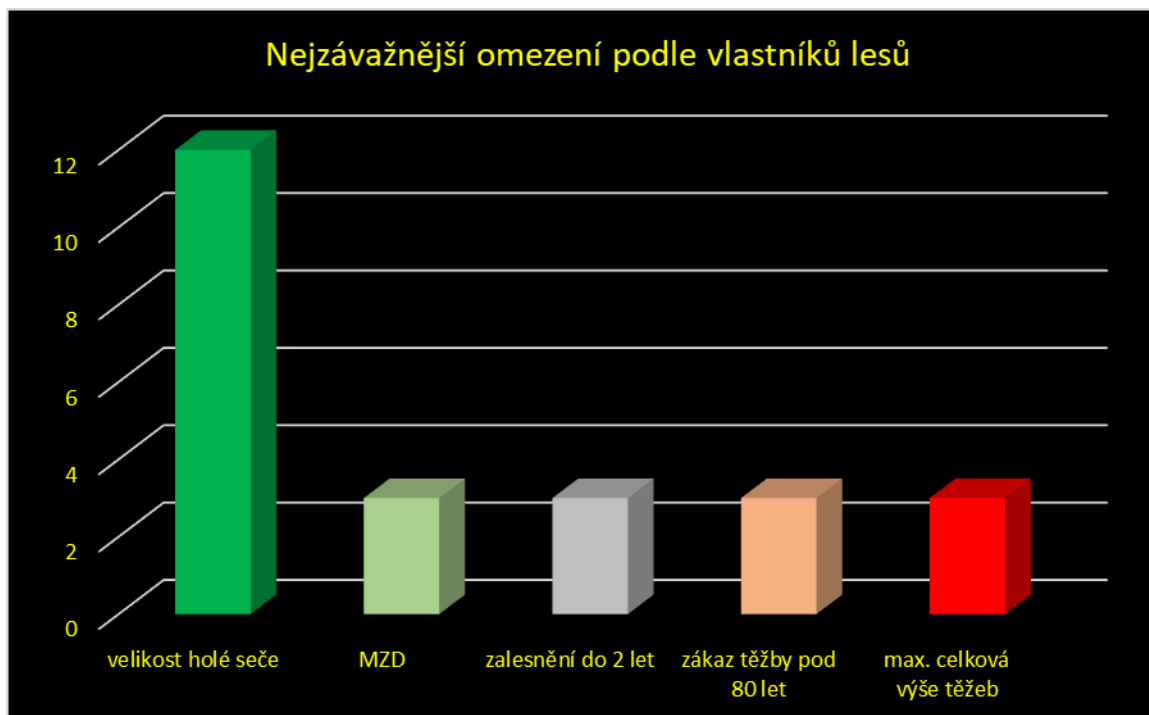
Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 11 je zobrazen výsledek podpory legislativní úpravy lesního zákona. Výsledek výzkumu nabízí neočekávaný výstup, kdy nejčastější odpověď byla: **NEVÍM**, následovaná odpovědi: **SPÍŠ NE**. Téměř třetina soukromých vlastníků lesů se nedokázala rozhodnout, zda by podpořila novelu lesní zákona v oblasti úpravy omezení vlastníka lesa při hospodaření v lesích. Zároveň se jedná o jednu ze tří otázek, kde se mohl vlastník lesa vyjádřit k danému tématu, a to vypsaním tří nejzávažnějších omezení při hospodaření v lesích.

Závěr: Z analýzy grafu konstatuji, že víc jak třetina soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka se k tématu podpora legislativní úpravy lesního zákona při hospodaření v lesích nedokázala vyjádřit.

V dalším grafu je zobrazen seznam nejzávažnějších omezení podle vlastníků lesů uvedený v dotazníku jednotlivých soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka.

Graf č. 11a: Nejzávažnější omezení podle vlastníků lesů (24 odpovědí)

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 11a je vidět jednoznačná převaha ukazatele velikost holé seče. Paradoxem je, že v grafu č. 3 Omezení velikosti holé seče byla nejčastější odpověď: NE, cca téměř polovina oslovených soukromých vlastníků lesů. Bohužel vzorek odpovědí u této otázky je dost nízký, proto výsledek je velmi zkreslující.

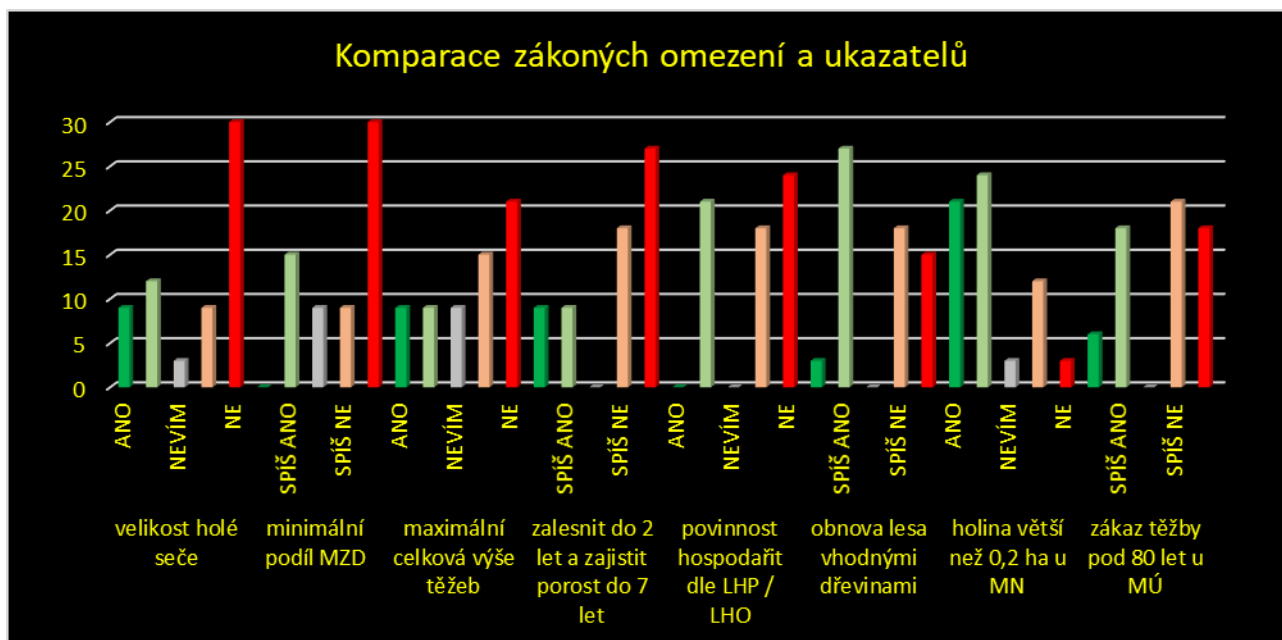
Závěr: Z analýzy grafu pouze konstatuji, že soukromí vlastníci lesů z regionu Jilemnicka považují za nejvíce omezující ukazatel lesního zákona velikost holé seče.

Následující graf zobrazuje přehled všech uvedených zákonných omezení a ukazatelů s 5 možnými odpověďmi. Velmi zjednodušeně lze všech 8 uvedených zákonných omezení rozdělit do 3 skupin:

- velikost holé seče, min. podíl MZD, povinnost zalesnit do 2 let a porost zajistit do 7 let a max. celková výše těžeb - uvedené ukazatele jsou **minimálně omezující** dle převažujících názorů soukromých vlastníků lesů
- hlášení holiny větší 0,2 ha u MN a obnova lesa vhodnými dřevinami - uvedené ukazatele jsou **maximálně omezující** dle převažujících názorů soukromých vlastníků lesů

- povinnost hospodařit dle LHP / LHO a zákaz těžby MÚ do 80 let věku - uvedené ukazatele jsou **středně omezující** dle názorů soukromých vlastníků lesů

Graf č. 12: Komparace zákonných omezení a ukazatelů

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 5: Komparace zákonných omezení a ukazatelů (počet odpovědí: 63)

Omezení / Odpověď	ANO	SPÍŠ ANO	NEVÍM	SPÍŠ NE	NE
Velikost holé seče	9	12	3	9	30
Min. podíl MZD	0	15	9	9	30
Max. celková výše těžeb	9	9	9	15	21
Povinnost zalesnit do 2 let a zajistit do 7 let	9	9	0	18	27
Povinnost hospodařit dle LHP / LHO	0	21	0	18	24
Obnova lesa vhodnými dřevinami	3	27	0	18	15
Povinnost hlásit holinu > 0,2 ha u MN	21	24	3	12	3
Zákaz těžby do 80 let u MÚ	6	18	0	21	18

Zdroj: vlastní zpracování

7.2 Srovnání legislativy ČR a vybraných zemí EU

Výstupem komparace lesnické legislativy v ČR a ve vybraných zemích EU bude prezentace celkového hodnocení analyzované legislativy ze 3 různých pohledů:

- srovnání lesnické legislativy v ČR a ve vybraných evropských zemích vycházející z analýzy právních předpisů v lesnictví uvedené v diplomové práci
- srovnání přehledové tabulky analyzované lesnické legislativy v diplomové práci z roku 2020 a přehledové tabulky uvedené v dizertační práci z roku 2003
- srovnání analyzované legislativy v diplomové práci a názorů soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka

Při zpracování analýzy jednotlivých lesních zákonů v evropských zemích a v ČR byl v uvedené diplomové práci podstatný rozdíl v přístupu k vlastníkovému lesu při hospodaření v lesích. Použitím pěti stupnicové bodové škály nelze vyloučit subjektivní názor. Výsledky analýzy jsou prezentovány v následujících tabulkách a graficky po jednotlivých kritériích.

A. Srovnání lesnické legislativy v ČR a ve vybraných evropských zemích

Tabulka č. 6: Přehledová tabulka: hodnocení kritérií dle analyzované lesnické legislativy

Kritérium \ Země	Polsko	Slovensko	Rakousko	Sasko	Bavorsko	ČR	Součet
Maximální celková výše těžeb	3	1	0	0	0	4	8
Minimální podíl MZD	0	0	0	0	0	4	4
Omezení velikosti holé seče	0	3	3	2	0	3	11
Povinnost hospodařit dle LHP / LHO	3	3	1	2	1	4	14
Povinnost zalesnit holinu a zajistit porost	3	3	1	2	2	4	15
Obnova porostu vhodnými dřevinami	0	3	1	1	0	4	9
Těžba MÚ v porostech mladších 80 let	0	0	0	0	0	2	2
Hlášení holiny větší než 0,2 ha u MN	0	0	0	0	0	3	3
Součet	9	13	6	7	3	28	

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka nabízí celkovou sumarizaci hodnocení⁴⁶:

- a) vodorovný součet prezentuje celkovou míru intenzity, s jakou se lesnická legislativa věnuje danému kritériu - měřítko závažnosti
- b) svislý součet představuje celkovou míru omezení, kterou lesnická legislativa klade na vlastníka lesa

Měřítko závažnosti

Přehled jednotlivých kritérií podle součtů bodových hodnot, které získaly:

1. Povinnost zalesnit holinu a zajistit porost	15 bodů
2. Povinnost hospodařit dle LHP / LHO	14 bodů
3. Omezení velikosti holé seče	11 bodů
4. Obnova porostu vhodnými dřevinami	9 bodů
5. Maximální celková výše těžeb	8 bodů
6. Minimální podíl MZD	4 body
7. Hlášení holiny větší než 0,2 ha u MN	3 body
8. Těžba MÚ v porostech mladších 80 let	2 body

Nejzávažnější kritéria jsou:

- Povinnost zalesnit holinu a zajistit porost
- Povinnost hospodařit dle LHP / LHO
- Omezení velikosti holé seče

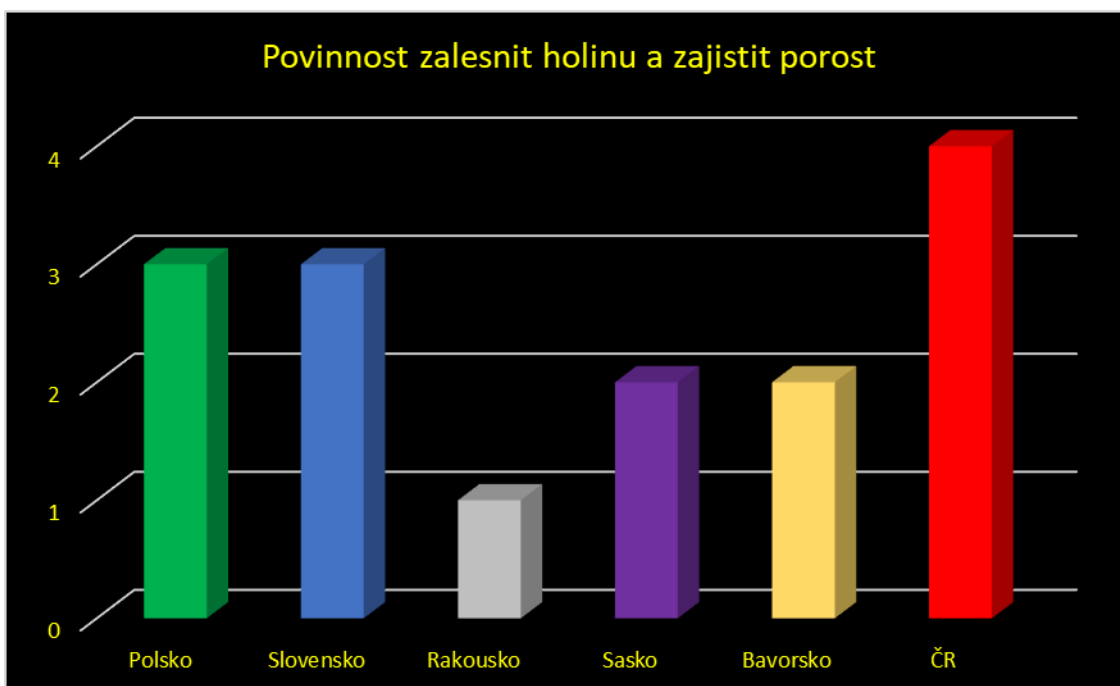
Z výsledků lze konstatovat, že **nejzávažnější omezení** pro vlastníka lesa při hospodaření v lesích je **povinnost zalesnit holinu a zajistit porost po těžbě** (viz **Graf č. 13**), což z ekonomického pohledu znamenají pro vlastníka lesa především náklady. Zároveň se jedná o jedno z mála kritérií, které je zastoupeno ve všech uvedených zemích. Naopak velmi překvapující je, že **maximální celková výše těžeb** (viz **Graf č. 17**), která představuje hlavní výnosy – tržby z prodeje dříví je v závažnosti až ve druhé polovině zobrazeného přehledu. Bodové hodnocení získalo toto kritérium jen díky ČR a částečně Polsku a Slovensku.

⁴⁶ Použito hodnocení z dizertační práce doc. Olivy z roku 2003.

Povinnost hospodařit dle LHP / LHO (viz Graf č. 14) patří mezi tradiční kritérium již řadu let (v Evropě stovku let – již zmíněno v kapitolách práce již výše v textu), které je zastoupeno ve všech uvedených zemích. Naopak kritéria jako minimální podíl MZD, hlášení holiny větší než 0,2 ha u MN nebo těžba MÚ v porostech mladších 80 let jsou ustanoveny pouze v českém lesním zákoně.

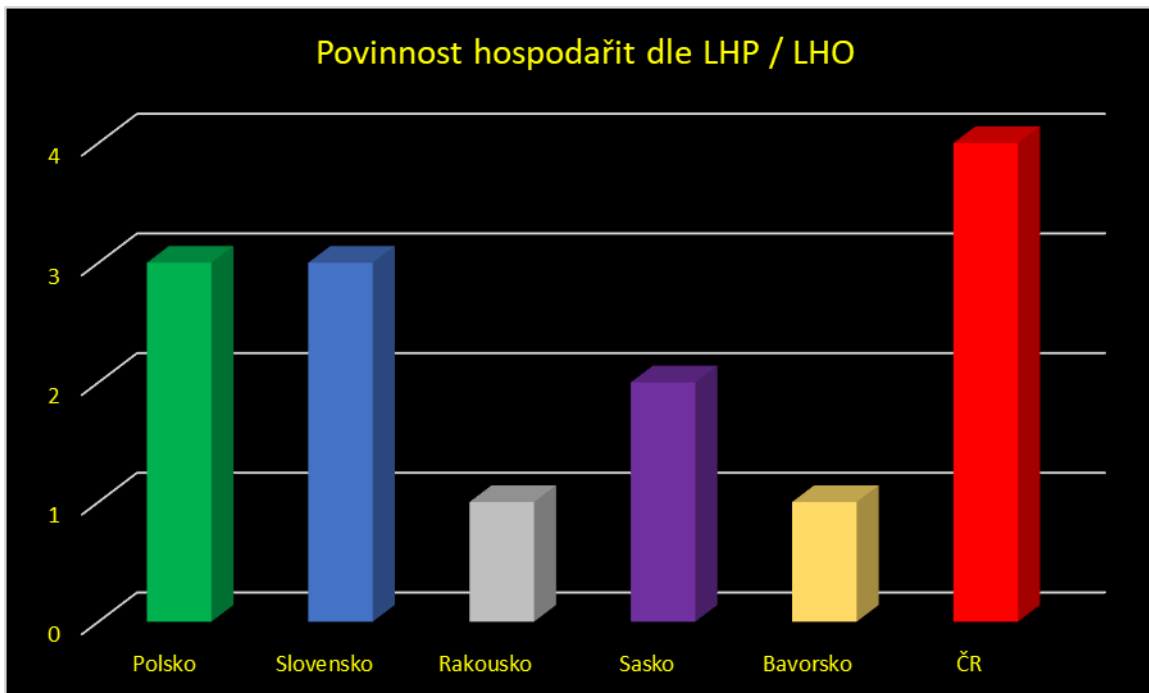
Grafický přehled měřítka závažnosti

Graf č. 13: Povinnost zalesnit holinu a zajistit porost

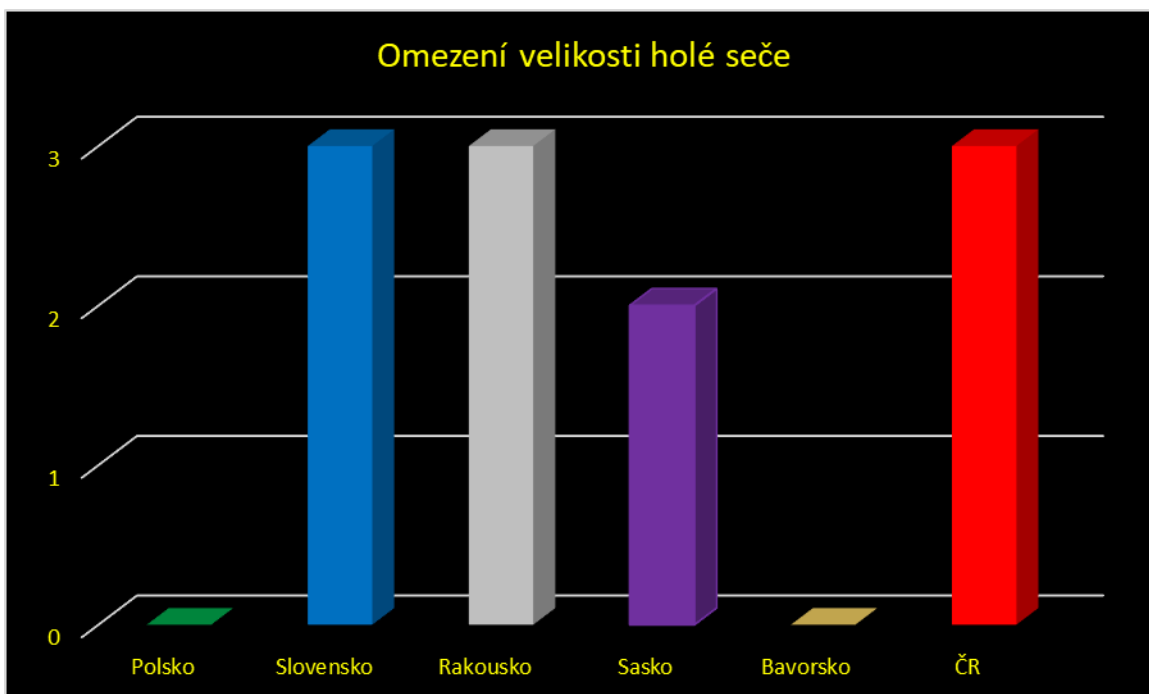
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 14: Povinnost hospodařit dle LHP / LHO

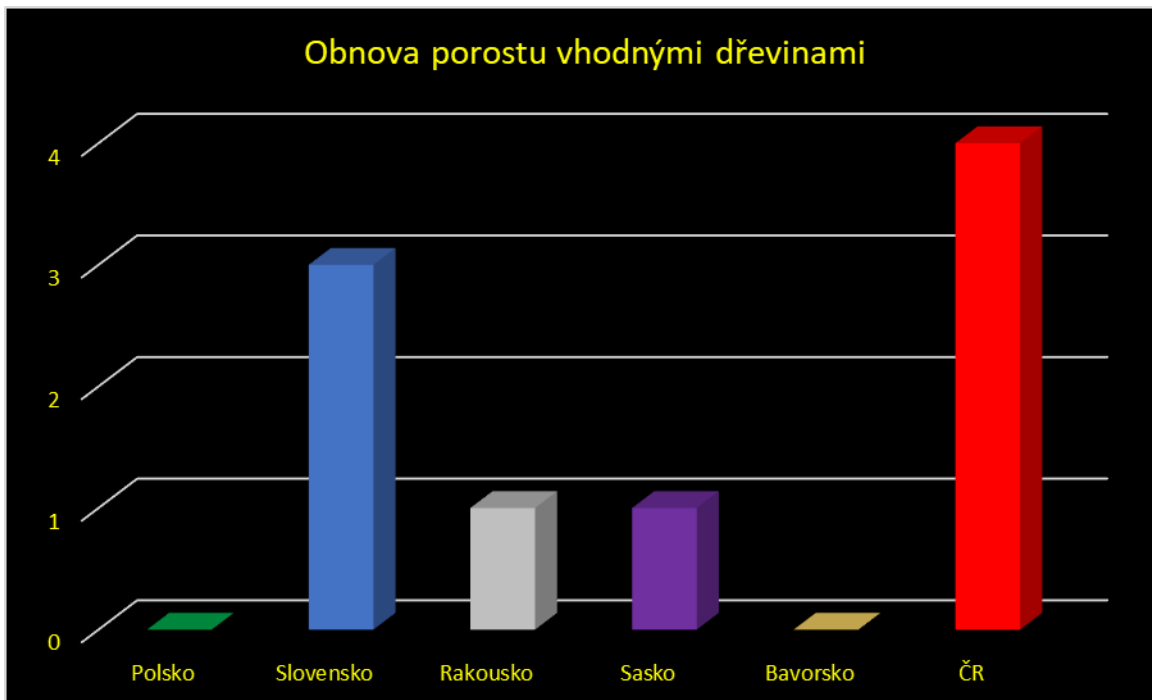
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 15: Omezení velikosti holé seče

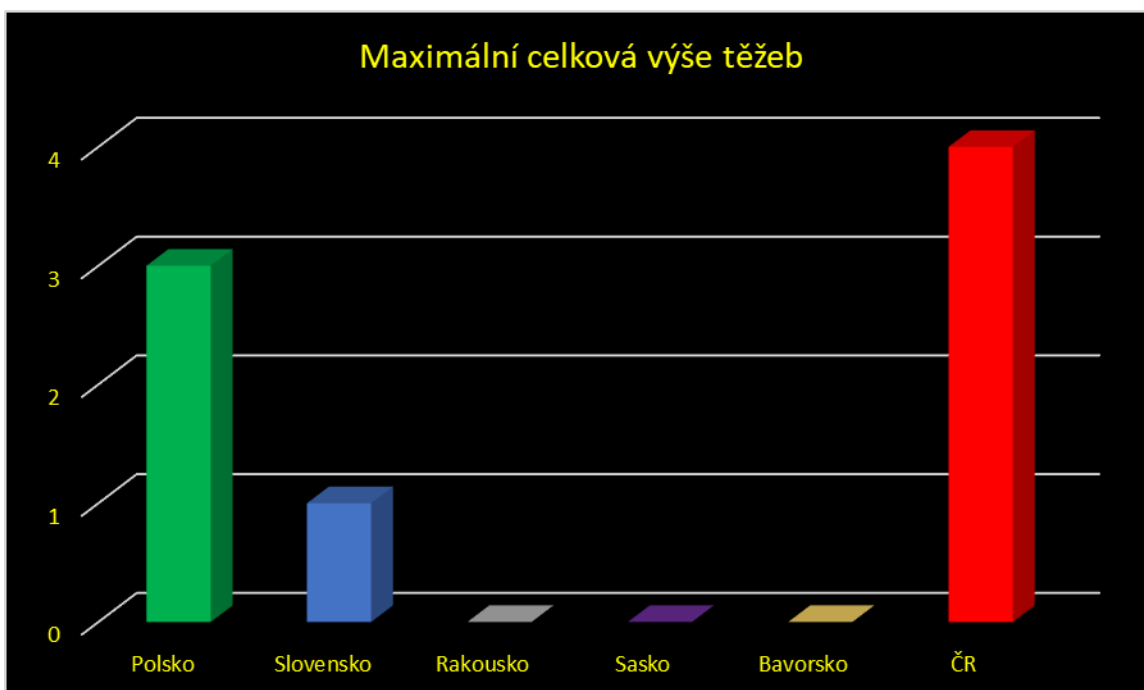
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 16: Obnova porostu vhodnými dřevinami

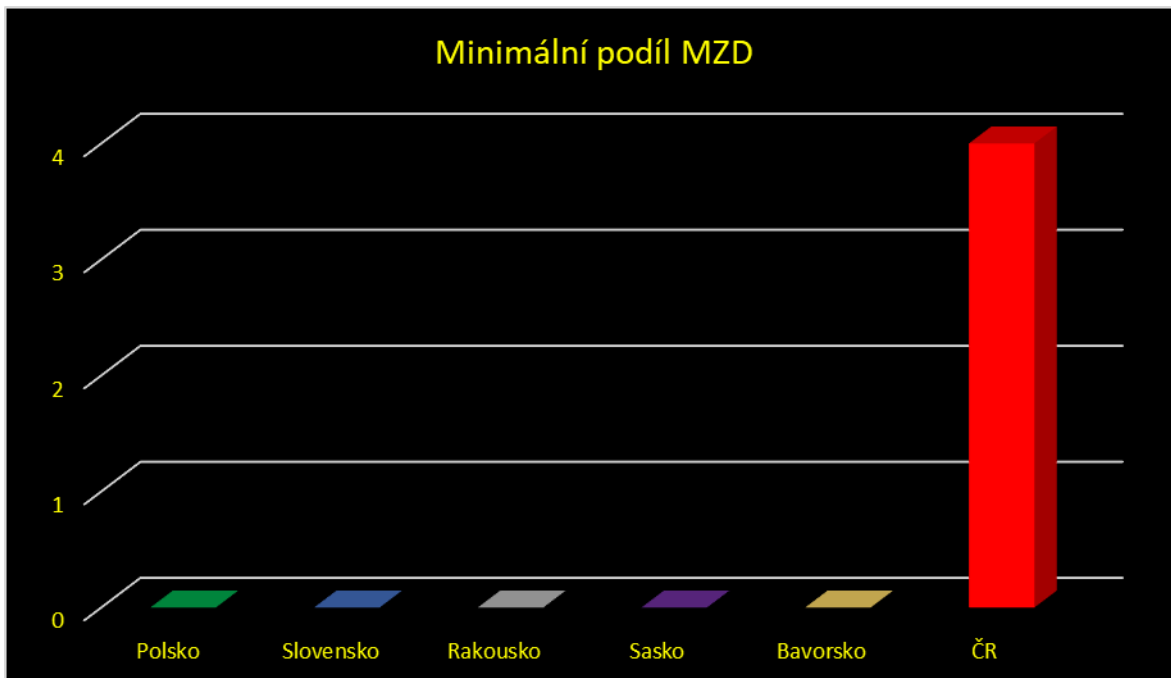
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 17: Maximální celková výše těžeb

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 18: Minimální podíl MZD

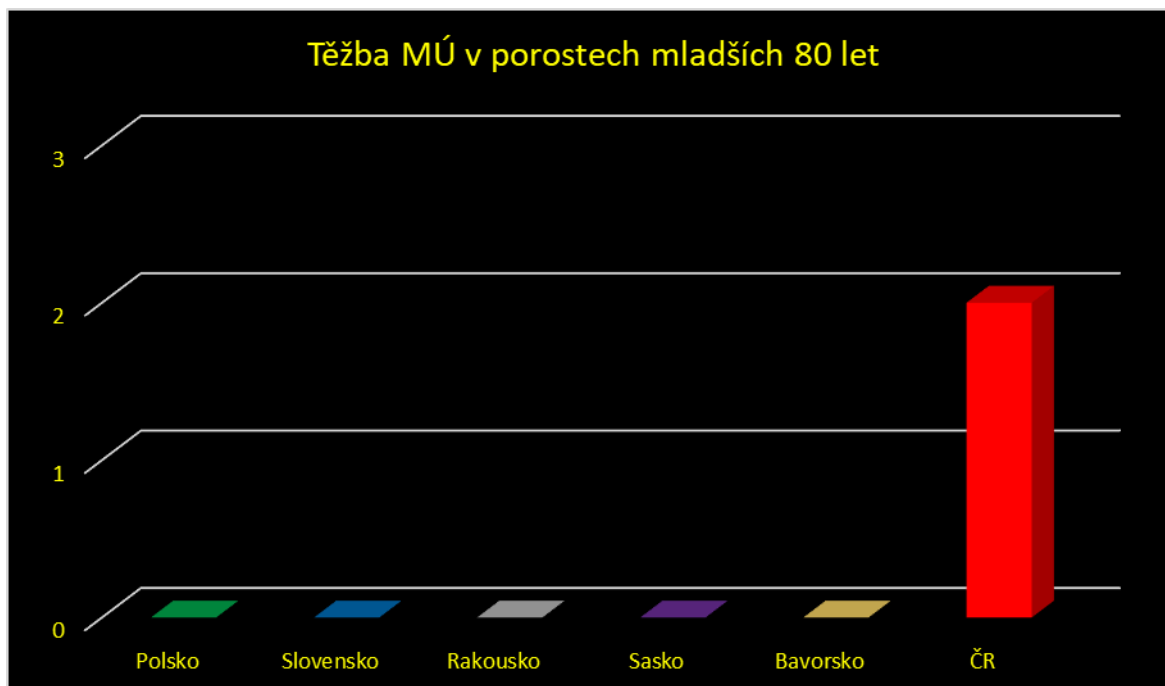
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 19: Hlášení holiny větší než 0,2 ha u MN

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 20: Těžba MÚ v porostech mladších 80 let

Zdroj: vlastní zpracování

Celková míra omezení

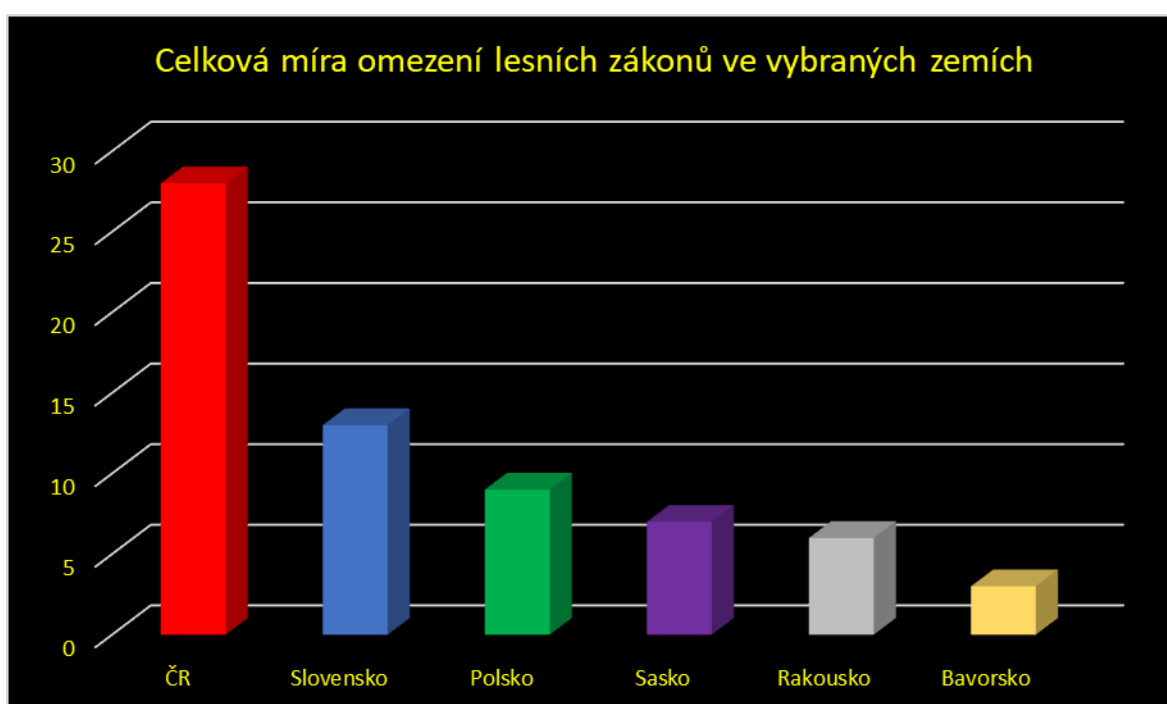
Přehled jednotlivých kritérií podle součtů bodových hodnot, které získaly:

1. ČR	28 bodů
2. Slovensko	13 bodů
3. Polsko	9 bodů
4. Sasko	7 bodů
5. Rakousko	6 bodů
6. Bavorsko	3 body

Z výsledků lze konstatovat, že **český lesní zákon** je v porovnání se sousedními zeměmi střední Evropy **jednoznačně nejpřísnější**. Rozdíl je velmi zásadní (viz **Graf č. 21**) a nemůže ho zpochybnit ani subjektivní hodnocení kritérií – vybraná omezení vlastníka lesa při hospodaření v lesích. Většina zákonných ukazatelů a omezení jsou závazná, důkladně definována v lesním zákoně, a navíc ze strany orgánů státní správy lesů postihovaná s možností sankcí. Pro vlastníky lesů hospodařících v lesích je zásadní ukazatel maximální celková výše těžeb, a to z ekonomického

hlediska, protože je to jediné a klíčové kritérium na základě, kterého má vlastník lesa při hospodaření výnosy – tržby z prodeje dříví. Jako závazný ukazatel a omezující pro vlastníka lesa při hospodaření v lesích je zejména v ČR, méně v Polsku či na Slovensku, v ostatních zemích je to ukazatel, který vlastníky lesů při hospodaření v lesích neomezuje. Další zajímavostí při srovnání evropských zemích je, že nejpřísnější zákony mají státy bývalého východního bloku, zatímco státy bývalého západního bloku mají lesní zákony benevolentnější vůči vlastníkovi lesa hospodařícího v lese.

Graf č. 21: Celková míra omezení lesních zákonů ve vybraných zemích

Zdroj: vlastní zpracování

B. Srovnání přehledových tabulek analyzované legislativy za dvě období

V následující části diplomové práce budou srovnány upravené přehledové tabulky analyzované lesnické legislativy v diplomové práci autora v roce 2020 a v dizertační práci z roku 2003 od doc. Olivy. Pro korektní srovnání byly do přehledových tabulek vybrány pouze uvedená kritéria (zákonná omezení), která byla zpracována v obou pracích: maximální celková výše těžeb, povinnost hospodařit dle plánu, omezení holých sečí, povinnost zalesnit, použití vhodného reprodukčního materiálu při obnově porostu a použití minimálního podílu MZD (povinnost zachovat biodiverzitu porostů) při obnově porostu (viz **Tabulka č. 7** a **Tabulka č. 8**).

Tabulka č. 7: Přehledová tabulka: hodnocení vybraných kritérií dle lesnické legislativy: stav 2020

Kritérium \ Země	Polsko	Slovensko	Rakousko	Sasko	Bavorsko	ČR	Součet
Maximální celková výše těžeb	3	1	0	0	0	4	8
Minimální podíl MZD	0	0	0	0	0	4	4
Omezení velikosti holé seče	0	3	3	2	0	3	11
Povinnost hospodařit dle LHP / LHO	3	3	1	2	1	4	14
Povinnost zalesnit holinu a zajistit porost	3	3	1	2	2	4	15
Obnova porostu vhodnými dřevinami	0	3	1	1	0	4	9
Součet	9	13	6	7	3	23	

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 8: Přehledová tabulka: hodnocení vybraných kritérií dle analyzované legislativy: stav 20xy

Kritérium \ Země	Polsko	Slovensko	Rakousko	Sasko	Bavorsko	ČR	Součet
Stanovení maximální výše těžby	3	2	0	0	0	4	9
Povinnost zachování biodiverzity porostů	1	0	0	1	0	4	6
Omezení holých sečí	1	1	3	2	0	3	10
Povinnost hospodařit dle LHP	3	3	2	2	1	4	15
Povinnost zalesnění	3	3	1	2	2	3	14
Stanovení povinnosti použití geneticky vhodného reprodukčního materiálu	0	3	3	1	0	4	11
Součet	11	12	9	8	3	22	

Zdroj: Oliva (2003), upraveno autorem

Měřítko závažnosti

Tabulka č. 9: Měřítko závažnosti

Kritérium	2003	2020	Rozdíl
Maximální celková výše těžeb	9	8	1
Minimální podíl MZD	6	4	2
Omezení velikosti holé seče	10	11	-1
Povinnost hospodařit dle LHP / LHO	15	14	1
Povinnost zalesnit holinu a zajistit porost	14	15	-1
Obnova porostu vhodnými dřevinami	11	9	2

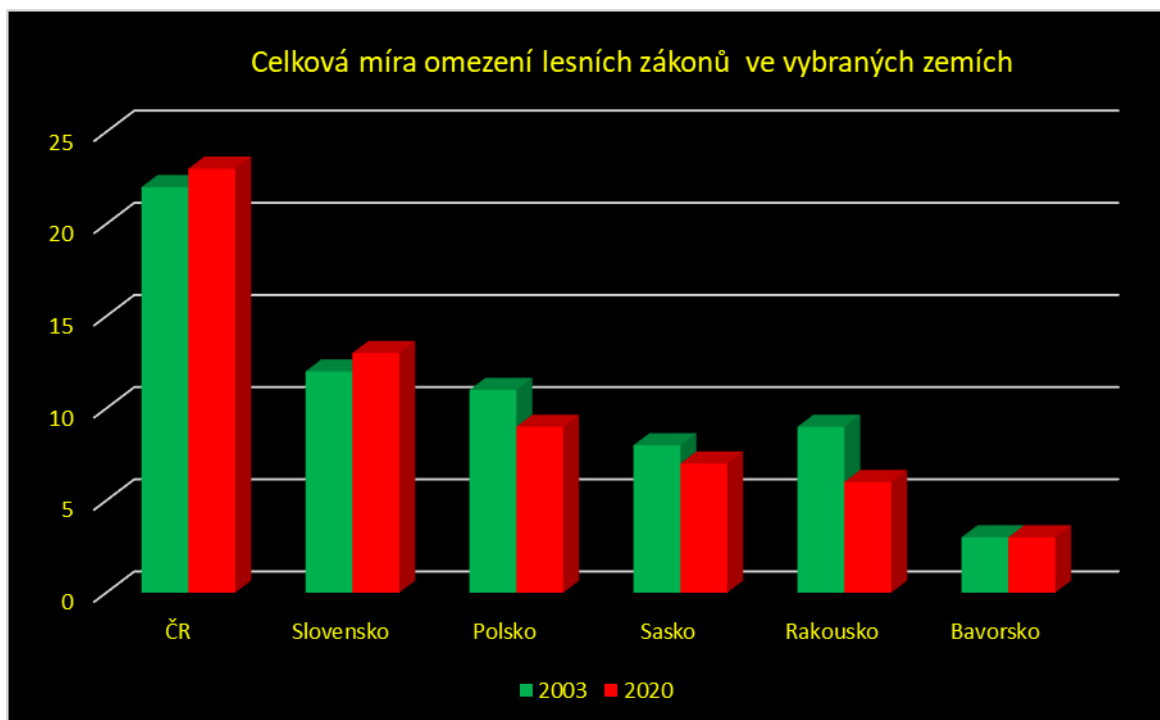
Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledků lze konstatovat, že z uvedených srovnávaných kritérií (závazných omezení) není zásadní rozdíl mezi **nejzávažnějšími omezeními** pro vlastníka lesa při hospodaření v lesích v roce 2003 a v roce 2020. Mezi nejzávažnější omezení vlastníka lesa patří zejména hospodařit dle plánu a povinnost zalesnit, a naopak do skupiny mezi nejméně omezující kritéria pro vlastníka lesa při hospodaření v lesích patří zejména ekonomicky důležitý ukazatel stanovení maximální výše těžeb. Na rozdíl v pořadí kritérií v jednotlivých přehledech má vliv subjektivní pohled jednotlivých autorů ve zpracovaných výzkumech, které se ale zásadně nerozcházejí, vyjma především kritéria minimální podíl MZD, kde výzkum zaměřený na povinnost zachování biodiverzity porostů v roce 2003 od doc. Olivy byl zkoumán jako kritérium obecně, zatímco ve výzkumu v roce 2020 od autora byl výzkum zaměřen v oblasti zachování biodiverzity konkrétněji, a to pouze na povinnost použít při obnově lesa stanovený lesním zákonem minimální podíl MZD.

Ve srovnávaném období neproběhla zásadní změna lesních zákonů ve vybraných evropských zemích a v ČR, vyjma několika zásadních novel lesního zákona na Slovensku - naposledy k datu 1. ledna 2020, kde bylo podrobně definováno např. kritérium omezení holých sečí. Do výrazně změny legislativy v ČR nepočítám novelu českého lesního zákona zejména z důvodu kůrovcové kalamity a dotační politiky ve vztahu k soukromým vlastníkům lesů.

Celková míra omezení

Graf č. 22: Celková míra omezení

Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledků lze konstatovat, že při porovnání stavu legislativy v roce 2003 a v roce 2020 není zásadní rozdíl mezi výzkumem doc. Olivy a autorem diplomové práce. Nepatrný rozdíl znázorněný v uvedeném grafu v celkovém omezení lesního zákona u každé konkrétní země lze tolerovat z důvodu subjektivního pohledu každého z autorů výzkumu. Zásadním výstupem po srovnání celkové míry omezení lesních zákonů ve vybraných zemích je, že **lesní zákon** č. 289/1995 Sb., zákon o lesích v ČR je jednoznačně stále i po novele lesního zákona (zákon o lesích) na Slovensku **nejpřísnější** a nejvíce omezující pro vlastníky lesů při hospodaření v lesích (viz **Graf č. 22**).

C. Srovnání analyzované legislativy a názorů soukromých vlastníků lesů

Pro grafické srovnání zákonných omezení dle lesního zákona a dle názorů soukromých vlastníků lesů (viz **Graf č. 23**) byla využita pětibodová stupnice. Při srovnání byly využity hodnoty z tabulky: **Tabulka č. 6**: Přehledová tabulka: hodnocení kritérií dle analyzované lesnické legislativy viz kapitola 7.2 *Srovnání legislativy ČR a vybraných zemí EU a názorů vlastníků lesů* a u názorů soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka byla zvolena jako reprezentativní hodnota u

každého ukazatele, ta hodnota, která získala při výzkumu ve vyplněném dotazníku nejvyšší počet hlasů.

Profil pětibodové stupnice:

0 bodů: legislativa kritérium neobsahuje / odpověď vlastníka NE

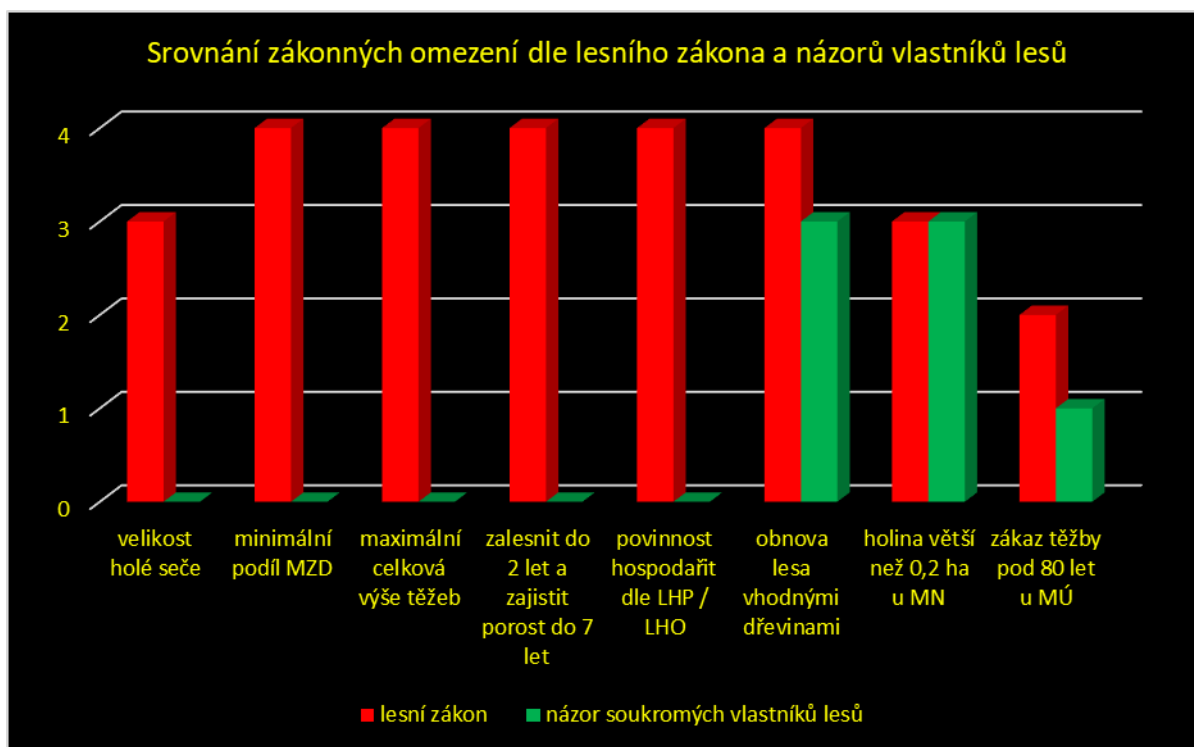
1 bod: legislativa kritérium částečně obsahuje / odpověď vlastníka SPÍŠ NE

2 body: legislativa kritérium obsahuje obecně / odpověď vlastníka NEVÍM

3 body: legislativa kritérium obsahuje podrobně / odpověď vlastníka SPÍŠ ANO

4 body: legislativa kritérium obsahuje velmi podrobně a závazně / odpověď vlastníka ANO

Graf č. 23: Srovnání zákonných omezení v ČR dle lesního zákona a dle názorů vlastníků lesů

Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledků lze konstatovat, že při porovnání stavu lesního zákona a názorů soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka se pouze u dvou z osmi zákonných omezení dá vyslovit závěr, že lesní zákon omezuje soukromé vlastníky lesů. Jedná se o tyto kritéria:

- obnova lesa vhodnými dřevinami
- povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u MN

Pocit soukromých vlastníků lesů z omezení při obnově lesa vhodnými dřevinami je částečně překvapující, protože většina soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka na dotaz zalesňování odpověděla, že se necítí být omezováni. Přitom doba 2 let pro zalesnění a 7 let pro zajištění porostu je zavazující, zejména pro dobu zalesnění. Jedná se o kritérium, které by mohlo být řešeno v kapitole **7.3 Návrh na změnu legislativy**. Ke zvážení je poměr názorů soukromých vlastníků lesů pro a proti omezení, viz **Graf č. 8**, kde poměr hlasů proti (názor dvou skupin: SPÍŠ NE a NE) má dohromady větší váhu než názor skupiny proti omezení.

Velmi zajímavý výsledek byl u kritéria povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u MN, kde názor soukromých vlastníků lesů byl jednoznačný, protože necelé tři čtvrtiny odpovědí tvořily odpovědi ANO a SPÍŠ ANO, následované odpovědí SPÍŠ NE, viz **Graf č. 10**. Jedná se o kritérium, které bude řešeno v kapitole **7.3 Návrh na změnu legislativy**.

Obecný názor soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka je, že při hospodaření v lesích se necítí být omezováni lesním zákonem č.289/1995 Sb. Což je velmi překvapující výsledek dotazníkového šetření, zejména při komparaci s lesním zákonem ve vztahu k zákonným omezením a závazným ukazatelům dle LHP / LHO.

Dále chci doplnit, že volba hodnoty jako reprezentativní názor soukromých vlastníků lesů pouze na základě dosažení nejvyššího počtu hlasů za každý ukazatel v dotazníku má opodstatnění v grafu č. 12 viz kapitola **7.1 Výsledky dotazníkového šetření**.

Graf č. 12 zobrazuje přehled všech uvedených zákonných omezení a ukazatelů s 5 možnými odpověďmi. Velmi zjednodušeně lze všech 8 uvedených zákonných omezení rozdělit do 3 skupin:

- velikost holé seče, min. podíl MZD, povinnost zalesnit do 2 let a porost zajistit do 7 let a max. celková výše těžeb - uvedené ukazatele jsou **minimálně omezující** dle převažujících názorů soukromých vlastníků lesů (viz **Graf č. 3, Graf č. 5, Graf č. 7 a Graf č. 4**)
- hlášení holiny větší než 0,2 ha u MN a obnova lesa vhodnými dřevinami - uvedené ukazatele jsou **maximálně omezující** dle převažujících názorů soukromých vlastníků lesů (viz **Graf č. 10 a Graf č. 8**)

- povinnost hospodařit dle LHP / LHO a zákaz těžby MÚ do 80 let věku - uvedené ukazatele jsou **středně omezující** dle názorů soukromých vlastníků lesů (viz **Graf č. 6** a **Graf č. 9**), jednotlivé grafy viz kapitola **7.1 Výsledky dotazníkového šetření**

7.3 Návrh na změnu legislativy

Kritéria hlášení holiny větší 0,2 ha u MN a obnova lesa vhodnými dřevinami - uvedené ukazatele jsou **maximálně omezující** dle převažujících názorů soukromých vlastníků lesů uvedených ve výsledcích z dotazníkového šetření. Bohužel, jak již bylo psáno v kapitole **7.2 Srovnání legislativy v ČR a vybraných zemí EU** ukazatel obnova lesa vhodnými dřevinami na jednu stranu získala nejvíce hlasů od soukromých vlastníků lesů, kteří se cítí být omezování lesním zákonem, na druhou stranu ve srovnání poměru počtu odpovědí pro a proti omezení, není výsledek prokazatelně jednoznačný, abychom mohli uvedený ukazatel předložit jako návrh na legislativní úpravu z pohledu soukromých vlastníků lesů.

Proto jako jediný návrh legislativní úpravy za skupinu soukromých vlastníků lesů bude předložena úprava ukazatele povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u nahodilé těžby dle § 33 odst. 1 lesního zákona (viz **Graf č. 10**). Z analýzy grafu lze konstatovat, že téměř tři čtvrtiny soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka považuje povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u MN při hospodaření v lese za **maximálně omezující**.

Novelu lesního zákona předloží v Poslanecké sněmovně dle Ústavy ČR⁴⁷ dle čl. 41 nejmenovaný poslanec Parlamentu ČR. Dle legislativního procesu⁴⁸ nejmenovaný poslanec předloží písemně a elektronicky tzv. paragrafované znění návrhu zákona. Součástí návrhu bude i důvodová zpráva, která zhodnotí platný právní stav lesního zákona, vysvětlí důvod novely lesního zákona v uvedeném § 33, zhodnotí předpokládaný finanční dopad na veřejné rozpočty a soulad s mezinárodními smlouvami.

⁴⁷ Ústava České republiky ze dne 16. prosince 1992. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. [online]. Praha. [cit. 2020-6-3]. Dostupné z: <<https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>>

⁴⁸ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. [online]. Praha. [cit. 2020-6-3]. Dostupné z: <<https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=173>>

Současné znění § 33 odst. 1 lesního zákona č. 289/1995 Sb.:

„Vlastník lesa je povinen přednostně provádět těžbu nahodilou tak, aby nedocházelo k vývinu, šíření a přemnožení škodlivých organismů. Pokud by v důsledku těžby nahodilé vznikla souvislá holina o výměře větší než 0,2 ha, je vlastník lesa povinen oznámit provádění takové těžby nahodilé alespoň 14 dnů předem orgánu státní správy lesů. Tato lhůta neplatí při provádění opatření podle § 32 odst. 1 písm. a) a odst. 2“.

Paragrafované znění návrhu novely lesního zákona zní:

Poslanecký návrh poslance LSt

kterým se mění zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů
(sněmovní tisk č. 500)

Do části první v čl. I se před novelizační bod č. 1 vkládá nový novelizační bod č. 1, který zní:

„1. V § 33 odst. 1 zní:

„(1) Vlastník lesa je povinen přednostně provádět těžbu nahodilou tak, aby nedocházelo k vývinu, šíření a přemnožení škodlivých organismů. Pokud by v důsledku těžby nahodilé vznikla souvislá holina o výměře větší než 1 ha, je vlastník lesa povinen oznámit provádění takové těžby nahodilé orgánu státní správy lesů, nejpozději do předání lesní hospodářské evidence za uplynulý kalendářní rok“.

Dosavadní novelizační body se přečíslojí.“.

Zdůvodnění:

Stávající text lesního zákona o povinnosti hlásit holinu větší než 0,2 ha u nahodilé těžby je příliš přísný vůči vlastníkovi lesa a byrokratický. Vlastník lesa je povinen hospodařit dle schváleného lesního hospodářského plánu nebo převzaté lesní hospodářské evidence, kde je stanovený závazný ukazatel maximální celkové výše těžeb, do které se započítávají i těžby nahodilé. Lesní zákon v § 40 ukládá vlastníkovi lesa povinnost předat lesní hospodářskou evidenci

o plnění závazných ustanovení plánu do konce března za uplynulý kalendářní rok. Vlastník lesa dle schváleného plánu hospodaří dle plánovaných těžeb, kdy mýtní úmyslná těžba tvoří většinu těžby dříví ve schváleném plánu, s nahodilou těžbou se počítá ve výjimečných případech v důvodech zpracování poškozeného dříví biotickými a abiotickými činiteli. Dle § 31 odst. 2 je definováno omezení velikosti holé seče. Lesní zákon dostatečně postihuje práva a povinnosti vlastníka lesa při hospodaření v lesích při těžbě dříví, dodržování závazných ukazatelů (maximální celková výše těžeb) a omezení velikosti holé seče.

Část platného znění zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

* * *

§ 33

Těžba dříví

~~(1) Vlastník lesa je povinen přednostně provádět těžbu nahodilou tak, aby nedocházelo k vývinu, šíření a přemnožení škodlivých organismů. Pokud by v důsledku těžby nahodilé vznikla souvislá holina o výměře větší než 0,2 ha, je vlastník lesa povinen oznámit provádění takové těžby nahodilé alespoň 14 dnů předem orgánu státní správy lesů. Tato lhůta neplatí při provádění opatření podle § 32 odst. 1 písm. a) a odst. 2.~~

„(1) Vlastník lesa je povinen přednostně provádět těžbu nahodilou tak, aby nedocházelo k vývinu, šíření a přemnožení škodlivých organismů. Pokud by v důsledku těžby nahodilé vznikla souvislá holina o výměře větší než 1 ha, je vlastník lesa povinen oznámit provádění takové těžby nahodilé orgánu státní správy lesů, nejpozději do předání lesní hospodářské evidence za uplynulý kalendářní rok“.

(2) Těžba nahodilá se započítává do celkové výše těžeb (§ 24 odst. 2 a § 25 odst. 3). Pokud by zpracováním těžby nahodilé byla překročena celková výše těžeb stanovená schváleným plánem nebo převzatou osnovou, musí vlastník lesa požádat orgán státní správy lesů o změnu plánu nebo osnovy.

(3) Těžbu v lese, ve kterém vlastník lesa hospodaří bez schváleného plánu nebo bez protokolem o převzetí převzaté osnovy, lze provést jen se souhlasem odborného lesního hospodáře. Souhlas nelze odmítnout, není-li těžba v rozporu s ostatními ustanoveními tohoto zákona. Má-li těžba překročit 3

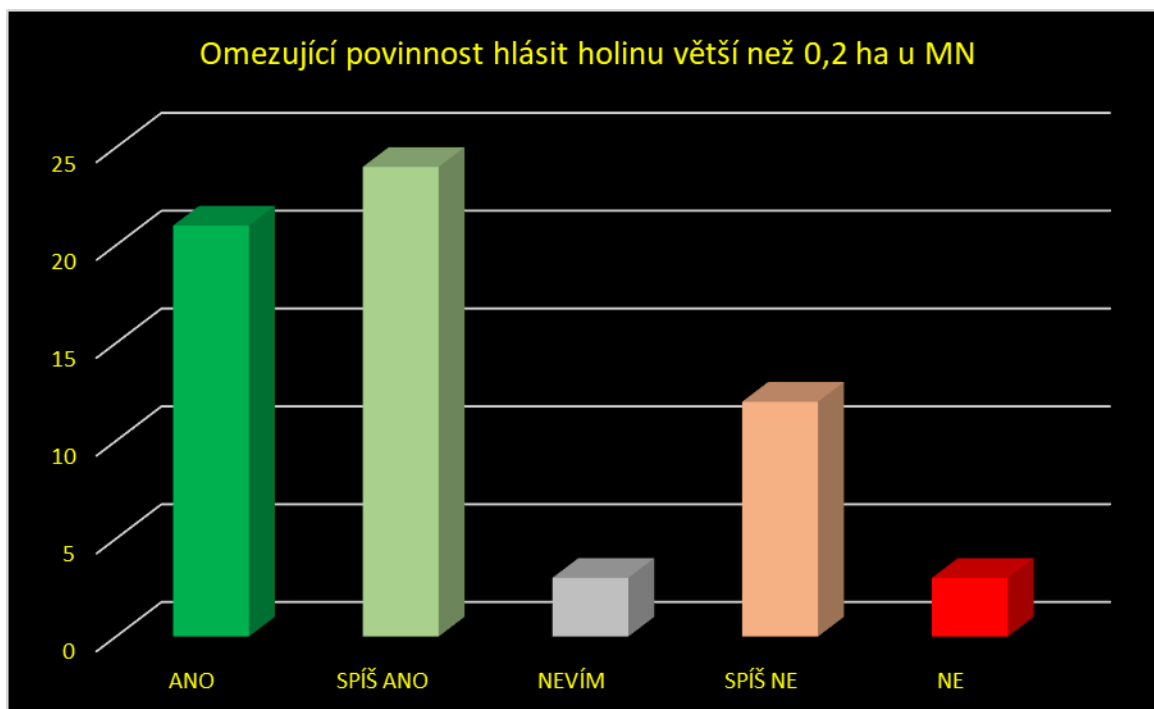
m³ na 1 ha lesa za kalendářní rok, musí vlastník lesa, jakož i ten, kdo koupil stojící lesní porost, i ten, kdo provádí těžbu, předem písemně vyrozumět orgán státní správy lesů a doložit vyjádření příslušného odborného lesního hospodáře. Pokud orgán státní správy lesů nesdělí osobě, která jej písemně vyrozuměla o záměru provést těžbu, své stanovisko do 30 dnů ode dne doručení vyrozumění, může tato osoba těžbu provést. Na vydání tohoto stanoviska orgánu státní správy lesů se nevztahují obecné předpisy o správním řízení.

(5) Provádět těžbu mýtní úmyslnou v lesních porostech lesa vysokého mladších než 80 let nebo lesa nízkého a středního mladších než 20 let je zakázáno. V odůvodněných případech, jako jsou zejména ohrožené lesní porosty, lesní porosty přípravných nebo rychle rostoucích dřevin, může orgán státní správy lesů při schvalování plánu nebo při zpracování osnovy nebo na žádost vlastníka lesa povolit výjimku z tohoto zákazu.

(5) Právnícké a fyzické osoby zajišťující těžební práce jsou povinny provádět je takovým způsobem, který minimalizuje negativní dopady na lesní ekosystém v daném prostředí.

(6) Ministerstvo může stanovit prováděcím právním předpisem podrobnosti o označování, měření, evidenci a o klasifikaci dříví.

Graf č. 10: Omezující povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u MN

Zdroj: vlastní zpracování

8 Závěr

V diplomové práci se věnuji tématu *Analýza legislativních omezení vlastníků soukromých lesů v oblasti Jilemnicka a návrh změn*, která měla za cíl analýzu lesního zákona z pohledu hospodaření vlastníka lesa, zejména ve vztahu k zákonným omezením a závazným ukazatelům. Výsledkem práce měl být návrh legislativní úpravy, který neomezí zásady trvale udržitelného hospodaření, ale usnadní správu lesního majetku.

V prvních kapitolách diplomové práce jsem popsal vývoj a stav současné vlastnické struktury v České republice, včetně definice pojmu vlastnictví. Vzhledem k zaměření diplomové práce jsem dále popsal stav a vývoj vlastnictví soukromého. Ostatní typy vlastnictví jsem nedefinoval, protože v diplomové práci jsem analyzoval zákonná omezení SOUKROMÉHO vlastníka lesa při hospodaření v lesích, přesněji malých soukromých vlastníků lesů podnikajících jako fyzické osoby. Proto si dovoluji zde zdůraznit informaci, že v lesnictví v ČR podniká cca 350 tisíc fyzických osob, z nichž celá třetina obhospodařuje pouze les menší než 0,1 ha. Max. 1 ha lesa obhospodařuje až cca 260 tisíc fyzických osob! Z celkové porostní plochy u nás vlastní fyzické osoby 19 % lesů.

V další kapitole jsem definoval pojem a vývoj trvale udržitelné hospodaření, protože v případě návrhu novely lesního zákona, tzn. při zrušení či uvolnění zákonných omezení a závazných ukazatelů, které omezují vlastníky lesů při hospodaření v lesích, nesmí úprava legislativy změnit principy trvale udržitelného hospodaření. Mezi zásady státní lesnické politiky patří jako dlouhodobý cíl pro zachování lesa a lesní půdy pro budoucí generace hospodařit dle principu trvale udržitelného hospodaření. Trvale udržitelné hospodaření v ČR je podporováno certifikací lesů (PEFC a FSC). Přes 70 % plochy v ČR je obhospodařováno dle uvedených certifikací.

V hlavní části diplomové práce jsem definoval práva a povinnosti vlastníka lesa dle lesního zákona č. 289/1995 Sb. V následující analýze lesního zákona jsem se zaměřil na práva a povinnosti vlastníka lesa při hospodaření v lesích. Podrobně byly popsány a vyhodnoceny dle zvolené pětibodové stupnice nejzávažnější omezení a závazné ukazatele definované v lesním zákoně č. 289/1995 Sb. Mezi analyzovaná zákonná omezení a závazné ukazatele byly v diplomové práci vybrány tyto ukazatele uvedené v lesním zákoně: maximální celková výše těžeb, minimální podíl MZD, omezení velikosti holé seče, povinnost hospodařit dle LHP / LHO, povinnost zalesnit holinu

do 2 let a zajistit porost do 7 let, povinnost obnovit lesní porost vhodnými dřevinami, těžba mýtní úmyslná v porostech do 80 let věku a povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u nahodilé těžby. Použitá pětibodová stupnice má hodnoty 0 až 4 body, kde 0 bodů znamená, že kritérium (ukazatel/omezení) se v lesním zákoně nevyskytuje, zatímco 4 body znamená, že kritérium (ukazatel/omezení) lesní zákon definuje podrobně a závazně. Výstupem analýzy je, že lesní zákon č. 289/1995 Sb. je velmi přísný ve vztahu k vlastníkovi lesa při hospodaření v lesích u většiny zvolených zákonných omezení, vyjma ukazatele těžba MÚ v porostech mladších 80 let věku.

Na kapitulu o analýze českého lesního zákona navazuje kapitola o lesnické legislativě ve vybraných evropských zemích, kde jsem stejnou metodou s pětibodovou stupnicí analyzoval zákonná omezení v lesních zákonech Polska, Slovenska, Rakouska, Saska a Bavorska. Výstupem analýzy je výsledek, kdy vybrané země mají některá zákonná omezení ve vztahu k vlastníkovi lesa při hospodaření v lesích přísnější zejména na Slovensku a Polsku a země, které mají zákonná omezení vůči vlastníkovi lesa benevolentnější jako v Sasku, Bavorsku či Rakousku.

V práci je analyticky vyhodnoceno vlastní dotazníkové šetření názorů soukromých vlastníků lesů z oblasti Jilemnicka při hospodaření v lesích. Výstup analýzy dotazníku prezentuje překvapující výsledek, kdy názor soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka na lesnickou legislativu je, že se necítí být omezováni lesním zákonem č. 289/1995 Sb. při hospodaření v lesích. Výsledek názorů soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka lze rozdělit do 3 kategorií, kdy první skupina kritérií jako velikost holé seče, minimální podíl MZD, povinnost zalesnit holinu do 2 let a zajistit porost do 7 let a maximální celková výše těžeb patří mezi ukazatele, které dle převažujících názorů soukromých vlastníků lesů jsou ukazatele minimálně omezující při hospodaření v lesích. Do druhé skupiny kritérií jako povinnost hospodařit dle LHP / LHO a zákaz těžby MÚ do 80 let věku patří mezi ukazatele, které dle převažujících názorů soukromých vlastníků lesů jsou ukazatele částečně omezující při hospodaření v lesích. A poslední třetí skupina kritérií jako zejména povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u nahodilé těžby a částečně povinnost obnovy lesa vhodnými dřevinami patří mezi ukazatele, které dle převažujících názorů soukromých vlastníků lesů jsou ukazatele maximálně omezující při hospodaření v lesích.

V kapitole při srovnání lesnické legislativy ve vybraných evropských zemích lze konstatovat výsledek, že ve srovnání s Českou republikou se žádná vybraná evropská země v přísnosti lesního

zákona vůči vlastníkovi lesa při hospodaření v lesích vůbec nepřibližuje. Zajímavým výsledkem při komparaci všech vybraných zemích je, že země tzv. bývalého východního bloku mají lesní zákony přísnější než země tzv. bývalého západního bloku. Výsledek je potvrzen i srovnáním výzkumu autora práce z roku 2020 s daty z výzkumu od doc. Olivy z roku 2003, kdy se výsledky výzkumů téměř neliší, až na nepatrné rozdíly, které lze vysvětlit subjektivním pohledem jednotlivých autorů výzkumů. Vliv na výsledek analýzy komparace evropské lesnické legislativy u vybraných zemích EU neměla ani poslední významnější novela lesního zákona ve vztahu k vlastníkovi lesa při hospodaření v lesích na Slovensku, s platností od 1. ledna 2020. Výsledkem srovnání zákonných omezení vybraných zemích EU, včetně ČR je, že mezi nejzávažnější kritéria dle evropské lesnické legislativy patří zejména povinnost zalesnit holinu do 2 let a zajistit lesní porost do 7 let, povinnost hospodařit dle LHP a LHO a omezení velikosti holé seče. Např. kritérium maximální celková výše těžeb, která představuje tržby z prodeje dříví, což je hlavní a jediný finanční zisk pro vlastníka lesa při hospodaření v lesích, patří v rámci EU mezi méně závažná omezení.

Finálním výstupem všech analýz v diplomové práci je návrh legislativní úpravy pouze za kritérium povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u nahodilé těžby. Protože u většiny analyzovaných zákonných omezení dle názorů soukromých vlastníků lesů z regionu Jilemnicka nepřevažuje pocit omezení lesním zákonem č. 289/1995 Sb. při hospodaření v lesích. Kritérium povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u nahodilé těžby dle § 33 odst. 1 lesního zákona omezuje dle názorů soukromých vlastníků lesů z oblasti Jilemnicka téměř tři čtvrtiny dotazovaných, což vede k iniciativě předložit návrh legislativní úpravy za skupinu soukromých vlastníků lesů. Novelu lesního zákona v § 33 odst. 1 by předložil nejmenovaný poslanec Parlamentu ČR. Ustanovení by se v novele lesního zákona nerušilo, pouze by se rozvolnila přísnost uvedeného ustanovení směrem ke zvýšení velikosti holiny u nahodilé těžby z 0,2 ha na 1,0 ha a zároveň by se rozvolnila doba pro ohlášení uvedené velikosti holiny při nahodilé těžbě ze 14 dnů před zahájením těžby k OSSL na dobu nejpozději při odevzdání LHE za uplynulý rok. Důvodem úpravy ustanovení lesního zákona je, že vlastník lesa musí za 1) na konci března odevzdávat LHE za těžbu dříví a obnovu lesa za uplynulý rok a za 2) nahodilá těžba se započítává do maximální celkové výše těžby platnosti LHP / LHO. Proto, dle mého názoru, je ustanovení v současné legislativě v § 33 odst. 1 zbytečně omezující (a byrokratické) vůči vlastníkovi lesa, přestože existují pravidla stanovená v lesním zákoně pokrývající pravidla pro nahodilou těžbu a evidenci o těžbě dříví.

9 Seznam použitých zkratk

a.s.	akciová společnost
CHS	cílový hospodářský soubor
ČR	Česká republika
DP	dotační program MZe
DZC	dřeviny základní cílové
DZP	dřeviny základní přípravné
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
FSC	Forest Stewardship Council
HS	hospodářský soubor
JPRL	jednotka prostorového rozdělení lesa
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
KRNAP	Krkonošský národní park
k.s.	komanditní společnost
KU	krajský úřad
LHC	lesní hospodářský celek
LHE	lesní hospodářská evidence
LHP	lesní hospodářský plán
LHO	lesní hospodářská osnova
LZ	lesní zákon č. 289/1995 Sb.
MZD	meliorační a zpevňující dřeviny
MZe	ministerstvo zemědělství
OLH	odborný lesní hospodář
OPRL	oblastní plány rozvoje lesů
ORP	obec s rozšířenou působností
OSSL	orgány státní správy lesů
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PEFC	Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes
PO	právnícká osoba

PUPFL	pozemky určené k plnění funkcí lesa
SRN	Spolková republika Německo
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SVOL	Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR
UHUL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
VLS	Vojenské lesy a statky ČR
v.o.s.	veřejná obchodní společnost

10 Seznam použitých zdrojů

10.1 Literatura

- DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. 2010. *Lesní zákon: komentář*, Wolters Kluwer ČR, a. s., 304 s., ISBN 978-80-7357425-3.
- OLIVA, J., 2018. *V004 Řešení střetu zájmů při využívání funkcí lesa a produktů a služeb polyfunkčního LH v ČR. Doba řešení: 1.4.2015-31.12. 2018. Zpráva plnění za rok 2018.*
- OLIVA, J., 2003. *Legislativní podmínky řádného lesnického hospodaření*. Praha. Disertační práce, 123 s.
- POLÁČKOVÁ, T. 2009. *Práva a povinnosti vlastníka lesa*. Univerzita Karlova. Právnická fakulta. Katedra práva životního prostředí, Praha. Diplomová práce, 77 s.
- PULKRAB, K., 2007. *Ekonomika lesního hospodářství: vybrané kapitoly*, v Praze: Česká zemědělská univerzita, Fakulta lesnická a environmentální, Katedra ekonomiky a řízení lesního hospodářství, 2005. ISBN 80-213-1409-5.
- SCHMITHÜSEN, F., a kol. 2009. *Podnikání v lesním hospodářství a dřevařském průmyslu*. Česká zemědělská univerzita v Praze, 535 s., ISBN 978-80-213-1945-5.
- STRAPINA, L. 2018. *Analýza ekonomického a podnikatelského potenciálu vybraného lesního majetku*. Česká zemědělská univerzita, Fakulta lesnická a dřevařská, Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky, Praha. Bakalářská práce, 90 s.
- VAŠÍČEK, J., OLIVA, J. *Lesnická politika: Česká zemědělská univerzita, Fakulta lesnická a dřevařská Česká zemědělská univerzita v Praze, 2017, 209 str., ISBN:978-80-213-2741-2.*

10.2 Technické normy

- LHC Studenec: *Textová část LHP*, Hradec Králové: Lesprojekt Východní Čechy, s.r.o. Platnost 1. 1. 2020 – 31. 12. 2029, číslo LHC 501 765.
- LHC Studenec. *Hospodářská kniha - Plochová tabulka*, Hradec Králové: Lesprojekt Východní Čechy, s.r.o. Platnost 1. 1. 2020 – 31. 12. 2029, číslo LHC 501 765.

10.3 Dokumenty

DOTAČNÍ PROGRAMY MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ PRO LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ A MYSLIVOST (stav k 1. březnu 2020). Ministerstvo zemědělství. PDF

LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. PDF.

VEŘEJNÁ VYHLÁŠKA: OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY ze dne 2.4.2020 na základě § 51a lesního zákona č. 289/1995 Sb. Ministerstvo zemědělství. Odbor hospodářské úpravy a ochrany lesů. PDF.

ZÁSADY STÁTNÍ LESNICKÉ POLITIKY. Usnesení vlády č.j. 854 ze dne 21. listopadu 2012. PDF.

ZPRÁVA O STAVU LESA A LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ České republiky v roce 2018. Zelená zpráva Ministerstva zemědělství. PDF.

10.4 Internetové zdroje

Analýza legislativní a kompetenční V 2 00. Pro MZe ČR v rámci projektu Efektivní řízení a výkon služeb lesního zpracování Processes a Cortis Consultig a Eurovision. 2012. 87 s., Eagri.cz

[on line]. [cit. 2020-2-28]. Dostupné z:

<http://eagri.cz/public/web/file/181647/Legislativni_a_kompetencni_analyza.pdf>

INFO.CZ. webový portál. [online]. [cit. 2020-2-6]. Dostupné z: <<https://www.info.cz/cesko/boj-s-kurovcem-ztezuji-mali-vlastnici-lesu-experti-volaji-po-zasahu-statu-hrozi-vazne-nasledky-44411.html>>

MEZISTROMY. *Webový portál MeziStromy.cz* [online]. [cit. 2020-2-6]. Dostupné z: <<https://www.mezistromy.cz/lesnik-a-jeho-cinnost/lesy-v-cr/odborny>>

SEZNAM ZPRÁVY. [online]. [cit. 2020-2-6]. Dostupné z:

<<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/boj-s-kurovcem-komplikuji-mali-vlastnici-lesu-pokutam-se-casto-vyhnou-77290>>

FSC. *Certifikace lesů.* [on line]. [cit. 2020-1-26]. Dostupné z: <<http://www.czechfsc.cz/>>

- PEFC. *Certifikace lesů*. [on line]. [cit. 2020-1-26]. Dostupné z: <<http://www.pefc.cz/>>
- SVOL. *Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR* [on line]. [cit. 2020-3-26]. Dostupné z: <<https://www.svol.cz/>>
- VLASTNICTVÍ LESŮ. *Změny vlastnictví lesů v Evropě a v ČR*. [on line]. [cit. 2020-3-26]. Dostupné z: <<http://vlastnictvilesu.cz/>>
- Základní principy lesního práva v sousedních zemích I*. Archív časopisu *Lesnická práce*. Ročník 78 (1999). [on line]. [cit. 2020-2-19]. Dostupné z: <<http://www.lesprace.cz/casopis-lesnicka-prace-archiv/rocnik-78-1999/lesnicka-prace-c-1-99/zakladni-principy-lesniho-prava-v-sousednich-zemich-i>>
- Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky*. [online]. Praha. [cit. 2020-4-6]. Dostupné z: <<https://www.psp.cz/index.htm>>
- Ústava České republiky ze dne 16. prosince 1992*. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. [online]. Praha. [cit. 2020-4-6]. Dostupné z: <<https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>>
- Nariženi vlády č. 30/2014 Sb. Nariženi vlády o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti. Zákony pro lidi*. [online]. Praha. [cit. 2020-3-6]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-30>>
- Vyhláška č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování. Zákony pro lidi*. [online]. Praha. [cit. 2020-3-6]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-84>>
- Vyhláška č. 80/1996 Sb., vyhláška Ministerstva zemědělství o pravidlech poskytování podpory na výsadbu minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin a o poskytování náhrad zvýšených nákladů. Zákony pro lidi*. [online]. Praha. [cit. 2020-3-6]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-80>>
- Vyhláška č. 298/2018 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů. Zákony pro lidi*. [online]. Praha. [cit. 2020-3-6]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-298>>

Vyhláška č. 139/2004 Sb., vyhláška, kterou se stanoví podrobnosti o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnosti o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa. *Zákony pro lidi*. [online]. Praha. [cit. 2020-3-6]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-139>>

Vyhláška č. 423/2011 Sb., vyhláška o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát. *Zákony pro lidi*. [online]. Praha. [cit. 2020-3-6]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-423>>

Vyhláška č. 100/1996 Sb., vyhláška Ministerstva zemědělství, kterou se stanoví náležitosti žádosti o udělení licence v lesním hospodářství a podrobnosti o udělování licencí v lesním hospodářství. *Zákony pro lidi*. [online]. Praha. [cit. 2020-3-6]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-100>>

Zákon č. 289/1995 Sb. Zákon o lesích a o změně některých zákonů (*lesní zákon*). *Zákony pro lidi*. [online]. Praha. [cit. 2020-2-2]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-289>>

Zákon č. 326/2005 Z. z., Zákon o lesoch. *Zákony pre ľudí*. [online]. Bratislava. [cit. 2020-2-6]. Dostupné z: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-326>>

Zákon č. 217/2004 Z. z., zákon o lesnom reprodukčnom materiáli a o zmene niektorých zákonov. *Zákony pre ľudí*. [online]. Bratislava. [cit. 2020-5-6]. Dostupné z: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-217>>

Vyhláška č. 453/2006 Z. z., o hospodárskej úprave lesov a ochrane. *Ve znění 15/2015 Z.* *Zákony pre ľudí*. [online]. Bratislava. [cit. 2020-5-6]. Dostupné z: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2006-453>>

Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach. ISAP. Sejm [online]. [cit. 2020-2-6]. Dostupné z: <<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19911010444>>

Bundesgesetz, mit dem das Forstwesen geregelt wird - Forstgesetz 1975 (*Spolkový zákon o úpravě lesnictví, lesní zákon z roku 1975 BGBl.*) [online]. [cit. 2020-3-6]. Dostupné z: <<https://www.iusline.at/gesetz/forstg>>

Waldgesetz für den Freistaat Sachsen (Zemský lesní zákon pro Svobodný stát Sasko ze dne 10. 4. 1992 WGS). [online]. [cit. 2020-3-6]. Dostupné z: <http://www.lexsoft.de/cgi-bin/lexsoft/justizportal_nrw.cgi?xid=171347,1>

Waldgesetz für Freistaat Bayern (Zemský lesní zákon pro Svobodný stát Bavorsko ze dne 25. 8. 1982 WGB). [online]. [cit. 2020-3-8]. Dostupné z: <<http://www.gesetze-bayern.de>>

11 Příloha

11.1 Příloha č. 1 – Seznam tabulek

Tabulka č. 1:	Vlastnické vztahy v lesích ČR (ha, %)
Tabulka č. 2:	Počty vlastníků lesů podle velikosti majetku – data k 31. 12. 2014
Tabulka č. 3:	Vývoj vlastnické struktury lesů v českých zemích
Tabulka č. 4:	Přehled dotačních programů MZe
Tabulka č. 5:	Komparace zákonných omezení a ukazatelů
Tabulka č. 6:	Přehledová tabulka: hodnocení kritérií dle analyzované lesnické legislativy
Tabulka č. 7:	Přehledová tabulka: hodnocení vybraných kritérií dle legislativy: stav 2020
Tabulka č. 8:	Přehledová tabulka: hodnocení vybraných kritérií dle legislativy: stav 20xy
Tabulka č. 9:	Měřítko závažnosti

11.2 Příloha č. 2 – Seznam grafů

Graf č. 1:	Míra omezení vlastníka lesa při hospodaření v lesích (tvrdost lesního zákona)
Graf č. 2:	Maximalizace zisku z důvodu nadměrné těžby dříví (podle názoru veřejnosti)
Graf č. 3:	Omezení velikosti holé seče
Graf č. 4:	Zrušení ukazatele max. celková výše těžeb
Graf č. 5:	Zrušení ukazatele min. podíl MZD
Graf č. 6:	Zrušení povinnosti hospodařit dle LHP / LHO
Graf č. 7:	Omezující povinnost zalesnit do 2 let a zajistit porost do 7 let
Graf č. 8:	Omezující povinnost obnovit porost vhodnými dřevinami
Graf č. 8a:	Preferované dřeviny pro obnovu lesa
Graf č. 9:	Omezující zákaz těžby MÚ v porostech mladších 80 let věku
Graf č. 9a:	Ideální věk dřeviny pro těžbu MÚ
Graf č. 10:	Omezující povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u MN
Graf č. 11:	Podpora legislativní úpravy lesního zákona
Graf č. 11a:	Nejzávažnější omezení podle vlastníků lesů
Graf č. 12:	Komparace zákonných omezení a ukazatelů
Graf č. 13:	Povinnost zalesnit holinu a zajistit porost

Graf č. 14:	Povinnost hospodařit dle LHP / LHO
Graf č. 15:	Omezení velikosti holé seče
Graf č. 16:	Obnova porostu vhodnými dřevinami
Graf č. 17:	Maximální celková výše těžeb
Graf č. 18	Minimální podíl MZD
Graf č. 19:	Hlášení holiny větší než 0,2 ha u MN
Graf č. 20:	Těžba MÚ v porostech mladších 80 let
Graf č. 21:	Celková míra omezení lesních zákonů ve vybraných zemích
Graf č. 22:	Celková míra omezení
Graf č. 23:	Srovnání zákonných omezení v ČR dle lesního zákona a dle názorů vlastníků lesů

11.3 Příloha č. 3 – Dotazník (výzkum)

DOTAZNÍK: LESNICKÁ LEGISLATIVA (2019)

Prosím Vás o zakřížkování odpovědi (vyplnění znaku X do pole) nebo o případné vypsání stručné odpovědi. Prosím zakřížkujte vždy pouze jednu odpověď.

1. Je podle Vás současný lesní zákon č. 289/1995 Sb. příliš přísný vůči vlastníkům, zejména omezující při hospodaření v lese?

ANO SPÍŠ ANO NEVÍM SPÍŠ NE NE

2. Domníváte se, že Vás veřejnost obviňuje z nadměrné těžby dříví z důvodu maximalizace zisku?

ANO SPÍŠ ANO NEVÍM SPÍŠ NE NE

3. Omezuje Vás při hospodaření v lese velikost holé seče?

ANO SPÍŠ ANO NEVÍM SPÍŠ NE NE

4. Podpořil byste zrušení ukazatele maximální celková výše těžeb?

ANO SPÍŠ ANO NEVÍM SPÍŠ NE NE

5. Podpořil byste zrušení ukazatele minimální podíl MZD?

ANO SPÍŠ ANO NEVÍM SPÍŠ NE NE

6. Zrušil byste povinnost hospodařit dle LHP/LHO?

ANO SPÍŠ ANO NEVÍM SPÍŠ NE NE

7. Omezuje Vás povinnost zalesnit holinu do 2 let a zajistit lesní porost do 7 let?

ANO SPÍŠ ANO NEVÍM SPÍŠ NE NE

8. Zatěžuje Vás povinnost obnovit lesní porost vhodnými dřevinami?

ANO SPÍŠ ANO NEVÍM SPÍŠ NE NE

Pokud ano, můžete prosím Vás vypsát tři dřeviny, které byste preferoval pro obnovu lesa.

.....
.....
.....

9. Omezuje Vás při hospodaření v lese zákaz těžby mýtní úmyslné v porostech mladších 80-ti let?

ANO SPÍŠ ANO NEVÍM SPÍŠ NE NE

Pokud ano, můžete napsat ideální věk pro těžbu mýtní úmyslnou podle Vás:

.....

10. Zatěžuje Vás při hospodaření v lese povinnost hlásit holinu větší než 0,2 ha u nahodilé těžby k OSSL?

ANO SPÍŠ ANO NEVÍM SPÍŠ NE NE

11. Podpořil byste návrh legislativní úpravy lesního zákona č. 289/1995 Sb., který by oslabil zákonná omezení při hospodaření v lese?

ANO SPÍŠ ANO NEVÍM SPÍŠ NE NE

Pokud ANO, můžete stručně vypsát tři nejzávažnější omezení podle Vás:

.....

.....

.....

Děkuji Vám za strávený čas a za pomoc při výzkumu pro diplomovou práci zaměřenou na Analýzu legislativních omezení vlastníků soukromých lesů v oblasti Jilemnicka a návrh změn.

Vedoucí práce:

doc. Ing. Jiří Oliva, Ph.D.

Garantující pracoviště:

Česká zemědělská univerzita

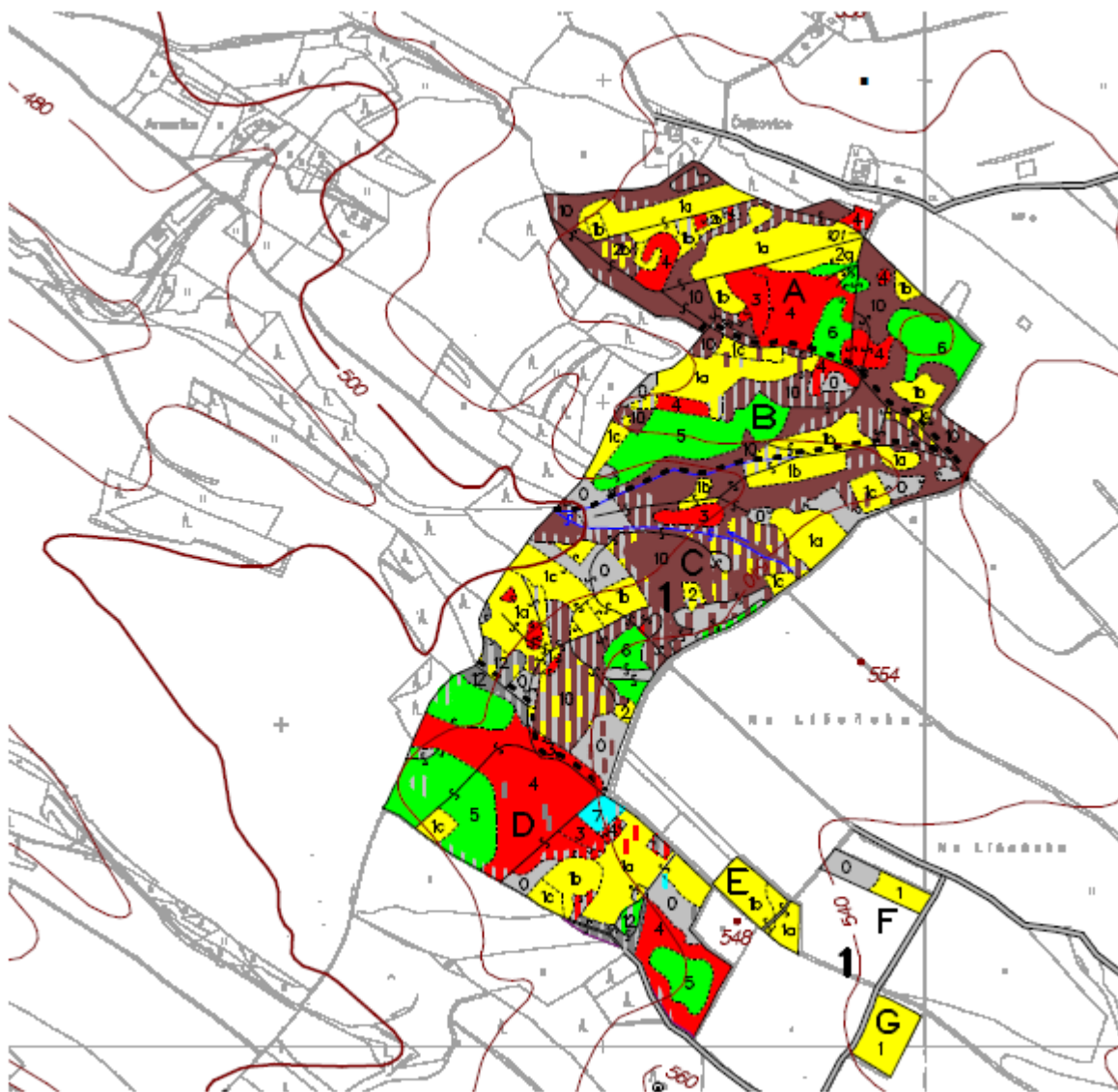
Institute:

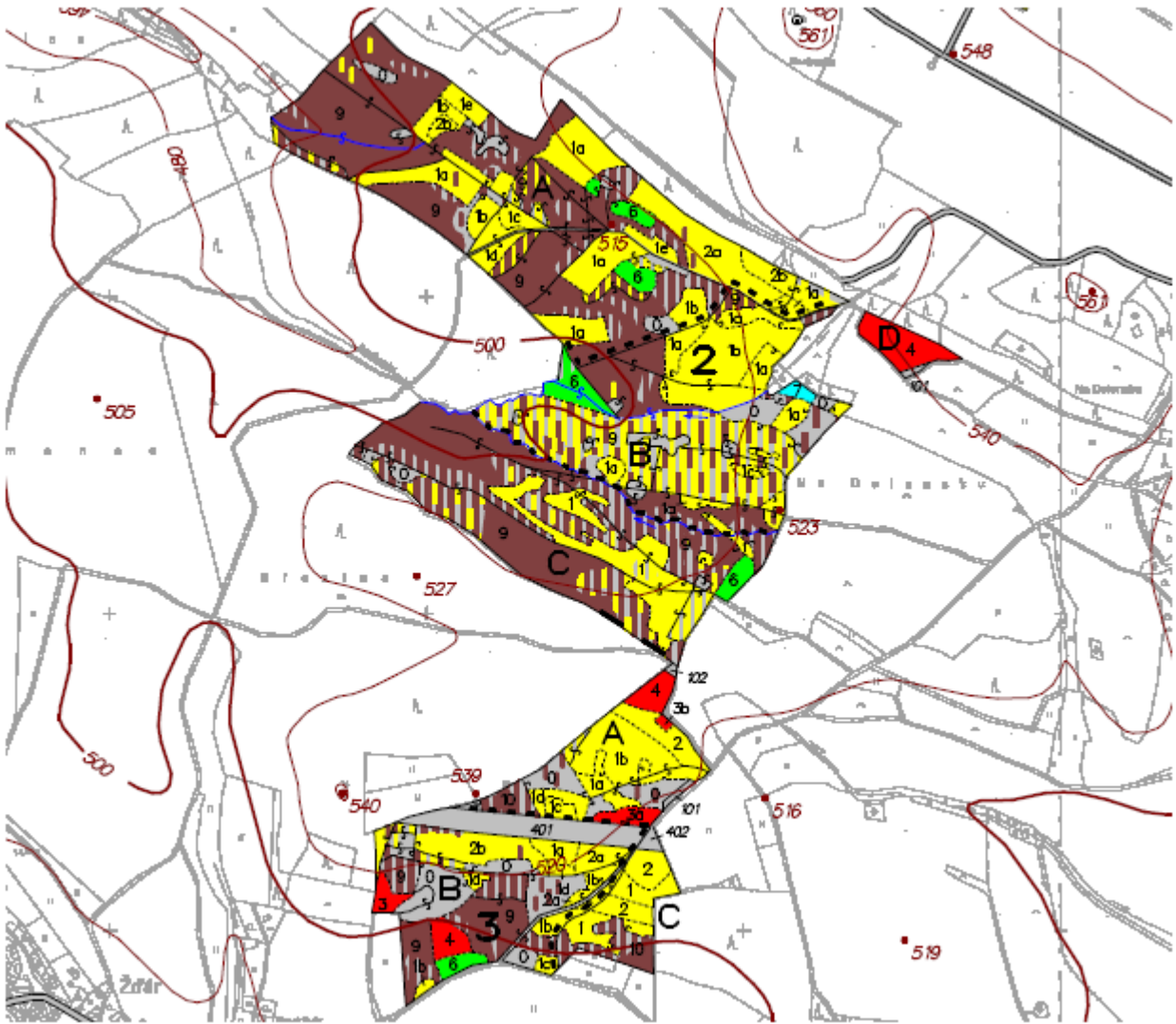
Fakulta lesnická a dřevařská

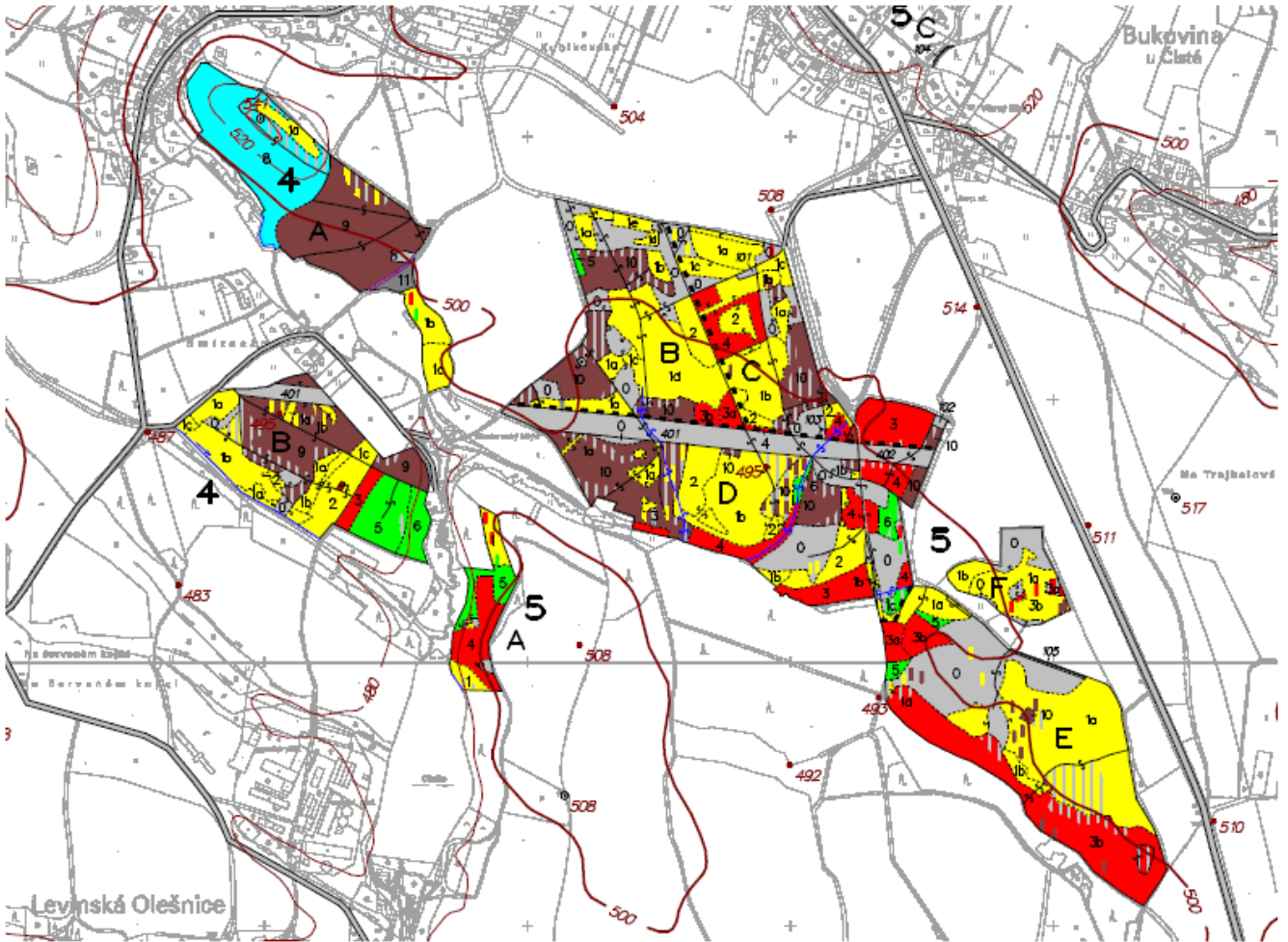
Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

11.4 Příloha č. 4 – Seznam map

Porostní mapa LHC Studenec – platnost LHP pro období 2020 – 2029

Katastrální mapa LHC Studenec

